

**KEMIRA
VUOSIKERTOMUS
1994**

Toimialat Kemira on kansainvälinen kemian konserni, jonka päätoimialat ovat erilaiset kemikaalit, titaanidioksidipigmentit, kasvinravinteet ja maalit.

Toimintaperiaatteet Kemira toimittaa asiakkailleen yksilöllisesti räätälöityjä ja laadukkaita tuotteita ja palveluja. Kemira noudattaa toiminnassaan hyviä liiketapoja ja ympäristöä kunnioittavia periaatteita.

Tavoitteet Kemiran toiminnan tavoitteena on tyytyväiset asiakkaat ja hyvä kannattavuus kaikilla yhtiön toimialoilla. Kemira haluaa olla päätoimialoillaan kansainvälisesti merkittävä. Tähän se pääsee motivoituneen, monitaitoisen henkilöstön ja korkeatasoisen teknologian avulla sekä kestävään kehitykseen tähtäävin innovatiivisin ratkaisuin.

KEMIRA CHEMICALS

Kemira Chemicals on huomattava sellu- ja paperiteollisuuden kemikaalien ja muiden teollisuuskemikaalien valmistaja. Se on myös Euroopan johtava vedenpuhdistuskemikaalien valmistaja. Yhtiöllä on tuotantoa 14 maassa.

KEMIRA PIGMENTS

Kemira Pigments on kolmanneksi suurin titaanidioksidipigmenttien valmistaja päämarkkina-alueillaan Euroopassa ja Yhdysvalloissa. Sen tehtaat sijaitsevat Suomessa, Hollannissa ja Yhdysvalloissa. Tuotteiden pääkäyttäjät ovat maali-, paperi- ja muoviteollisuus.

KEMIRA AGRO

Kemira Agro on Euroopan toiseksi suurin kasvinravinteiden valmistaja. Tuotantoa on kahdeksassa maassa. Päätuotteita ovat pelto- ja puutarharavinteet, maatalouskemikaalit sekä tekniset tuotteet.

TIKKURILA

Tikkurila on Euroopan merkittäviä maalinvalmistajia. Sen päätuotteita ovat kauppa- ja rakennusmaalit sekä puu- ja metalliteollisuuden maalit. Yhtiöllä on tuotantoa kuudessa maassa. Säilytysjärjestelmät ja -pastat ovat voimakkaasti kasvava alue, jolla Tikkurila on teknologisesti maailman kärjessä.

MUUT

Kemira Fibres Oy valmistaa viskoosikuituja, Vihtavuori Oy louhintajä- ja ampumatarvikkeita, Kemira Metalkat Oy pakokaasukatalysaattoreita ja Kemira Safety Oy hengityssuojaimia. Yhtiöiden tuotantolaitokset ovat Suomessa.

Kemiran vuosi 1994

Vuonna 1994 Kemira-konserni paransi merkittävästi tulostaan, uudisti organisaatiotaan ja listautui pörssiin.

Konsernin liikevaihto oli 11 698 Mmk eli Suomen markan vahvistumisesta huolimatta edellisvuotista tasoa. Liikevoitto kasvoi 26 % ja oli 988 Mmk. Nettovelat pienenevät 28 % ja olivat 6 347 Mmk. Vakavaraisuus kohosi 26 %:iin.

Tulosparannukseen vaikuttivat Kemirassa viime vuosina toteutettu kustannusten karsiminen ja keskittyminen ydinliiketoiminta-alueisiin sekä markkinoiden positiivinen hintakehitys.

Markkinat paranivat selvästi lähes kaikilla Kemiran päätoimialoilla. Muutos oli voimakainta Kemira Agron alalla. Myönteinen kehitys jatkui edelleen Kemira Chemicalsin ja Kemira Pigmentsin toimialoilla. Kaikki kolme paransivat tulostaan huomattavasti. Tikkurila teki edelleen hyvää tulosta rakennusalan lamasta huolimatta.

Kuluvana vuonna tuloskehitys näyttäisi jatkavan vahvistumistaan.

Vuoden 1994 alussa tulosryhmistä muodostettiin emoyhtiön kokonaan omistamia tytäryhtiöitä, joihin kaikki liiketoiminnot siirrettiin. Syksyllä Kemira Oy järjesti menestyksellisesti kansainvälisen osakeantoin ja listautui Helsingin Arvo-paperipörssiin.

TIETOJA KEMIRAN OSAKKEESTA

OSAKKEET JA ÄÄNIOIKEUS

Kemira Oy:n osakkeen nimellisarvo muutettiin elokuussa 1994 200 mk:sta 10 mk:aan, jolloin yhtiön osakkeiden lukumäärä kasvoi vastaavasti. Nimellisarvon muutos huomioon otettuna osakkeiden lukumäärä vuoden alussa oli 87 300 000 kpl ja vuoden lopussa 120 800 000 kpl. Keskimäärin vuoden 1994 aikana osakkeiden lukumäärä oli 91 876 712 kpl. Jokaisella osakkeella on yksi ääni yhtiökokouksessa. Yhtiöjärjestyksen mukaan yhtiön osakepääoma voi olla 850 - 3 400 Mmk. Osakepääomaa voidaan muuttaa ilman yhtiöjärjestyksen muutosta, kunhan se pysyy näiden rajojen sisällä. Tällä hetkellä Kemira Oy:n osakepääoma on 1 208 Mmk.

VALTION OMISTUSOSUUS

Valtiolla oli eduskunnan päätöksen mukaan mahdollisuus laskea omistusosuutensa 66,7 %:iin yhtiön äänivallasta. Marraskuussa tapahtuneen osakkeen jälkeen valtion omistusosuus ja äänivallasta laski 72,3 %:iin. Osakeannin jälkeen joulukuussa eduskunta päätti, että valtion omistusosuus voi tulevaisuudessa laskea 50,1 %:iin yhtiön äänivallasta. Tiedossa ei ole, milloin valtio tätä mahdollisuutta käyttää. Osakeannin yhteydessä valtio lupasi olla myymättä osakkeitaan 180 päivän aikana 3.11.1994 lukien.

OSAKKEET ARVO-OSUUSJÄRJESTELMÄSSÄ

Kemira Oy:n kaikki osakkeet on rekisteröity arvo-osuusrekisteriin. Siirto tapahtui 27.8.1994.

OSINGONJAKOPOLITIIKKA

Kemiran tavoitteena on jakaa osinkoa, joka on pitkällä aikavälillä vertailukelpoinen sekä suomalaisiin suuryrityksiin että ulkomaisiin kemianalan konserneihin nähden, huomioiden kuitenkin yhtiön kulloisenkin tuloksen ja pääomantarpeen. Yhtiön hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle, että vuodelta 1994 maksetaan osinkoa 0,40 mk osakkeelta eli 48,3 Mmk.

TUNNUSLUKUJA

31.12.*)	1994	1993	1992	1991	1990
Osakepääoma Mmk	1 208	873	788	788	638
Osakkeet vuoden lopussa (1 000) kpl	120 800	87 300	78 800	78 800	68 800
Osakkeet keskimäärin vuoden aikana (1 000) kpl	91 877	85 175	78 800	75 240	64 000
Tulos per osake mk **)	3,1	4,4	-2,7	-2,6	3,0
Liiketoiminnan kassavirta per osake mk	14,9	11,1	8,7	7,8	10,2
Oma pääoma per osake mk	30,8	26,1	25,1	28,8	36,8
Osinko per osake mk	0,4	-	-	-	1,0
Osingonjako Mmk	48,3	-	-	-	63,8

*) Ottaen huomioon nimellisarvon muutoksen 200 mk:sta 10 mk:aan vuonna 1994.

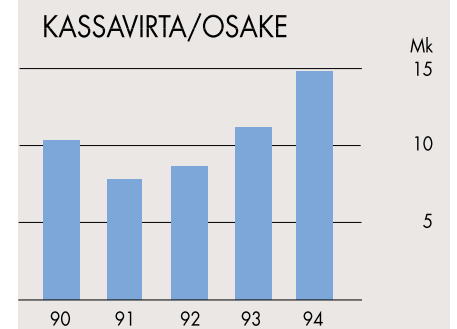
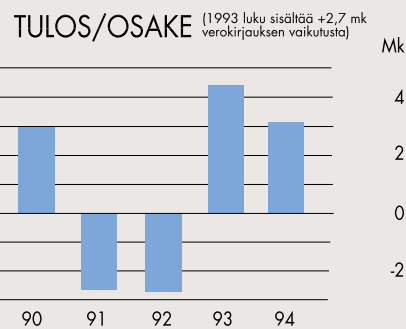
***) 1993 tulos / osake sisältää +2,7 mk / osake verokirjauksen vaikutusta.

OSAKEPÄÄOMAN KOROTUS

Yhtiökokous 14.4.1994 valtuutti yhtiön hallituksen korottamaan yhtiön osakepääomaa enintään 400 Mmk yhdessä tai useammassa erässä. Tämä valtuutus oli voimassa yhden vuoden yhtiökokouspäivämäärästä. Valtuutuksen nojalla hallitus päätti toteuttaa osakeannin, jolla osakepääomaa korotettiin 335 Mmk. Osakeannissa marraskuussa laskettiin liikkeelle aluksi 30 miljoonaa uutta osaketta ja joulukuussa vielä 3,5 miljoonan osakkeen ns. green shoe -optio. Osakkeesta maksettu hinta oli 38 mk ja yhtiön oma pääoma kohosi 1 221,5 Mmk. Konsernin henkilöstö Suomessa sai merkitä osakkeita 10 % alennuksella. Osakepääoman korotus rekisteröitiin kaupparekisteriin 9.11.1994. Green shoen osalta korotus merkittiin rekisteriin 9.12.1994.

LISTAUS JA KAUPANKÄYNTI

Kemira Oy:n osakkeet on listattu Helsingin Arvopaperipörssissä 10.11.1994 alkaen. Helsingin lisäksi osakkeella käydään kauppaa Lontoon Arvopaperipörssin yhteydessä toimivassa SEAQ International -kaupankäyntijärjestelmässä sekä Yhdysvalloissa PORTAL-järjestelmässä. Yhdysvalloissa Kemiran osakkeet laskettiin liikkeelle ns. 144A-säännöksen perusteella, jolloin kaupankäynti on luvallista vain tämän säännöksen sallimille instituutioille. Yhdysvalloissa Kemiran osakkeilla voidaan käydä kauppaa myös ns. ADS-osakkeiden muodossa. Yksi ADS-osake vastaa kahta Kemiran osaketta.

OMISTUKSEN JAKAUTUMINEN OSAKEMÄÄRÄN SUHTEESSA 28.2.1995

Osakkeiden lukumäärä	Osakkeenomistajien lukumäärä	% osakkeenomistajista	Osakkeet yht.	% osakepääomasta
1 – 100	1 335	37,6	91 078	0,1
101 – 500	1 473	41,5	449 107	0,4
501 – 1000	423	11,9	368 900	0,3
1001 – 10 000	278	7,8	675 020	0,5
yli 10 000	40	1,1	93 864 126	77,7
Yhteensä	3 549	100 %	95 448 231	79,0
Hallintarekisterit			25 351 769	21,0
Kaikki yhteensä			120 800 000	100 %

HINTAKEHITYS JA KAUPANKÄYNTIVOLYYMI

Kemiran osakkeen liikkeellelaskuhinta oli 38 mk osakkeelta. Vuoden lopussa osakkeen hinta oli 34 mk. Vuoden loppuun mennessä osakkeen vaihto oli yhteensä 11 432 221 kpl ja markkamääräinen vaihto oli 431 Mmk. Osakkeiden markkina-arvo 28.2.1995 oli 4 500 Mmk.

SUURIMMAT OSAKKEENOMISTAJAT 28.2.1995

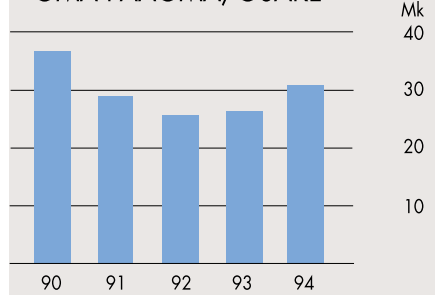
SUURIMMAT OSAKKEENOMISTAJAT 28.2.1995

Omistaja	Kpl	% äänistä
Suomen valtio	87 297 760	72,3
Ilmarinen Eläkevakuutus	1 282 000	1,1
Keskinäinen vakuutusyhtiö Eläke-Varma	763 500	0,6
Kuntien Eläkevakuutus	500 000	0,4
Vakuutusosakeyhtiö Pohjola	500 000	0,4
Teollisuusvakuutus Oy	449 500	0,4
Eläkesäätiö Neliapila s.r.	400 000	0,3
Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö Suomi	330 000	0,3
Partita Oy	240 000	0,2
Nova Henkivakuutusosakeyhtiö	189 000	0,1
Hallintarekisterit	25 351 769	21,0
Yhteensä	117 303 529	97,1

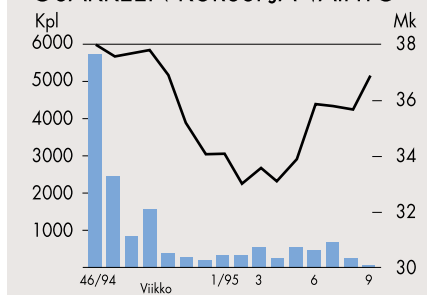
SUOJITTAJAYHTYEDET

Kemira Oy
 Finanssijoittaja Reino Airikkala,
 puh. (90) 132 1700
 Talousjohtaja Kaj Friman,
 puh. (90) 132 1704
 Viestintäjohtaja Botho Simolin,
 puh. (90) 132 1760

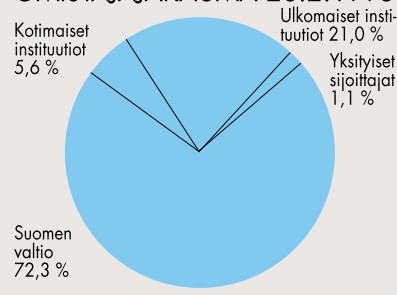
OMA PÄÄOMA/OSAKE

OSAKKEEN KURSSI JA VAIHTO

OMISTAJAJAKAUMA 28.2.1995

PÄÄJOHTAJAN KATSAUS

Laman taittuminen nousuun näkyi selvästi vuoden 1994 aikana Euroopan kemianteollisuudessa. Vielä kesäkuussa olivat Euroopan kemianteollisuuden tuottajajärjestön CEFIC:in ennusteet vuoden kasvuksi 1,5 %:n luokkaa. Loppuvuosi nosti toteutuman 4-5 %:n tasolle.

Positiivinen muutos on nähtävissä alan kohentuneena kannattavuutena. Myös Kemiran tulos toteutui ennako-odotuksia parempana. Valtaosa konsernin tuloskehityksestä on seurausta viime vuosien kustannusleikkauksista sekä keskittymisestä neljään ydinliiketoiminta-alueeseen. Markkinoiden määrällinen kasvu ja hintojen nousu vaikuttavat tulokseen täysipainoisesti vasta kuluva vuodesta alkaen.

Kemira Chemicalsin tuloskehitys jatkui vuoden 1994 ajan vahvana. Kaikki liiketoimintayksiköt ylittivät tavoitteensa ja myös tulevaisuus näyttää lupaavalta.

Titaanidioksiditeollisuuden aallonpohja on sivuutettu ja hinnat ovat kääntyneet ylöspäin. Kemira ottaa volyymikasvusta osansa investoimalla tuotantokapeikkojen poistoon Suomessa ja Hollannissa. Samalla saadaan Porin tehtaiden vesipäästöt haitattomiksi aiemmin esitettyjen suunnitelmien mukaisesti.

Erityisen myönteisenä on nähtävä Länsi-Euroopan agroliiketoiminnan nousu. Tuotantokapasiteettia on saneerattu vastaamaan markkinoita. EU:n viljelyalan kesannointivoitetta on pienennetty 15 %:sta 12 %:iin. Iltätuonti on pysynyt kohtuullisena ja tuottajien varastot ovat laskeneet. Kaikkien näiden tekijöiden yhteisvaikutus näkyi alalla jo vuonna 1994 merkittävänä kannattavuuden parantumisena.

Maaliliiketoiminta on kompensoinut kotimaan kulutuksen laskun viennillä. Tikkurila on vahvistanut asemiaan Itämeren alueella sekä tuotannollisesti että kaupallisesti.

Menneiden vuosien toiminnan tehostaminen ja yhtiörakenteen muutos vuoden 1994 alussa loivat

pohjan Kemiran pörssiinmenolle, joka tapahtui vuoden loppupuolella. Yhtiökokous valtuutti yhtiön myymään 40 miljoonaa uutta osaketta. Pääomistajan toivomuksesta annin määrää pienennettiin syyskuussa ja myyty osakemäärä oli lopulta 33,5 miljoonaa kappaletta. Anti paransi Kemiran vakavaraisuutta, joka nousi annin ja tuloskehityksen yhteisvaikutuksena 26 %:iin. Yhtiön lähivuosien tavoite on vakavaraisuuden nosto yli 40 %:iin. Tämä on parantuneen tuloskehityksen ansiosta mahdollista kohtuullisessa ajassa.

Konsernin lähivuosien investointitahti säilyy alan eurooppalaisella normaalitasolla eli 6-8 %:na liikevaihdosta. Määrä riittää tuotannon ylläpitoon ja kohtuulliseen kasvuvauhtiin. Kun vakavaraisuus on nostettu 40 %:n tasolle, voidaan harkita nopeampaa kasvun vauhtia.

Vuosi 1994 oli käännekohta vuosikymmenen alun raskaitten vuosien jälkeen. Myönteisen kehityksen ylläpito on lähivuosien päätavoite. Käännettä parempaan ei olisi saatu aikaan ilman henkilöstön aktiivista panosta. Siitä kiitos jokaiselle kemiralaiselle.

Samalla esitän kiitokseni niille henkilöille ja yhteisöille, jotka ovat sijoittaneet pääomia yhtiön osakeantiin. Yhtiön johdon tehtävä on jatkossa varmentaa tehtyjen osakesijoitusten kannattavuus pitämällä huolta yhtiön tulostasosta ja osingonmaksukyvästä.

Heimo Karinen
Pääjohtaja
Hallituksen puheenjohtaja

HALLITUKSEN TOIMINTAKERTOMUS

Kemira Oy:n hallitus vuonna 1994. Vasemmalta Sten-Olof Hansén, Heimo Karinen (puheenjohtaja), Timo Mattila (varapuheenjohtaja), Juhani Kari, Esa Tirkkonen ja Leif Ekström.

Vuosi 1994 toi Kemira-konsernille suuria muutoksia. Vuoden alussa emoyhtiön tulosryhmistä muodostettiin emoyhtiön kokonaan omistamia yhtiöitä, joihin kaikki liiketoiminnot siirrettiin. Kemira Oy käsittää nykyisin konsernin johdon ja hallinnon ja sen tärkeimpänä tehtävänä on konsernin strateginen johtaminen. Se asettaa konsernia koskevat toimintaperiaatteet ja tytäryhtiöiden tavoitteet sekä myötävaikuttaa konsernin sisäisten synergioiden hyödyntämiseen (esimerkiksi eri tytäryhtiöiden yhteiset kaupalliset intressit sekä konsernin rahoitus ja rahoitusriskien hallinta). Konsernijohdolla on myös enemmistö tytäryhtiöiden hallituksissa.

Toinen muutos tapahtui loppuvuodesta, kun Kemira merkittävän osa-

keannin myötä tuli osakemarkkinoille. Kemiralla on nyt maailmanlaajuinen omistajakunta, josta huomattava osa on pohjoismainen. Kemira Oy:n osakkeet listattiin Helsingin Arvopaperipörssissä 10.11.1994. Niillä käydään kauppaa myös Lontoossa SEAQ Internationalin ja New Yorkissa PORTAL:in kautta.

Kaikkien ydinliiketoiminta-alueiden kannattavuus parani edelleen toisaalta konsernin toteuttaman rakennemuutosohjelman ja toisaalta markkinoiden myönteisen kehityksen ansiosta. Tulos ennen veroja nousi 422 Mmk:lla edellisvuodesta.

Konsernin tuloslaskelma ja tase on laadittu kaikilta olennaisilta osiltaan kansainvälisten tilinpäätösstan-

dardien (IAS) mukaisesti. Kaikki tässä tilinpäätöksessä olevat vertailuluvut on muunnettu vastaamaan uutta käytäntöä.

LIKEVAIHTO

Konsernin liikevaihto oli 11 698 Mmk, 1 % pienempi kuin vuotta aikaisemmin. Pudotuksen syynä oli Suomen markan arvon vahvistuminen ja vuoden 1993 lopun valuutakursseilla laskettuna liikevaihto kasvoi 6 % edellisvuoteen verrattuna. Noin 76 % liikevaihdosta tuli Suomen ulkopuolelta.

Taulukko sivulla 7 kuvaa konsernin liikevaihdon jakautumista eri liiketoiminta-alueiden kesken.

KEMIRA CHEMICALS

Kemira Chemicalsin liikevaihto kasvoi 19 % 2 336 Mmk:aan. Kysyntä kasvoi kaikkien strategisten

liiketoimintayksiköiden alueilla – Pulp & Paper Chemicals, Kemwater ja Industrial Chemicals. Loppuvuodesta useimmat tehtaat kävivät täydellä tai lähes täydellä tuotantoteholla. Pulp & Paper Chemicalsin liikevaihdon kasvua tasapainotti teollisuuskasvu- ja kaoliiniliiketoimintojen myynti ja japanilaisen vetyperoksidiyhteisyrityksen osakassopimuksen muutos siten, että se ei enää ole konserniyhtiö vaan konsolidoidaan osakkuusyhtiönä. Voimakkaimmin kasvoi Industrial Chemicals -yksikkö, johon Kemira Agrosta siirrettiin fosforihappo- ja muurahaishappoliiketoiminnot.

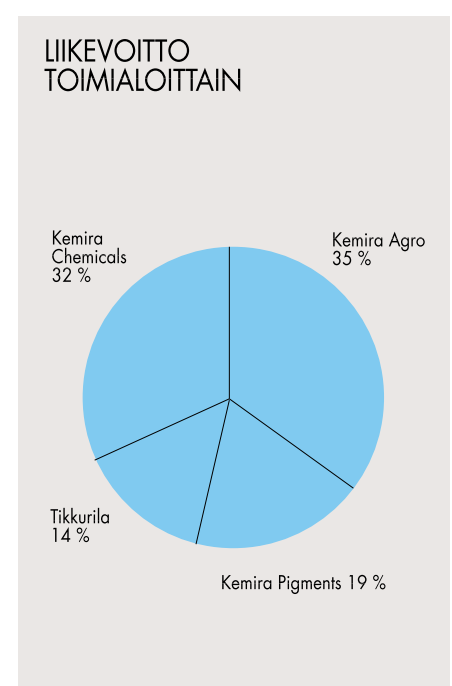
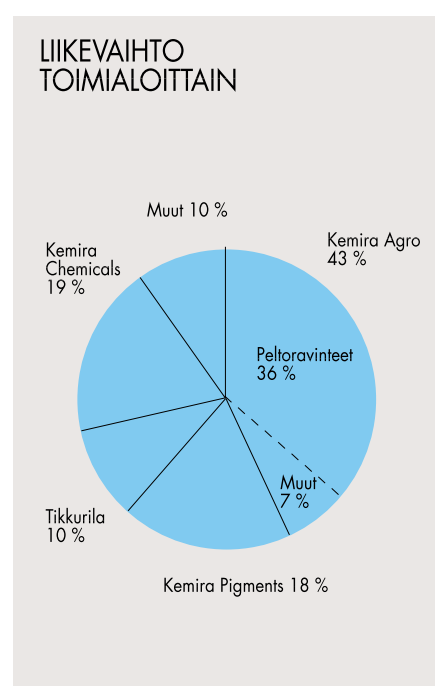
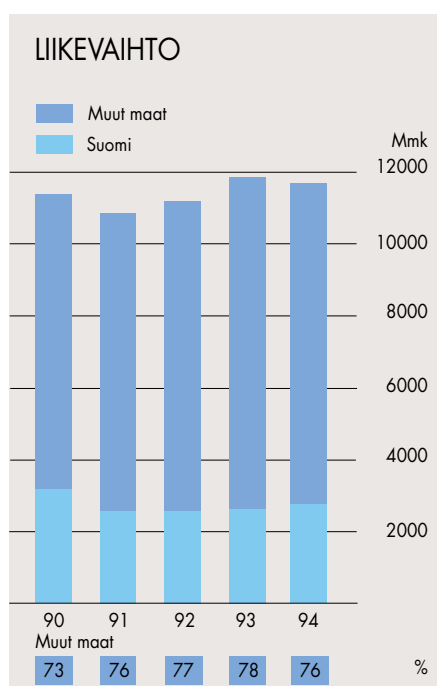
Kemira Chemicalsin liikevoitto oli 341 Mmk eli 59 % korkeampi kuin vuonna 1993. Liikevoitto oli 15 % liikevaihdosta.

Pulp & Paper Chemicalsin vetyperoksiditehdas käynnistyi Oulussa vuoden alkupuoliskolla. Neutraali-liima-asema aloitti toimintansa

Ranskan Lauterbourgissa. Siilinjärven kipsipigmenttitehtaan laajennus valmistui vuoden lopulla.

Kemwater laajensi toimintaansa Tsekinmaalle, kun Kemira Chemicals osti 51 %:n osuuden juoma- ja jäteveden puhdistukseen rautakemikaaleja valmistavasta tehtaasta, joka nyt toimii nimellä Kemifloc. Yhteisyritys A/S Kemivesi ryhtyi valmistamaan vedenpuhdistuskemikaaleja Tallinnassa. Kemira Pigmentsin kanssa yhteisyrityksenä Poriin rakennettu ferrisulfaattitehdas käynnistyi vuodenvaihteen tienoilla. Saksaan perustettiin uusi myyntiyhtiö Kemira Chemidet GmbH.

Industrial Chemicalsin markkinat olivat hyvät, varsinkin kalsiumkloridin ja rehufosfaattien. Kokkolan uusi rehufosfaattiyksikkö aloitti tuotantonsa tammikuussa ja fosforihapon esikäsittelylaitos Siilinjärvellä heinäkuussa. Myös uudet kalsiumkloridiyksiköt Kokkolassa ja Ruotsin

Helsingborgissa sekä yhteisyritys Hollannin Delfzijlissä ovat kaikki toiminnassa. Uusi oleumtehdas Helsingborgissa on käynnistynyt. Muurahaishappotehdasta laajennetaan Oulussa.

KEMIRA PIGMENTS

Kemira Pigmentsin liikevaihto kasvoi 6 % ja oli 2 243 Mmk. Rotterdamissa, Hollannissa sijaitseva Kemira Pigments B.V., jonka liiketoiminnot ostettiin 1.7.1993, on nyt luvuissa mukana koko vuodelta.

Titaanidioksidimarkkinat kehittyivät suotuisasti sekä määrällisesti että hinnallisesti, varsinkin vuoden jälkipuoliskolla. Vaikka myyntimäärät kasvoivatkin voimakkaasti, liikevaihdon nousua jarrutti Suomen markan vahvistuminen varsinkin US-dollariin nähden. Kemira Pigmentsin liikevoitto oli 199 Mmk, 20 %

TULOS TOIMIALOITTAIN (Mmk)

	Liikevaihto	Liikevoitto	Tulos ennen satunnaiseriä
Kemira Chemicals	2 336	341	185
Kemira Pigments	2 243	199	104
Kemira Agro	5 257	368	140
Tikkurila	1 261	143	108
Muut*)	1 167	-63	-135
Ryhmien välinen myynti	-566	-	-
	11 698	988	402

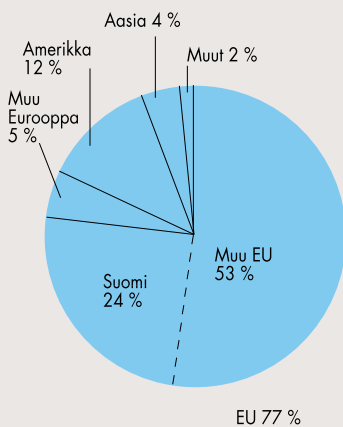
*) Sisältää muun liiketoiminnan, konsernihallinnon ja eliminoinnit liikevoitosta ja tuloksesta.

korkeampi kuin vuotta aikaisemmin. Liikevoittoprosentti oli 9 %. Titaanidioksidimarkkinoilla on myös ilmoitettu uusista, vuoden 1995 ensimmäisellä neljänneksellä voimaan tulevista hinnankorotuksista.

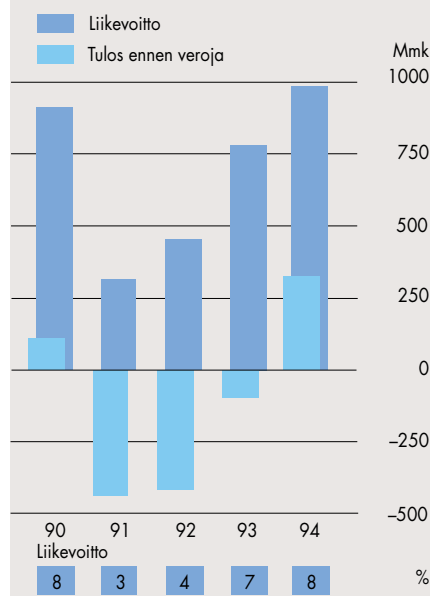
Seuraavien kolmen vuoden aikana Kemira Pigments investoi 500 Mmk lisätäkseen titaanidioksidin

tuotantokapasiteettiaan 41 000 tonnilla 321 000 tonniin. Samalla parannetaan tuotteiden laatua ja kohotetaan ympäristönsuojelun tasoa entisestään. Kapasiteetin nosto tapahtuu tehostamalla tuotantoprosesseja Porin ja Rotterdamin tehtailä. Saksaan perustettiin uusi myyntiyhtiö, Kemira Pigmente GmbH.

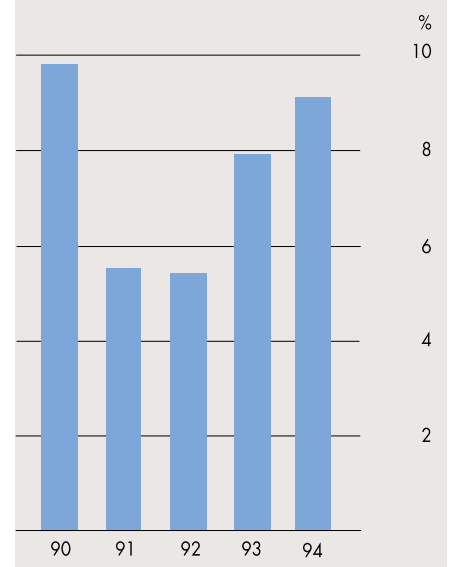
LIKEVAIHTO MAANTIETEELLISESTI

LIKEVOITTO JA TULOS

SJIOITETUN PÄÄOMAN TUOTTO

KEMIRA AGRO

Kemira Agron liikevaihto oli 5 257 Mmk, joka on 8 % vähemmän kuin vuonna 1993. Laskun syyt olivat Suomen markan vahvistuminen, fosforihappo- ja muurahaishappoliiketoimintojen siirto Kemira Chemicalsiin sekä hienokemikaalien alentunut myynti.

Kasvinravinteiden myyntimäärät Euroopan markkinoilla kasvoivat itätuonin tasaantuessa. Voimakkaan rakennemuutoksen ja kustannusten leikkauksen ansiosta kapasiteetin käyttöaste ja kustannustehokkuus ovat parantuneet merkittävästi. Hinnat ovat olleet nousussa kaikilla markkinoilla, niin kansainvälisillä kuin eurooppalaisillakin, joilla Iso-Britannia on ollut kärjessä ja Manner-Eurooppa seurannut perässä. Liikevoitto parani edellisvuodesta 68 % ja

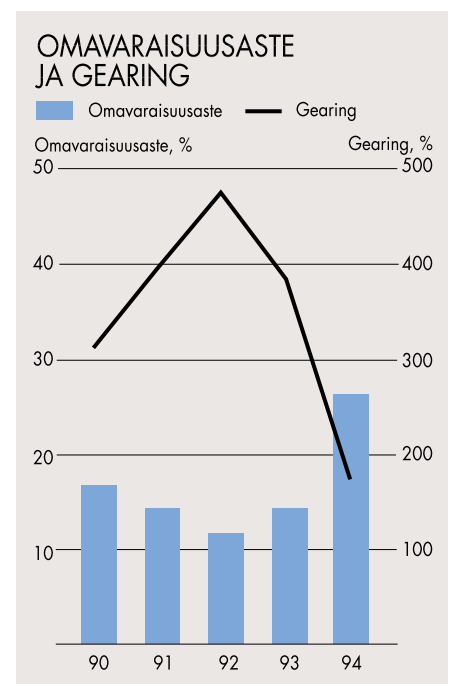
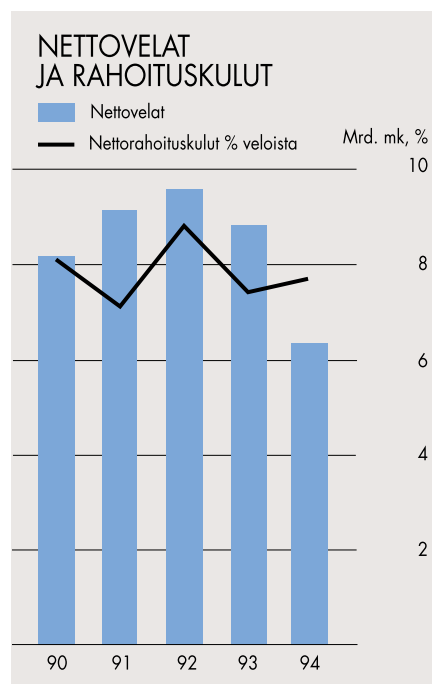
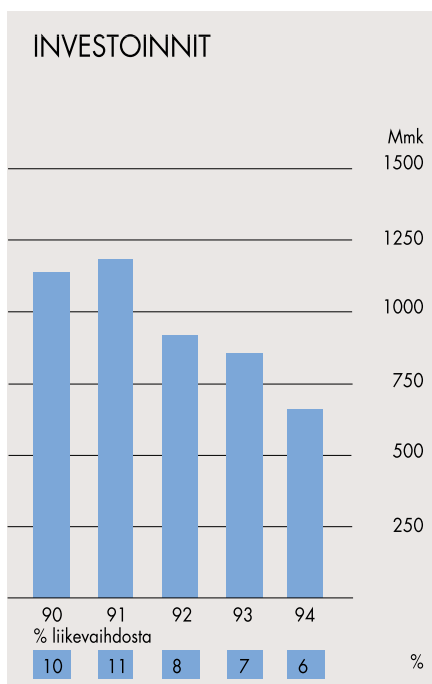
oli 368 Mmk. Liikevoittoprosentti oli 7 %, joka kuvastaa sekä tuotantotehokkuuden että markkintilanteen paranemista.

Kemira Agro laajensi puutarha-sektoriaan perustamalla Intiaan yhteisyrityksen Jain Kemira Fertilisers Pvt. Ltd:n, joka valmistaa liuosravinteita Jalgaonissa Maharashtran osavaltiossa. Latviaan perustettiin uusi myyntiyhtiö SiA Kemira Agro Latvija. Frederician tehtaalle Tanskaan rakennetaan kombivoimala kustannusten säästämiseksi ja tehtaan lämpöenergian ja sähkönsaannin turvaamiseksi. Aivan kuluvan vuoden alussa Kemira Agro solmi nelivuotisen sopimuksen Dow Chemicalsin kanssa erikoismonomeerien toimittamisesta. Niiden valmistus korvaa Kokkolan hienokemikaali-tehtaan vähentyntä maatalouskemikaalien myyntiä.

TIKKURILA (aikaisemmin Kemira Paints)

Tikkurila-konsernin liikevaihto kasvoi edellisvuodesta 4 % ja oli 1 261 Mmk. Suomen markan vahvistumisen kielteisiä seurauksia taasoitti viennin huomattava määrällinen kasvu. Sekä maalien että sävytyspастоjen ja sävytysjärjestelmiin kuuluvien laitteiden vienti lisääntyi. Kannattavuuteen vaikuttivat raaka-aineiden hinnankorotukset; muun muassa tärkein raaka-aine eli titaanidioksidi kallistui. Liikevoitto oli 143 Mmk, 1 % enemmän kuin edellisvuonna. Liikevoittoprosentti oli 11 %, joka on korkeampi kuin maaliteollisuudessa yleensä.

Uusi sävytyspастatehdas aloitti toimintansa Hollannissa tammikuussa 1995. Kertomusvuoden lopulla Tikkurila ja ruotsalainen Alcro-Beckers AB perustivat Baltic Colorin, joka huolehtii molempien yhtei-

sistä liiketoimista Baltian maissa. Samalla Tikkurila myi 25 % virolaisen AS Eesti Värvin osakkeista Alcro-Beckersille. Tikkurila solmi laivamaaleja koskevan yhteistyösopimuksen Japanin suurimman maali-yhtiön Kansai Paint Co. Ltd:n kanssa.

MUUT

Kemira Fibres Oy:n liikevaihto laski 1 %:lla 620 Mmk:aan. Laskun syynä oli Suomen markan vahvistuminen. Viskoosin kysyntä on paranemaan päin ja myynti oli määrällisesti varsin hyvä. Raaka-aineiden, varsinkin liukosellun ja lipeän, kallistuminen alkoi vaikuttaa kannattavuuteen loppupuolella vuotta. Kiharrettujen lankojen kysyntä oli hyvä ja kapasiteetti myytiin loppuun. Liikevoitto oli 38 Mmk (1993: 48 Mmk). Viskoosikuituprosessin kehruvaihetta tehostettiin asentamalla kaasunpoisto- ja suo-

datuslaitteisto, joka poistaa epäpuhtauksia prosessista ja parantaa tuotteen laatua.

Räjähdyksineiteitä ja ampumatarvikkeita valmistavan Vihtavuori Oy:n liikevaihto oli 154 Mmk (1993: 174 Mmk). Lasku aiheutui Suomen puolustusvoimien vähentyneistä tilauksista ja erään vientiluvan viivästymisestä. Liikevoitto oli 28 Mmk (1993: 36 Mmk).

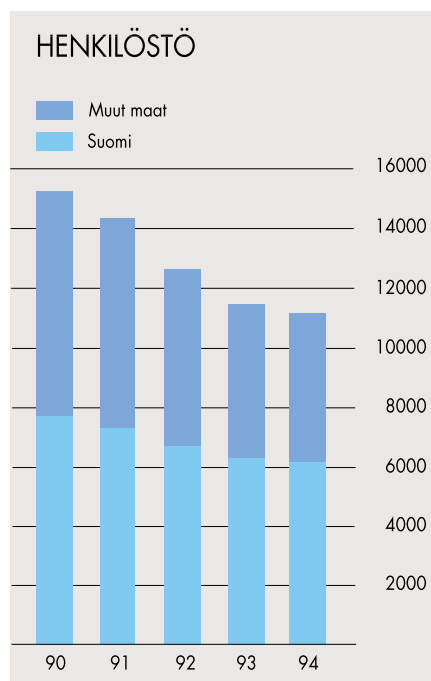
Kemira Metalkatin liikevaihto oli 114 Mmk eli 7 % alempi kuin vuonna 1993. Syinä olivat markan vahvistuminen ja jalometallien hintojen lasku. Vuoden 1993 lukuun sisältyi myös eräitä kertaluonteisia projektimyynnejä. Kemira Metalkat on vielä markkinoillemenovaiheessa ja sillä on kannettavinaan liikevaihtoon nähden korkeat kehitys- ja markkinointikustannukset. Liikevoitto oli -5 Mmk (1993: 4 Mmk).

Kemira Safetyn liikevaihto nousi ripeästi ja oli 66 Mmk, 19 % edel-

lisvuodesta korkeampi. Kannattavuus nousi, kun määrällinen kasvu kohensi kustannusrakennetta, Länsi-Euroopan markkinat paranivat ja eräiden tuotteiden markkinaosuudet kasvoivat. Liikevoitto kolminkertaistui edellisvuodesta ja oli 10 Mmk.

KONSERNIN TALOUDELLINEN TULOS

Konsernin taloudellisen tuloksen paraneminen jatkui. Liikevoitto kohosi 26 % ja oli 988 Mmk (1993: 782 Mmk). Liikevoittoprosentti oli 8,4 %. Tulos ennen veroja ja vähemmistöosuutta parani 422 Mmk:lla ja oli 327 Mmk (1993: -95 Mmk). Nousu johtui viime vuosien rakennemuutoksella ja kustannusleikkauksilla aikaansaaduista säästöistä sekä lisääntyneestä kysynnästä konsernin avainalueiden markkinoilla. Konsernin verotilanteessa tapahtuneen muutoksen takia tulos verojen jälkeen nousi vain

228 Mmk:aan (1993: 149 Mmk). Vuoden 1993 positiiviset verot olivat seurausta verovelan piene-
nemisestä, joka puolestaan johtui
tytäryhtiöosakkeiden verovähennys-
kelpoisesta arvonalennuksesta.
Tämä arvonalennus eliminoitui kon-
sernitilinpäätöksessä. Näin ollen
vuoden 1993 ja 1994 tulokset
verojen jälkeen eivät ole vertailu-
kelpoisia.

Taulukossa sivulla 7 on tytär-
yhtiöiden osuudet konsernin liike-
voitosta ja tuloksesta ennen satun-
naiseriä. Viimeksimainittuun lukuun
vaikuttaa oleellisesti konsernin
tytäryhtiöille asettama omavarai-
suusaste.

EMOYHTIÖN TALOUDELLINEN TULOS

Sen jälkeen kun emoyhtiön liike-
toiminnot yhtiöitettiin vuoden 1994
alussa, emoyhtiön liikevaihto muo-
dostuu vain lähinnä konsernin sisäl-
tä tapahtuvasta energian mynnistä
Suomessa. Tämän vuoksi emoyhtiön
liikevaihto laski 166 Mmk:aan
(1993: 4 306 Mmk). Liikevoitto oli
240 Mmk tappiollinen (1993:
646 Mmk voittoa) ja sisältää tap-
pioita yhtiöittämiseen liittyvästä
omaisuuden mynnistä tytäryhtiöil-
le. Lisäksi emoyhtiö kantaa kon-
sernin johdon ja hallinnon kustan-
nukset.

Emoyhtiön nettorahoituskulut las-
kivat 53 Mmk:aan (1993: 255
Mmk). Tulos ennen veroja ja va-
rauksia oli -22 Mmk (1993: -758
Mmk). Kemira Oy:n yhtiöittämisen
yhteydessä vuoden 1994 alussa
käyttöomaisuuden kumulatiivinen
poistoero tuloutui. Tästä johtuen
tilinpäätössiirroissa on siirtymä-
varauksen purun, 21 Mmk, lisäksi
1 010 Mmk:n poistoeron muutos,
jolla tulos verojen ja tilinpäätös-
siirtojen jälkeen nousee 997
Mmk:aan. Aiemmilta vuosilta vero-
tuksessa vahvistetut tappiot on käy-
tetty kokonaan hyväksi.

INVESTOINNIT

Kassavirran tuottamiseen kiinnitet-
tiin erityistä huomiota ja investoinnit
pidettiin 657 Mmk:ssa (1993:
850 Mmk) eli 5,6 %:ssa liikevaih-
dosta. Konsernin politiikkana on
tulevina vuosina käyttää investoin-
teihin 6-8 % liikevaihdosta, joka
riittää nykyisten tuotantolaitosten
ylläpitoon ja uuden kasvun luo-
miseen. Konsernin ympäristön-
suojausinvestoinnit olivat 43 Mmk.
Emoyhtiön investoinnit laskivat
3 Mmk:aan. Kaikki merkittävät in-
vestoinnit on kommentoitu edellä-
olevissa yhtiökatsauksissa.

Tutkimus ja kehitys on liiketoimin-
talähtöistä ja tapahtuu tytäryhtiöta-
solla. Konsernin rahankäyttö T&K-
toimintaan oli yhteensä noin 230
Mmk eli 2 % liikevaihdosta.

RAHOITUS

Konsernin rahoitustilanne vahvis-
tui huomattavasti. Korollinen netto-
velka aleni 2 463 Mmk:lla 6 347
Mmk:aan (1993 lopussa: 8 810
Mmk). Laskusta puolet oli seurausta
marraskuisesta osakeannista, joka
toi Kemiralle 1 222 Mmk kulujen
jälkeen. Tällä sekä 787 Mmk:n
kassavirralla investointien jälkeen
lyhennettiin velkaa. Suomen mar-
kan vahvistuminen vähensi saman-
aikaisesti muissa valuutoissa olevi-
en lainojen tasearvoa. Uusia pitkä-
aikaisia lainoja ei vuoden aikana
otettu. Konsernin vakavaraisuus
nousi 12 %-yksiköllä ja oli vuoden
lopussa 26 %. Maksuvalmius pysyi
hyvänä, vaikka konserni tarkoituk-
sellisesti supistikin likvidien varojen
määrää, mikä puolestaan johti kor-
kotuottojen vähenemiseen. Likvidit
varat olivat vuoden lopussa 1 235
Mmk.

Nettorahoituskulut olivat 587
Mmk, 14 % edellisvuotista alem-
mat huolimatta noususuunnassa ole-
vista koroista. Lasku johtui nettove-
lan pienenemisestä ja Suomen
markan vahvistumisesta. Koska net-
tovelan pieneneminen tapahtui

pääasiassa loppuvuodesta, sen
vaikutus ei vielä näy rahoituskuluis-
sa koko painollaan.

Konsernin rahoitus- ja kassatoi-
mintoja hoidetaan keskitetysti emo-
yhtiön sekä Belgiassa ja Hollannis-
sa sijaitsevien rahoitusyhtiöiden
kautta. Vuoden 1995 alusta rahoit-
usyhtiöiden toiminta tapahtuu pää-
asiassa Suomen pääkonttorin kaut-
ta.

Konsernin politiikkana on transak-
tioriskien hallinnassa pyrkiä tasa-
painottamaan valuuttatulot ja -me-
not sekä valikoivasti suojaamaan
mahdollisesti avoimeksi jäävä
osuus termiinkaupoilla tai muilla
valuuttainstrumenteilla. Taseriskiä
suojataan siten, että taseen valuut-
tamääräiset velat pyritään pitä-
mään tasapainossa valuutoittain
taseen omaisuuserien kanssa. Ra-
hoituksen kurssitappio oli 30 Mmk
vuonna 1994.

HENKILÖSTÖ

Konsernin palveluksessa oli keski-
määrin 11 156 henkeä, 290 vä-
hemmän kuin vuotta aikaisemmin.
Kokonaismäärästä noin 5 015
henkeä oli konsernin ulkomaisten
yhtiöiden palveluksessa.

Emoyhtiössä työskenteli 149 hen-
keä. Muutos edellisvuodesta on
4 604 henkeä, mikä johtuu päälii-
ketoimintojen yhtiöittämisestä.

Konsernin maksamat kokonais-
palkat olivat 1 827 Mmk (1993:
1 900 Mmk) ja emoyhtiön koko-
naispalkat 28 Mmk (685 Mmk).
Hallintoneuvostolle, hallitusten jäse-
nille ja toimitusjohtajille maksetut
palkat olivat konsernissa 28 Mmk
(28 Mmk) ja emoyhtiössä 4 Mmk
(5 Mmk).

Vuoden aikana seuraavat henki-
löt toimivat Kemira Oy:n hallitukses-
sa: Heimo Karinen (puheenjohta-
ja), Timo Mattila (varapuheenjohta-
ja), Juhani Kari ja Esa Tirkkonen.
Kokouksessaan 22.9.1994 hallin-
toneuvosto nimitti Leif Ekströmin ja
Sten-Olof Hansénin hallitukseen ul-

kopuolisina jäseninä. Kokouksessaan 24.11.1994 hallintoneuvosto valitsi hallitukseen samat kuusi henkilöä 1.1.1995 alkavaksi kaudeksi.

OMISTUS

Marraskuisella osakeannilla oli hyvä kysyntä ja sen merkitsi laaja ja tasaisesti jakautuva kansainvälinen sijoittajakunta. Kun osakkeenomistajat ennen osakeantia luopuivat ensisijaisesta merkintäoikeudesta, Suomen valtion omistusosuus laski aiemmasta 99,99 %:sta 72,3 %:iin. Ulkomaiset institutionaaliset sijoittajat omistavat 21,7 %, suomalaiset institutionaaliset sijoittajat ja rahastot 4,7 % ja yksityiset sijoittajat 1,3 % osakkeista. Joidenkin maiden arvopaperisäännösten vuoksi konserni saattoi järjestää henkilöstöannin ainoastaan Suomessa olevalle henkilöstölle. Ostoon oikeutetuista käytti mahdollisuutta hyväkseen 1 160 henkilöä eli 20 %.

Valtio on ilmaissut aikomuksensa jatkaa valtionyhtiöiden omistuspohjan laajentamista tulevina vuosina. Eduskunta on hyväksynyt, että valtion omistusosuus Kemirassa voidaan pudottaa 50,1 %:iin. Mitään täsmällisiä suunnitelmia ei asiasta toistaiseksi ole.

KONSERNIRAKENTEEN MUUTOKSET

Kertomusvuoden alussa emoyhtiön tulosryhmistä muodostettiin itsenäisiä tytäryhtiöitä, joihin kaikki liiketoiminnot siirrettiin: Kemira Chemicals Oy, Kemira Pigments Oy, Kemira Agro Oy, Kemira Fibres Oy, Kemira Metalkat Oy ja Kemira Safety Oy. Myös Kemira Engineering Oy on tytäryhtiö ja sen omistajat tasaosuuksin Kemira Chemicals Oy, Kemira Pigments Oy ja Kemira Agro Oy. Samanaikaisesti kullekin uudelle tytäryhtiölle siirrettiin omistajuus niissä konsernin tytäryhtiöissä, joiden toimiala liittyi sen omaan

alaan. Kemira Coatings Ltd:n osake-enemmistö siirrettiin emoyhtiöltä Tikkurila Oy:lle ilman muutoksia liiketoiminnassa.

Finn-Filter Oy:n liiketoiminnot myytiin 1.4.1994 ja yhtiön nimeksi muutettiin Kaanaan Ruskorae Oy. Yhtiö valmistaa ferrisulfaattia. Vuoden aikana perustettiin useita myyntiyhtiöitä, kuten edelläolevissa yhtiökatsauksissa on kerrottu. Yhtiörakenteen muutokset on esitetty yksityiskohtaisemmin sivulla 35.

TULEVAISUUDEN NÄKYMÄT

Sellu- ja paperiteollisuuden korkeiden käyttöasteiden sekä klooritoman valkaisun yleistymisen odotetaan lisäävän alan kemikaalien kysyntää. Vesikemikaaliliiketoiminnan uskotaan kasvavan Itä-Euroopan markkinoiden kasvun myötä. Industrial Chemicals hyödyntää edelleen kypsiä tuotteita muuttuvilla markkinoilla entistä suuremmalla kalsiumkloridi- ja rehufosfaattikapasiteetilla. Kemira Chemicalsin kannattavuuden uskotaan pysyvän hyvänä.

Titaanidioksidinvalmistajien ennen vuodenvaihdetta ilmoittamien hinnankorotusten uskotaan astuvan voimaan vuoden 1995 ensimmäisellä neljänneksellä. Kysynnän odotetaan vahvistuvan kuluvan vuoden aikana ja hintojen edelleen nousevan. Huolimatta todennäköisestä raaka-aineiden kallistumisesta Kemira Pigmentsin kannattavuuden uskotaan paranevan.

Itä-Euroopasta peräisin olevan lannoitetuonnin tasaantumisen, Länsi-Euroopan lannoiteteollisuuden liikakapasiteetin sulkemisen ja Kemira Agron omien kustannusten leikkausten uskotaan parantavan Kemira Agron tulosta. Kohoavat raaka-ainekustannukset vaikuttavat vain osittain, koska konserni on omavarainen ammoniakki- ja fosforihapon suhteen. Kasvinravinteiden kulutuksen laskun Länsi-Euroopassa uskotaan hidastuvan Euroopan komission päätettyä supistaa viljely-

maan kesannointivelvoitetta EU:n alueella 15 %:sta 12 %:iin.

Sävytysjärjestelmien ja -pastojen myynnin voimakkaan kasvun uskotaan jatkuvan. Pohjoismaisen rakennusteollisuuden laman odotetaan kuitenkin jatkuvan vuonna 1995, minkä vuoksi perinteisessä maaliliiketoiminnassa tapahtuu ainoastaan vähäistä kasvua. Uudet markkinat Baltian maissa ja Venäjällä ovat potentiaalisia kasvualueita. Kannattavuuden odotetaan säilyvän hyvänä.

Yleisesti ottaen vuoden 1995 näkymät ovat lupaavat kaikilla Kemiran avainalueilla. Konserni uskoo sekä myynnin että kannattavuuden terveeseen kasvuun kuluvana vuonna. Investointien uskotaan olevan viimevuotista korkeampia, mikä mahdollistaa jatkuvan kasvun. Konserni keskittyy edelleen tehokkuuden parantamiseen sekä kassavirran tuottamiseen taseen vahvistamiseksi.

KONSERNIN TUNNUSLUVUT

		1994	1993	1992	1991	1990
Liikevaihto	Mmk	11 698	11 838	11 195	10 848	11 382
Myynti Suomessa	%	24	22	23	24	27
Vienti Suomesta	%	21	19	17	16	17
Tuotanto Suomen ulkopuolella	%	55	59	60	60	56
Liikevoitto	Mmk	988	782	457	317	912
% liikevaihdosta	%	8	7	4	3	8
Tulos ennen satunnaisia eriä	Mmk	402	101	-366	-293	260
% liikevaihdosta	%	3	1	-3	-3	2
Tulos ennen veroja ja vähemmistöosuutta	Mmk	327	-95	-412	-433	113
% liikevaihdosta	%	3	-1	-4	-4	1
Sijoitetun pääoman tuotto	%	9	8	5	6	10
Oman pääoman tuotto*)	%	10	17	-10	-8	7
Investoinnit	Mmk	657	850	915	1 180	1 136
% liikevaihdosta	%	6	7	8	11	10
Omavaraisuusaste	%	26	14	12	14	17
Gearing	%	170	386	478	397	320
Osakekohtaiset tunnusluvut **)						
Keskimääräinen osakemäärä (1000)		91 877	85 175	78 800	75 240	64 000
Osakkeiden lukumäärä vuoden lopussa (1000)		120 800	87 300	78 800	78 800	68 800
Tulos / osake***)	mk	3,1	4,4	-2,7	-2,6	3,0
Liiketoiminnan kassavirta / osake	mk	14,9	11,1	8,7	7,8	10,2
Osinko / osake	mk	0,4	-	-	-	1,0
Osinko / tulos	%	13	-	-	-	33
Oma pääoma / osake	mk	30,8	26,1	25,1	28,8	36,8

*) Verokirjauksen vaikutus vuoden 1993 oman pääoman tuotto prosenttiin on 11 %-yksikköä.

**) Oikaistu otaen huomioon 17.8.1994 Kemira Oy:n osakkeen nimellisarvon muutos 200 markasta 10 markkaan.

***) 1993 tulos/osake sisältää 2,7 mk/osake verokirjauksen vaikutusta.

TUNNUSLUKUJEN LASKENTAKAAVAT

Sijoitetun pääoman tuotto prosentti (ROI)	=	$\frac{\text{Tulos ennen satunnaisia eriä} + \text{korkokulut ja muut rahoituskulut}}{\text{Taseen loppusumma} - \text{korottomat velat (keskimäärin)}} \times 100$
Oman pääoman tuotto prosentti (ROE)	=	$\frac{\text{Tulos ennen satunnaisia eriä} - \text{tilikauden verot} + / - \text{satunnaiserien verovaikutus}}{\text{Oma pääoma} + \text{vähemmistön osuus (keskimäärin)}} \times 100$
Omavaraisuusaste %	=	$\frac{\text{Oma pääoma} + \text{vähemmistön osuus}}{\text{Taseen loppusumma} - \text{saadut ennakot}} \times 100$
Gearing	=	$\frac{\text{Nettovelat (koroll. vieras pääoma} - \text{rahat ja pankkisaamiset} - \text{lyhytaik. sijoitukset)}}{\text{Oma pääoma} + \text{vähemmistön osuus}} \times 100$
Tulos / osake (EPS)	=	$\frac{\text{Tulos ennen satunnaisia eriä} + / - \text{vähemmistön osuus} - \text{tilikauden verot}}{\text{Keskimääräinen osakemäärä}}$
Liiketoiminnan kassavirta / osake	=	$\frac{\text{Liiketoiminnan kassavirta}}{\text{Keskimääräinen osakemäärä}}$
Oma pääoma / osake	=	$\frac{\text{Oma pääoma}}{\text{Osakkeiden lukumäärä vuoden lopussa}}$

KONSERNIN TULOSLASKELMA

Mmk (paitsi tulos/osake, mk)	Viite	1.1.-31.12.	
		1994	1993
Liikevaihto	1	11 697,7	11 837,8
Liiketoiminnan muut tuotot	2	109,3	90,3
Kulut	3, 4	-9 844,0	-10 031,4
Poistot	5	-974,6	-1 114,9
Liikevoitto		988,4	781,8
Rahoitustuotot ja -kulut	6	-586,7	-680,7
Tulos ennen satunnaiseriä, veroja ja vähemmistöosuutta		401,7	101,1
Satunnaiset tuotot ja kulut	7	-74,3	-196,5
Tulos ennen veroja ja vähemmistöosuutta		327,4	-95,4
Välittömät verot	8	-97,9	233,3
Tilikauden tulos ennen vähemmistöosuutta		229,5	137,9
Vähemmistöosuus tilikauden tuloksesta		-1,1	11,6
Tilikauden tulos		228,4	149,5
Tulos /osake, mk	9	3,1	4,4

KONSERNIN TASE

Mmk	Viite	31.12.	
		1994	1993
VASTAAVAA			
KÄYTTÖOMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SIIJOITUKSET			
Aineettomat hyödykkeet	10		
Aineettomat oikeudet		11,6	14,3
Liikearvo		16,7	22,7
Konserniliikearvo		61,3	70,1
Muut pitkävaikutteiset menot		55,2	59,7
Ennakkomaksut		-	0,4
		144,8	167,2
Aineelliset hyödykkeet			
Maa- ja vesialueet		584,7	622,4
Rakennukset ja rakennelmat		1 940,8	2 051,9
Koneet ja kalusto		4 844,1	5 536,7
Muut aineelliset hyödykkeet		201,3	216,6
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat		191,1	270,8
		7 762,0	8 698,4
Käyttöomaisuusarvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset			
Osakkuusyrittösohakteet ja -osuudet	19	208,0	125,4
Muut osakkeet ja osuudet	19	53,5	66,5
Lainasaamiset		43,8	56,7
		305,3	248,6
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS			
Vaihto-omaisuus			
Aineet ja tarvikkeet		945,5	969,9
Keskeneräiset tuotteet		114,5	112,8
Valmiit tuotteet		979,7	1 127,6
Ennakkomaksut		10,4	4,3
		2 050,1	2 214,6
Saamiset	12		
Myyntisaamiset		2 142,6	2 019,7
Lainasaamiset		70,3	70,2
Siirtosaamiset		234,6	254,2
Muut saamiset		349,4	401,4
		2 796,9	2 745,5
Rahoitusomaisuusarvopaperit			
lyhytaikaiset sijoitukset ja muut arvopaperit		1 073,8	1 658,6
		1 073,8	1 658,6
Rahat ja pankkisaamiset		161,4	272,0
Vastaavaa yhteensä		14 294,3	16 004,9

Mmk	Viite	31.12.	
		1994	1993
VASTATTAVAA			
OMA PÄÄOMA	13, 14		
Sidottu oma pääoma			
Osakepääoma		1 208,0	873,0
Vararahasto		1 225,1	338,3
Arvonkorotusrahasto		72,6	72,0
Sidottu oma pääoma yhteensä		2 505,7	1 283,3
Vapaa oma pääoma			
Kertyneet tulokset		988,0	841,5
Tilikauden tulos		228,4	149,5
Vapaa oma pääoma yhteensä		1 216,4	991,0
Oma pääoma yhteensä		3 722,1	2 274,3
VÄHEMMISTÖOSUUS		12,2	6,3
VIERAS PÄÄOMA	14, 15		
Pitkäaikainen			
Joukkovelkakirjalainat		447,3	1 208,3
Lainat rahoituslaitoksilta		1 956,5	3 553,8
Eläkelainat		2 905,8	3 177,4
Muut korolliset pitkäaikaiset velat		984,0	1 163,9
Eläkevastuuvelat		126,2	112,5
Pakolliset varaukset, pitkäaikaiset		533,9	501,8
		6 953,7	9 717,7
Lyhytaikainen			
Rahoitusvekselit		46,3	95,4
Lainat rahoituslaitoksilta		628,6	385,6
Muiden pitkäaikaisten velkojen lyhennyserät		164,7	64,5
Eläkelainat		15,4	16,7
Muut korolliset lyhytaikaiset velat		434,1	1 075,0
Saadut ennakot		103,8	76,9
Ostovelat		1 208,2	1 049,6
Siirtovelat		801,1	1 033,7
Muut lyhytaikaiset velat		204,1	209,2
		3 606,3	4 006,6
Vieras pääoma yhteensä		10 560,0	13 724,3
Vastattavaa yhteensä		14 294,3	16 004,9

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA

Mmk	1994	1993
LIIKETOIMINTA		
Tulorahoitus		
Liikevoitto	988,4	781,8
Oikaisut liikevoittoon*)	-43,6	104,3
Poistot	974,6	1 114,9
Rahoitustuotot ja -kulut	-525,1	-736,3
Satunnaiset erät	-67,4	-89,3
Verot	-30,5	1,5
Tulorahoitus yhteensä	1 296,4	1 176,9
Käyttöpääoman muutos		
Vaihto-omaisuus	164,6	45,7
Lyhytaikaiset liikesaamiset	-38,1	54,9
Korottomat lyhytaikaiset velat	-52,2	-333,8
Käyttöpääoman muutos yhteensä	74,3	-233,2
LIIKETOIMINNAN KASSAVIRTA	1 370,7	943,7
INVESTOINNIT		
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-656,9	-850,2
Käyttöomaisuuden myynnit	73,4	432,1
Investoinnit yhteensä	-583,5	-418,1
KASSAVIRTA ENNEN RAHOITUSTA	787,2	525,6
RAHOITUS		
Pitkäaikaisten lainasaamisten muutos	13,0	67,2
Pitkäaikaisten lainojen muutos	-1 579,3	-339,9
Lyhytaikainen rahoitus, netto	-1 095,7	-229,0
Osakepääoman korotus	1 221,5	170,0
Muut	-42,0	24,0
Rahoitus yhteensä	-1 482,5	-307,7
Likvidien varojen lisäys/vähennys	-695,3	217,9
Likvidit varat 31.12.	1 235,3	1 930,6
Likvidit varat 1.1.	1 930,6	1 712,7
Likvidien varojen lisäys/vähennys	-695,3	217,9

*) Ei kassaperusteiset erät liikevoitossa (esim. osakkuusyritysten tulokset) sekä käyttöomaisuuden myyntivoitot ja -tappiot.

Rahoituslaskelman erät eivät ole suoraan johdettavissa taseesta mm. konsernirakenteessa ja valuuttakursseissa tapahtuneiden muutosten johdosta.

EMOYHTIÖN TULOSLASKELMA

Mmk	Viite	1.1.-31.12.	
		1994	1993
Liikevaihto	1	166,5	4 305,5
Liiketoiminnan muut tuotot	2	41,7	11,4
Kulut	3, 4	-433,7	-3 276,8
Poistot	5	-14,0	-394,4
Liikevoitto		-239,5	645,7
Rahoitustuotot ja -kulut	6	-53,0	-254,5
Tulos ennen satunnaiseriä, varauksia ja veroja		-292,5	391,2
Satunnaiset tuotot ja kulut	7	271,0	-1 148,9
Tulos ennen varauksia ja veroja		-21,5	-757,7
Poistoeron vähennys	5	1 010,0	254,0
Muiden varausten muutos		21,0	-
Välittömät verot	8	-12,7	-1,0
Tilikauden tulos		996,8	-504,7

EMOYHTIÖN TASE

Mmk	Viite	31.12.	
		1994	1993
VASTAAVAA			
KÄYTTÖOMAISUUS JA MUUT			
PITKÄAIKAISET SIIJOITUKSET 10			
Aineettomat hyödykkeet			
		1,3	8,7
		1,5	16,8
		2,8	25,5
Aineelliset hyödykkeet			
		16,2	218,6
		123,2	809,0
		18,5	1 716,7
		0,9	130,0
		–	148,7
		158,8	3 023,0
Käyttöomaisuusarvopaperit ja muut pitkääikaisten sijoitusten			
	18	2 243,8	1 403,3
	18	18,0	117,0
		999,0	814,3
		3 260,8	2 334,6
ARVOSTUSERÄT	11	23,8	91,4
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS			
Vaihto-omaisuus			
		–	282,7
		–	27,7
		–	349,3
		–	2,7
		–	662,4
Saamiset	12		
		22,8	682,7
		0,9	14,4
		534,3	–
		308,8	191,4
		3,2	36,7
		870,0	925,2
Rahoitusomaisuusarvopaperit			
		1 209,6	1 628,6
		1 209,6	1 628,6
Rahat ja pankkisaamiset		0,2	21,3
Vastaavaa yhteensä		5 526,0	8 712,0

Mmk	Viite	31.12.	
		1994	1993
VASTATTAVAA			
OMA PÄÄOMA	13		
Sidottu oma pääoma			
Osakepääoma		1 208,0	873,0
Vararahasto		1 200,0	313,5
Sidottu oma pääoma yhteensä		2 408,0	1 186,5
Vapaa oma pääoma			
Kertyneet tulokset		-240,4	264,3
Tilikauden tulos		996,8	-504,7
Vapaa oma pääoma yhteensä		756,4	-240,4
Oma pääoma yhteensä		3 164,4	946,1
VARAUKSET			
Kertynyt poistoero	14	27,5	1 037,5
Muut vapaaehtoiset varaukset	14	104,0	125,0
Vapaaehtoiset varaukset yhteensä		131,5	1 162,5
VIERAS PÄÄOMA	15		
Pitkäaikainen			
Joukkovelkakirjalainat		67,3	138,6
Lainat rahoituslaitoksilta		417,3	1 151,3
Eläkelainat		613,5	2 905,4
Eläkevastuuvelat		23,8	91,4
Muut pitkäaikaiset velat		59,6	719,6
		1 181,5	5 006,3
Lyhytaikainen			
Lainat rahoituslaitoksilta		591,2	150,7
Muiden pitkäaikaisten velkojen lyhennyserät		39,6	34,9
Muut korolliset lyhytaikaiset velat		301,6	763,4
Saadut ennakot		-	18,2
Ostovelat		17,3	319,6
Siirtovelat		95,8	241,4
Muut lyhytaikaiset velat		3,1	68,9
		1 048,6	1 597,1
Vastattavaa yhteensä		5 526,0	8 712,0

EMOYHTIÖN RAHOITUSLASKELMA

Mmk	1994	1993
LIIKETOIMINTA		
Tulorahoitus		
Liikevoitto	-239,6	645,7
Poistot	14,0	394,4
Rahoitustuotot ja -kulut	-36,4	-258,3
Satunnaiset erät	412,5	48,4
Verot	-10,7	-1,0
Tulorahoitus yhteensä	139,8	829,2
Käyttöpääoman muutos		
Vaihto-omaisuus	662,4	44,8
Lyhytaikaiset liikesaamiset	589,5	32,3
Korottomat lyhytaikaiset velat	-532,2	-126,3
Käyttöpääoman muutos yhteensä	719,7	-49,2
LIIKETOIMINNAN KASSAVIRTA	859,5	780,0
INVESTOINNIT		
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-2,6	-1 305,4
Käyttöomaisuuden myynnit	1 992,5	319,1
Investoinnit yhteensä	1 989,9	-986,3
KASSAVIRTA ENNEN RAHOITUSTA	2 849,4	-206,3
RAHOITUS		
Pitkäaikaisten lainasaamisten muutos	-846,1	-335,6
Pitkäaikaisten lainojen muutos	-3 197,0	297,3
Lyhytaikainen rahoitus, netto	-467,9	190,0
Osakepääoman korotus	1 221,5	170,0
Muut	-	-2,5
Rahoitus yhteensä	-3 289,5	319,2
Likvidien varojen lisäys/vähennys	-440,1	112,9
Likvidit varat 31.12.	1 209,8	1 649,9
Likvidit varat 1.1.	1 649,9	1 537,0
Likvidien varojen lisäys/vähennys	-440,1	112,9

TILINPÄÄTÖSKOMMENTIT

Tilinpäätöksen laadintaperiaatteet

Vuoden 1993 alusta Suomessa voimaan astunut kirjanpitolain muutos mahdollistaa konsernitilinpäätöksen osalta sellaisten laskentaperiaatteiden noudattamisen, että ne täyttävät kaikilta olennaisilta osiltaan kansainvälisen kirjanpitokäytännön (International Accounting Standards, IAS) vaatimukset. Kemira-konsernin tilinpäätökset on laadittu vuodesta 1994 lähtien lain mahdollistamia laskentaperiaatteita noudattaen. Aikaisempien vuosien tiedot on muutettu vertailukelpoisiksi. Konsernituloslaskelma ja -tase täyttävät kaikilta olennaisilta osiltaan IAS:n vaatimukset.

Emoyhtiön, Kemira Oy:n, varsinaiset liiketoiminnot yhtiöitettiin vuoden 1994 alussa liiketoimintansa aloittaneille uusille tytäryhtiöille. Tästä syystä emoyhtiön tilinpäätökset vuosilta 1993 ja 1994 eivät ole keskenään vertailukelpoisia toiminnan laajuuden muututtua. Emoyhtiön liikevaihto vuoden 1994 alusta lähtien koostuu sähkön myynnistä. Lisäksi Kemira Oy hoitaa rahoitus- ja eräitä muita konsernipalvelutoimintoja.

Tilinpäätös on laadittu Suomen markoissa ja perustuu alkuperäisiin hankintamenoihin. Niitä on eräissä tapauksissa käyttömaisuuden osalta korjattu arvonkorotuksilla.

Konsernitilinpäätöksen laadintamenetelmä

Konsernitilinpäätös sisältää emoyhtiön lisäksi kaikki ne yhtiöt, joissa emoyhtiöllä on omistuksensa perusteella suoraan tai tytäryhtiöidensä kanssa yli puolet äänivallasta. Eräät asunto- ja kiinteistöosakeyhtiöt, captive-vakuutusyhtiöt sekä yhtiöt, joilla ei ole ollut toimintaa tilikauden aikana, on jätetty konsernitilinpäätöksen ulkopuolelle. Näiden yhtiöiden vaikutus konsernin tulokseen ja omaan pääomaan on laskettu pääomaosuusmenetelmän mukaisesti niissä tapauksissa, kun sillä on katsottu olevan merkitystä. Vuoden aikana hankitut tai perustetut tytäryhtiöt on otettu mukaan hankinta- tai perustamishetkestä lähtien. Myydyt yhtiöt ovat mukana tuloslaskelmassa myyntihetken saakka.

Kaikki konserniyhtiöiden väliset liiketapahtumat on eliminoitu. Keskinäinen osakkeenomistus on eliminoitu hankintamenomenetelmällä. Tytäryhtiöosakkeiden hankintahinnan ja tytäryhtiöiden hankintahetken netto-omaisuuden välinen erotus esitetään konserniaktiivana, jonka poistoaika on enintään 10 vuotta. Vähemmistön osuus tuloksesta ja omasta pääomasta on erotettu omaksi eräkseen.

Osakkuusyhtiöillä tarkoitetaan yhtiöitä, joista konsernin omistusosuus on 20–50%. Osakkuusyhtiöt on yhdistetty konsernitilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmän mukaisesti. Osuus osakkuusyhtiöiden tilikauden tuloksesta on laskettu konsernin omistuksen mukaisesti ja esitetään muissa liiketoiminnan tuotoissa ja kuluissa.

Muut yhtiöt (konsernin äänivalta vähemmän kuin 20%) esitetään taseessa hankintamenosta ja saadut osingot esitetään tuloslaskelmassa.

Valuuttamääräiset erät

Kukin yhtiö muuntaa omissa kirjanpidossaan päivittäiset valuuttamääräiset tapahtumat tapahtumapäivän valuuttakursseja käyttäen. Tilinpäätöksissä valuuttamääräiset saamiset ja velat muunnetaan käyttäen tilinpäätöspäivän valuuttakursseja. Normaaliin liiketoimintaan liittyvät kurssierot käsitellään myyntien ja ostojen oikaisuina. Rahoitukseen ja konsernin kokonaisposition suojaamiseen liittyvät kurssierot esitetään rahoituksen kurssieroissa.

Konsernitilinpäätöksissä ulkomaisten tytäryhtiöiden tilinpäätökset on muunnettu Suomen markoiksi tilinpäätöspäivän kurssseja käyttäen. Keskinäisen omistuksen eliminoinnissa syntyneet muuntoerot on kohdistettu lainojen kurssieroja vastaan siltä osin kuin osakehankinnan rahoitus on tapahtunut vieraalla pääomalla. Muut muuntoerot esitetään vapaan oman pääoman lisäyksenä ja vähennyksenä.

Eläkejärjestelyt

Konsernilla on erilaisia eläkejärjestelyitä kunkin toimintamaan paikallisten olojen ja käytäntöjen mukaisesti. Eläkekulut perustuvat eläkevastuulaskelmiin ja kirjataan tulosvaikutteisesti. Eläkejärjestelyt on yleensä hoidettu erillisissä eläkesäätiöissä tai eläkevakuutusyhtiöissä.

Emoyhtiön eläkejärjestelyt on hoidettu erillisissä eläkesäätiöissä. Eläkesäätiöiden vastuuvajaus on emoyhtiön tilinpäätöksessä esitetty arvostuserissä ja pitkäaikaisessa vieraassa pääomassa.

Liikevaihto

Liikevaihto käsittää toimitettujen tuotteiden ja palveluiden myynnin, josta on vähennetty myynnin välilliset verot ja erät muut myyntiin liittyvät kulut kuten myös myyntiin liittyvät luottotappiot.

Satunnaiset tuotot ja kulut

Satunnaiset tuotot ja kulut koostuvat varsinaisen liiketoiminnan kannalta poikkeuksellisista eristä, kuten tehtaiden lakkauttamisesta ja toiminnan uudelleenjärjestämisestä aiheutuneista poikkeuksellisen suurista kertaluonteisista menoista sekä kokonaisten liiketoimintojen myynneistä syntyneistä tuotoista ja kuluista.

Liiketoimintaan liittyvät, luonteeltaan toistuvat tuotot ja kulut (esimerkiksi käyttöomaisuuden myyntivoitot ja -tappiot) sisältyvät eriin, jotka esitetään ennen liikevoittoa.

Välittömät verot

Konsernituloslaskelman verot sisältävät kunkin yhtiön verotettavaan tulokseen perustuvat välittömät verot, jotka on laskettu paikallisten verosäännösten mukaan, sekä vapaaehtoiseen varauksiin liittyvän laskennallisen verovelan muutoksen. Varaus laskennallista verovelkaa varten on kirjattu pitkäaikaisiin velkoihin, kuitenkin huomioiden kunkin vuonna verotuksessa vähennettävissä olevat vahvistetut tappiot siinä määrin kuin yhtiö uskoo niitä pystyttävän hyödyntämään lähitulevaisuudessa. Verovelkaa laskettaessa on käytetty viimeisintä voimassa olevaa verokantaa.

Emoyhtiön tuloslaskelman verot sisältävät verotettavan tuloksen perusteella lasketut välittömät verot. Emoyhtiön tilinpäätöksessä vapaaehtoiset varaukset esitetään täysimääräisinä taseessa, eikä niihin sisältyvää laskennallisen verovelan osuutta ole käsitelty velkana.

Käyttöomaisuus ja poistot

Käyttöomaisuus esitetään taseessa suunnitelman mukaisissa jäännösarvoissaan. Suunnitelman mukaiset jäännösarvot on laskettu vähentämällä alkuperäisestä hankintamenoista tai eräissä tapauksissa arvonorotuksella korotetuista arvoista kumulatiiviset poistot.

Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu kohteiden taloudellisen käyttöiän mukaisina tasapoistoina alkuperäisestä hankintahinnasta tai arvonorotuksella korotetusta arvosta. Konsernin laskentaperiaatteiden mukaiset poistoajat ovat seuraavat:

koneet ja kalusto	3–15 vuotta
rakennukset ja rakennelmat	25 vuotta
muut pitkävaikutteiset menot	10 vuotta

Korkomenoja ei yleensä ole aktivoitu käyttöomaisuuden hankintamenoon, paitsi Yhdysvalloissa. Poikkeuksellisesti kuitenkin voidaan korkokulut, jotka liittyvät suuren käyttöomaisuusinvestoinnin rahoitukseen, aktivoida osana käyttöomaisuuden hankintamenoa jos Kemira Oy:n hallitus niin päättää.

Vaihto-omaisuuden arvostus

Vaihto-omaisuus on arvostettu fifo-periaatteen mukaan laskettuun hankintamenoon tai sitä alemman todennäköiseen luovutushintaan. Todennäköinen luovutushinta on hinta, joka vaihto-omaisuushyödykkeestä myydessä saadaan vähennettynä myyntikustannuksilla. Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden hankintameno sisältää osuuden valmistuksen välillisistä kustannuksista.

Arvopaperit ja muut lyhytaikaiset sijoitukset

Arvopaperit ja muut lyhytaikaiset sijoitukset ovat osa konsernin kassanhallintaa. Ne on taseessa arvostettu hankintamenoon tai sitä alemman markkinahintaan.

LIITETIEDOT

Mmk	Konserni		Emoyhtiö	
	1994	1993	1994	1993

TULOSLASKELMA

1. LIIKEVAIHTO

Liikevaihto toimialoittain

Kemira Chemicals	2 335,8	1 960,1	-	585,3
Kemira Pigments	2 243,2	2 109,3	-	783,8
Kemira Agro	5 256,8	5 726,3	-	2 188,5
Tikkurila	1 261,3	1 209,9	-	-
Muu liiketoiminta	1 166,8	1 077,5	166,5	815,6
Ryhmien välinen liikevaihto	-566,2	-245,3	-	-67,7
Liikevaihto yhteensä	11 697,7	11 837,8	166,5	4 305,5

Liikevaihdon jakauma markkina-alueittain, % liikevaihdosta

Suomi	24	23	100	47
Muu Euroopan Unionin alue	53	51	-	26
Muu Eurooppa	5	5	-	9
Pohjois- ja Etelä-Amerikka	12	14	-	7
Aasia	4	5	-	7
Muut maat	2	2	-	4
Yhteensä	100	100	100	100

2. LIIKETOIMINNAN MUUT TUOTOT

Käyttöomaisuuden myyntivoitot	23,5	25,7	37,3	1,7
Romun ja jätteen myynti	10,9	1,4	-	0,4
Osuus osakkuusyhtiöiden voitosta	27,8	12,1	-	-
Royalty- ja lisenssituotot	2,8	5,1	-	5,6
Aikaisempien vuosien kiinteistövero	-	13,8	-	-
Vakuutuskorvaukset	4,4	6,3	-	-
Muut liiketoiminnan tuotot	39,9	25,9	4,4	3,7
Yhteensä	109,3	90,3	41,7	11,4

3. KULUT

Aineet ja tarvikkeet				
Ostot tilikauden aikana	5 625,2	5 614,3	157,1	1 789,9
Aineet ja tarvikevarastojen muutos	-47,1	70,7	-	10,7
Valmisteverastojen muutos	48,2	162,8	-	36,7
Valmistus omaan käyttöön*)	-59,8	-54,4	-	-26,9
Ulkopuoliset palvelut	765,6	559,9	12,7	204,6
Henkilöstökulut	2 348,7	2 443,5	69,8	930,5
Vuokrat	123,5	116,4	17,5	11,2
Osuus osakkuusyhtiöiden tappiosta	26,5	44,7	-	-
Käyttöomaisuuden myyntitappiot	2,8	1,0	178,8	0,9
Muut kulut	1 010,4	1 072,5	-2,2	319,2
Yhteensä	9 844,0	10 031,4	433,7	3 276,8

*) Valmistus omaan käyttöön sisältää lähinnä käyttöomaisuushankintoihin kohdistuvia palkka- ja henkilömenoja sekä varastosta otettuja aineita ja tarvikkeita.

Mmk	Konserni		Emoyhtiö	
	1994	1993	1994	1993

TULOSLASKELMA

4. HENKILÖSTÖKULUT JA HENKILÖSTÖMÄÄRÄ

Hallintoneuvoston, hallitusten ja toimitusjohtajien palkat*)	28,0	28,1	3,6	4,9
Muut palkat	1 798,6	1 871,6	24,4	679,7
Eläkekulut	216,5	177,7	37,4	145,5
Muut henkilösivukulut	305,6	366,1	4,4	100,4
Henkilöstökulut tuloslaskelmassa	2 348,7	2 443,5	69,8	930,5
Luontoisetujen raha-arvo	13,9	17,7	0,5	3,3
Yhteensä	2 362,6	2 461,2	70,3	933,8

*) josta johdon tulospalkkioita vuonna 1994 konsernissa 1,1 Mmk ja emoyhtiössä 0 Mmk.

Emoyhtiön eläkekulut sisältävät vuonna 1994 eläkesäätiön kannatusmaksut Kemira Oy:n vastuulle jääneistä jo eläkkeellä olevista, joiden osalta vastuuta ei ole siirretty tytäryhtiöille.

Johdon eläkesitoumukset

Vaikka konserniyhtiöiden eläkesitoumukset vaihtelevat yhtiöstä riippuen, on kunkin yhtiön johdolla samat eläke-edut kuin ao. yhtiön muulla vakituksella henkilökunnalla. Tikkurila Oy:n toimitusjohtajan osalta noudatetaan kuitenkin emoyhtiön eläkesäännöksiä ja Viljavuuspalvelu Oy:n toimitusjohtajan eläkeikä on alennettu 65 vuodesta 63 vuoteen.

Henkilökunta

Henkilökunta keskimäärin	11 156	11 446	149	4 753
Henkilökunta vuoden lopussa	10 899	11 106	147	4 580
Henkilökunta Suomessa keskimäärin	6 141	6 294		
Henkilökunta Suomen ulkopuolella keskimäärin	5 015	5 152		
Yhteensä	11 156	11 446		

5. POISTOT

Suunnitelman mukaiset poistot				
Aineettomat hyödykkeet				
Aineettomat oikeudet	4,4	10,5	0,4	2,3
Liikearvo	5,1	8,9	-	-
Konserniliikearvo*)	13,6	14,3	-	-
Muut pitkävaikutteiset menot	11,7	12,5	1,0	6,8
Aineelliset hyödykkeet				
Rakennukset ja rakennelmat	124,5	138,8	5,5	53,5
Koneet ja kalusto	797,8	892,0	7,0	301,1
Muut aineelliset hyödykkeet	17,5	37,9	0,1	30,7
Poistot yhteensä	974,6	1 114,9	14,0	394,4

*) Konserniliikearvon poisto sisältää vuonna 1993 konserniaktiivan poistoa 18,6 Mmk ja konsernireservin tuloutusta 4,3 Mmk. Vuonna 1994 summa on kokonaan konserniaktiivan poistoa.

Emoyhtiön poistoeron muutos (-vähennys, + lisäys)				
Aineettomat oikeudet			-0,5	-
Muut pitkävaikutteiset menot			-1,0	-0,2
Rakennukset ja rakennelmat			-332,1	-57,6
Koneet ja kalusto			-655,3	-168,4
Muut aineelliset hyödykkeet			-21,1	-27,8
Poistoeron muutos			-1 010,0	-254,0

Mmk	Konserni		Emoyhtiö	
	1994	1993	1994	1993
TULOSLASKELMA				
6. RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT				
Rahoitustuotot ja -kulut				
Osinkotuotot	5,0	8,9	9,2	6,7
Korkotuotot pitkäaikaisista sijoituksista	6,3	87,4	90,6	48,6
Korkotuotot lyhytaikaisista sijoituksista	116,9	173,5	88,9	187,6
Muut rahoitustuotot	22,4	6,5	-	2,3
Kurssierot	-30,3	-16,2	-10,6	-69,8
Korkokulut	-680,9	-918,3	-219,3	-413,9
Muut rahoituskulut	-26,1	-22,5	-11,8	-16,0
Yhteensä	-586,7	-680,7	-53,0	-254,5
Nettorahoituskulut liikevaihdosta %	5,0	5,8	31,8	5,9
Nettokorot liikevaihdosta %	4,8	5,6	23,9	4,1
Kurssierot				
Realisoituneet	31,3	-71,7	6,0	-73,6
Realisoitumattomat	-61,6	55,5	-16,6	3,8
Yhteensä	-30,3	-16,2	-10,6	-69,8

Vuonna 1994 aktivoidut korkokulut olivat 4,3 Mmk (1993: 5,1 Mmk), josta 3,9 Mmk (1993: 2,7 Mmk) liittyy Oulun vetyperoksiditehtaaseen ja sisältyy käyttöomaisuuteen.

Keskinäisten omistuksen eliminoinnissa syntyneet muuntoerot on kohdistettu lainojen kurssieroja vastaan, siltä osin kuin osakehankinnan rahoitus on tapahtunut vieraalla pääomalla. Konsernitilinpäätöksessä lainojen kurssivoittoja on kohdistettu muuntoeroja vastaan +168 mmk (1993: -64,6 mmk).

Konsernin sisäiset rahoitustuotot ja kulut

Konserniyhtiöiltä saadut rahoitustuotot				
Osinkotuotot			6,6	4,8
Korkotuotot pitkäaikaisista sijoituksista			86,5	40,2
Korkotuotot lyhytaikaisista sijoituksista			21,4	14,6
Konserniyhtiöille suoritetut rahoituskulut			72,3	10,0
Korkokulut				

7. SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT

Satunnaiset tuotot				
Käyttöomaisuuden myyntivoitot	34,5	125,9	-	177,3
Vaihto-omaisuuden arvostuseriaatteen muutos	-	-	-	82,0
Saadut konserniavustukset	-	-	312,8	48,4
Muut satunnaiset tuotot	1,2	20,4	-	-
Yhteensä	35,7	146,3	312,8	307,7
Satunnaiset kulut				
Tehtaiden lopettamis- ja uudelleenjärjestelykulut	89,1	71,9	-	-
Osakepoistot ja käyttöomaisuuden arvonalennukset	10,6	231,2	-	1 456,6
Annetut konserniavustukset	-	-	41,8	-
Muut satunnaiset kulut	10,3	39,7	-	-
Yhteensä	110,0	342,8	41,8	1 456,6
Satunnaiset tuotot ja kulut yhteensä	-74,3	-196,5	271,0	-1 148,9

Mmk	Konserni		Emoyhtiö	
	1994	1993	1994	1993
TULOSLASKELMA				
8. VÄLITTÖMÄT VEROT				
Välittömät verot kuluvalta vuodelta	-30,1	-14,7	-12,6	-0,9
Välittömät verot edellisiltä vuosilta	-0,3	0,3	-0,1	-0,1
Laskennallisen verovelan muutos	-67,5	247,7	-	-
Yhteensä	-97,9	233,3	-12,7	-1,0

Laskennallisen verovelan muutos vuonna 1994 johtuu siitä, että vapaaehtoiseen varauksiin liittyvä laskennallinen verovelka on kasvanut. Vuonna 1993 vapaaehtoiseen varauksiin liittyvää laskennallista verovelkaa purettiin voimassa olevan verokannan mukainen määrä niistä vapaaehtoisista varauksista, jotka olisi voitu purkaa verovaapaasti ottaen huomioon käytettävissä olevien vahvistettujen verotappioiden vaikutus vuonna 1993. Satunnaisiin eriin liittyvät laskennalliset verot olivat -14,6 Mmk vuonna 1994 ja 30,1 Mmk vuonna 1993.

9. TULOS/OSAKE

Tulos ennen satunnaiseriä, veroja ja vähemmistöosuutta	401,7	101,1
Vähemmistön osuus	-1,1	11,6
Välittömät verot	-97,9	233,3
Satunnaisten erien verovaikutus	-14,6	30,1
Tulos	288,1	376,1
Keskimääräinen osakemäärä ^{*)}	91 876 712	85 175 000
Tulos ennen satunnaisia eriä/osake	3,1	4,4

^{*)} Oikaistu huomioon ottaen 17.8.1994 toimeenpantu osakkeen nimellisarvon muutos 200 markasta 10 markkaan.

Vuoden 1993 tulos/osake -luku sisältää 2,7 mk/osake verokirjauksen vaikutusta.

TASE

10. KÄYTTÖMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SIOITUKSET

Aineettomat oikeudet

Hankintameno vuoden alussa	120,7	121,6	79,7	77,7
Lisäykset	2,8	2,1	0,1	2,0
Vähennykset	-0,2	-8,9	-75,4	-
Kurssierot	-6,6	5,9	-	-
Kertyneet poistot vuoden lopussa	-105,1	-106,4	-3,1	-71,0
Kirjanpitoarvo vuoden lopussa	11,6	14,3	1,3	8,7

Goodwill

Hankintameno vuoden alussa	34,5	37,3
Lisäykset	1,2	4,2
Vähennykset	-	-8,8
Kurssierot	-3,2	1,8
Kertyneet poistot vuoden lopussa	-15,8	-11,8
Kirjanpitoarvo vuoden lopussa	16,7	22,7

Konserniliikearvo

Hankintameno vuoden alussa	290,6	297,9
Lisäykset	13,2	18,9
Vähennykset	-1,2	-28,3
Kurssierot	-21,2	2,1
Kertyneet poistot vuoden lopussa	-220,1	-220,5
Kirjanpitoarvo vuoden lopussa	61,3	70,1

Mmk	Konserni		Emoyhtiö	
	1994	1993	1994	1993
TASE				
Muut pitkävaikutteiset menot				
Hankintameno vuoden alussa	207,9	223,9	132,9	147,2
Lisäykset	11,0	32,1	1,1	3,0
Vähennykset	-1,2	-53,4	-105,9	-17,3
Kurssierot	-4,9	5,3	-	-
Kertyneet poistot vuoden lopussa	-157,6	-148,2	-26,6	-116,1
Kirjanpitoarvo vuoden lopussa	55,2	59,7	1,5	16,8
Maa- ja vesialueet				
Hankintameno vuoden alussa	622,4	634,4	218,6	218,3
Lisäykset	0,7	12,9	-	0,8
Vähennykset	-2,6	-19,5	-202,4	-0,5
Kurssierot	-35,8	-5,4	-	-
Kirjanpitoarvo vuoden lopussa	584,7	622,4	16,2	218,6
Rakennukset ja rakennelmat				
Hankintameno vuoden alussa	3 209,1	3 287,1	1 432,2	1 449,4
Lisäykset	132,3	108,1	-	9,7
Vähennykset	-33,6	-231,1	-1 264,4	-26,9
Kurssierot	-142,7	45,0	-	-
Kertyneet poistot vuoden lopussa	-1 224,3	-1 157,2	-44,6	-623,2
Kirjanpitoarvo vuoden lopussa	1 940,8	2 051,9	123,2	809,0
Koneet ja kalusto				
Hankintameno vuoden alussa	12 070,3	12 483,0	5 117,3	5 218,7
Lisäykset	526,6	681,9	1,4	79,8
Vähennykset	-82,5	-1 398,1	-5 039,4	-181,2
Kurssierot	-824,8	303,5	-	-
Kertyneet poistot vuoden lopussa	-6 845,5	-6 533,6	-60,8	-3 400,6
Kirjanpitoarvo vuoden lopussa	4 844,1	5 536,7	18,5	1 716,7
Emoyhtiön koneiden ja laitteiden kirjanpitoarvo 31.12.1994 oli 2,2 Mmk.				
Muut aineelliset hyödykkeet				
Hankintameno vuoden alussa	442,2	456,4	261,9	256,9
Lisäykset	6,1	17,1	-	8,8
Vähennykset	-1,5	-35,3	-259,1	-3,8
Kurssierot	-8,0	4,0	-	-
Kertyneet poistot vuoden lopussa	-237,5	-225,6	-1,9	-131,9
Kirjanpitoarvo vuoden lopussa	201,3	216,6	0,9	130,0
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat				
Hankintameno vuoden alussa	270,8	370,8	148,7	30,5
Muutos	-66,9	-94,7	-148,7	118,2
Kurssierot	-12,8	-5,3	-	-
Kirjanpitoarvo vuoden lopussa	191,1	270,8	-	148,7
Vuonna 1994 aktivoitujen korkokulut olivat 4,3 Mmk (1993: 5,1 Mmk), josta 3,9 Mmk (1993: 2,7 Mmk) liittyi Oulun vetyperoksiditehtaaseen ja sisältyy käyttöomaisuuteen.				
Pitkäaikaisiin sijoituksiin kuuluvat osakkeet, osuudet ja lainasaamiset				
Konserniyhtiöt				
Osakkeet			2 243,8	1 403,3
Lainasaamiset			998,5	809,7
Yhteensä			3 242,3	2 213,0
Osakkuusyhtiöt				
Osakkeet	208,0	125,4	-	87,2
Lainasaamiset	21,9	54,6	-	-
Yhteensä	229,9	180,0	-	87,2

Mmk	Konserni		Emoyhtiö	
	1994	1993	1994	1993
TASE				
Käyttöomaisuuteen kuuluvien kiinteistöjen ja arvopapereiden verotusarvot				
Maa- ja vesialueet			5,0	130,1
Rakennukset ja rakennelmat			86,3	611,9
Tytäryhtiöosakkeet			2 441,6	1 493,6
Muut osakkeet ja osuudet			30,5	104,8

Siltä osin kuin osakkeille ja osuuksille ei ole vahvistettu verotusarvoja, on esitetty kirjanpitoarvot.

Käyttöomaisuuden arvonkorotukset				
Maa-alueet			3,5	115,5
Rakennukset			30,0	85,8

11. ARVOSTUSERÄT

Eläkevastuuvelka 1.1.			91,4	149,8
Vähennys			-68,2	-58,4
Lisäys			0,6	-
Eläkevastuuvelka 31.12.			23,8	91,4

Emoyhtiön ja useimpien suomalaisten konserniyhtiöiden eläkevastuuvelan kasvu vuonna 1994 johtuu TEL-säätiöiden pakollisesta vastuuvajauksen kasvusta. Emoyhtiön eläkevastuuvelan vähennys johtuu yhtiöittämissiirroista. Konsernitilinpäätöksessä eläkevastuuvelan kasvu on kirjattu eläkekuluihin.

12. SAAMISET

Saamiset konserni- ja osakkuusyhtiöiltä

Myyntisaamiset konserniyhtiöiltä	-	-	14,6	71,7
Myyntisaamiset osakkuusyhtiöiltä	7,6	15,2	-	-
Lainasaamiset konserniyhtiöiltä	-	-	998,4	809,7
Lainasaamiset osakkuusyhtiöiltä	30,8	54,6	-	-
Muut saamiset konserniyhtiöiltä	-	-	1 107,2	153,9
Muut saamiset osakkuusyhtiöiltä	89,3	73,4	-	0,8

Rahalainat yhtiöiden johdolle	-	0,3	-	0,2
--------------------------------------	---	-----	---	-----

Saamiset, jotka erääntyvät maksettavaksi yhden vuoden tai sitä pitemmän ajan kuluttua

Lainasaamiset	17,3	18,1	-	-
Siirtosaamiset	-	0,8	-	0,8
Muut saamiset	5,0	7,6	-	-
Yhteensä	22,3	26,5	-	0,8

13. OMA PÄÄOMA

Osakepääoma vuoden alussa	873,0	788,0	873,0	788,0
Osakepääoman korotus	335,0	85,0	335,0	85,0
Osakepääoma vuoden lopussa	1 208,0	873,0	1 208,0	873,0
Vararahasto vuoden alussa	338,3	246,4	313,5	228,5
Emissiovoitto	886,5	85,0	886,5	85,0
Siirto voittovaroista	2,4	4,6	-	-
Siirto voittovarioihin	-0,3	-0,5	-	-
Muu muutos	-1,8	2,8	-	-
Vararahasto vuoden lopussa	1 225,1	338,3	1 200,0	313,5

Mmk	Konserni		Emoyhtiö	
	1994	1993	1994	1993
TASE				
Arvonkorotusrahasto vuoden alussa	72,0	71,9	-	-
Siirto voittovaroista	1,6	-	-	-
Muu muutos	-1,0	0,1	-	-
Arvonkorotusrahasto vuoden lopussa	72,6	72,0	-	-
Sidottu oma pääoma vuoden lopussa	2 505,7	1 283,3	2 408,0	1 186,5
Vapaa oma pääoma vuoden alussa	991,0	870,3	-240,4	266,8
Tilikauden tulos	228,4	149,5	996,8	-504,7
Kurssierot ja muuntoerot	2,6	-27,1	-	-
Siirto sidotusta omasta pääomasta	0,3	0,5	-	-2,5
Siirto sidottuun omaan pääomaan	-4,0	-4,6	-	-
Muut muutokset	-1,9	2,4	-	-
Vapaa oma pääoma vuoden lopussa	1 216,4	991,0	756,4	-240,4
Oma pääoma yhteensä vuoden lopussa	3 722,1	2 274,3	3 164,4	946,1

Emoyhtiön osingonjakoa rajoittava konsernin vapaa oma pääoma on 561,6 Mmk, joka saadaan kun vapaasta omasta pääomasta vähennetään omaan pääomaan siirretty osuus vapaaehtoisista varauksista.

14. VAPAAEHTOISET VARAUKSET

Konsernitilinpäätöksessä on erillisyyhtiöiden vapaaehtoiset varaukset jaettu omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan, joka sisältyy pakollisiin varauksiin.

Vapaaehtoiset varaukset konserniyhtiöiden taseissa ovat seuraavat:

Kertynyt poistoero	665,8	1 292,6	27,5	1 037,5
Investointivaraus	-	0,2	-	-
Siirtymävaraus	189,6	222,2	104,0	125,0
Muut vapaaehtoiset varaukset	1,0	10,8	-	-
Yhteensä	856,4	1 525,8	131,5	1 162,5

Oman pääoman osuus	654,8	1 439,6		
Laskennallisen verovelan osuus	201,6	86,2		
Yhteensä	856,4	1 525,8		

Emoyhtiön kertynyt poistoero käyttöomaisuuserittäin				
Rakennukset ja rakennelmat			11,5	343,6
Koneet ja kalusto			15,3	670,6
Muut aineelliset hyödykkeet			0,7	21,8
Muut pitkävaikutteiset menot			-	1,0
Aineettomat oikeudet			-	0,5
Yhteensä			27,5	1 037,5

Vapaaehtoisten varausten muutos

(lisäys = +, vähennys = -)

Kertynyt poistoero	-626,8	-236,0	-1 010,0	-254,0
Varastovaraus	-	-167,6	-	-125,0
Siirtymävaraus	-32,7	222,2	-21,0	125,0
Muut varaukset	-10,0	-50,8	-	-
Yhteensä	-669,5	-232,2	-1 031,0	-254,0

Mmk	Konserni		Emoyhtiö	
	1994	1993	1994	1993

TASE

15. VIERAS PÄÄOMA

Pitkäaikaisen korollisen vieraan pääoman erääntyminen

Erääntymisajat

1996 (1995)	1 087,3	1 071,6	348,9	786,7
1997 (1996)	486,1	1 081,5	14,8	389,3
1998 (1997)	719,2	941,2	76,6	26,4
1999 (1998)	249,4	469,3	102,9	516,6
2000 (1999) tai sen jälkeen*)	3 751,6	5 539,8	614,5	3 195,9
Yhteensä	6 293,6	9 103,4	1 157,7	4 914,9
Eläkevastuvelat	126,2	112,5	23,8	91,4
Pakolliset varaukset, pitkäaikaiset	533,9	501,8	-	-
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	6 953,7	9 717,7	1 181,5	5 006,3

*) Velat, jotka erääntyvät viiden vuoden tai sitä pitemmän ajan kuluttua

Joukkovelkakirjalainat	118,6	694,2	-	-
Rahalaitoslainat	52,5	816,6	-	170,0
Eläkelainat	2 890,0	3 144,7	612,8	2 905,3
Muut pitkäaikaiset korolliset velat	690,5	884,3	1,7	120,6
Yhteensä	3 751,6	5 539,8	614,5	3 195,9

Eläkevastuvelat

Eläkesäätiöiden vastuuvajaukset	82,8	68,0	15,3	66,8
Muut eläkevastuut	43,4	44,5	8,5	24,6
Yhteensä	126,2	112,5	23,8	91,4

Pakolliset varaukset

Laskennallinen verovelka	256,3	211,2	-	-
Varaus uudelleenjärjestelyjä varten	254,1	224,9	-	-
Muut kuluvaraukset	23,5	65,7	-	-
Yhteensä	533,9	501,8	-	-

Pakolliset varaukset ovat eriä, joiden arvioidaan erääntyvän maksettaviksi aikaisintaan vuoden kuluttua. Lyhytaikaiset kuluvaraukset sisältyvät siirtovelkoihin. Suomalaisen konserniyhtiöiden vapaaehtoisin varauksiin liittyvät laskennalliset verovelat ovat 201,6 Mmk vuonna 1994 ja 86,2 Mmk vuonna 1993.

Debenturi- ja muut joukkovelkakirjalainat

Laina	Lainan valuutta				
1987-1995	FIM	-	30,0	-	30,0
1988-1997	FIM	4,3	8,6	4,3	8,6
1993-1998	FIM	63,0	100,0	63,0	100,0
1987-1994	FIM	-	1,8	-	-
1993-2001	USD	118,6	694,1	-	-
1991-1996	LUF	119,1	-	-	-
1991-1994	LUF	-	80,1	-	-
1992-1995	LUF	-	120,2	-	-
1993-1996	USD	142,3	173,5	-	-
Yhteensä		447,3	1 208,3	67,3	138,6

Lyhytaikainen vieras pääoma

Korottomat velat	2 317,2	2 369,4	116,2	648,0
Pitkäaikaisten lainojen seuraavan vuoden lyhennykset	808,7	466,8	536,4	185,7
Muut korolliset velat	480,4	1 170,4	396,0	763,4
Yhteensä	3 606,3	4 006,6	1 048,6	1 597,1

Mmk	Konserni		Emoyhtiö	
	1994	1993	1994	1993
TASE				
Nettovelat				
Korollinen pitkäaikainen vieras pääoma	6 293,6	9 103,4	1 157,7	4 914,9
Korollinen lyhytaikainen vieras pääoma	1 289,1	1 637,2	932,4	949,1
Lyhytaikaiset sijoitukset	-1 073,8	-1 658,6	-1 209,6	-1 628,6
Rahat ja pankkisaamiset	-161,4	-272,0	-0,2	-21,3
Yhteensä	6 347,5	8 810,0	880,3	4 214,1

Velat konserni- ja osakkuusyhtiöille

Pitkäaikaiset velat konserniyhtiöille	-	-	47,4	698,7
Pitkäaikaiset velat osakkuusyhtiöille	-	4,0	-	-
Ostovelat konserniyhtiöille	-	-	0,4	21,7
Ostovelat osakkuusyhtiöille	2,9	5,5	-	-
Muut lyhytaikaiset velat konserniyhtiöille	-	-	321,3	572,2
Muut lyhytaikaiset velat osakkuusyhtiöille	8,4	77,7	-	-

16. VAKUUKSET JA VASTUUT

Annetut pantit	307,6	570,9	-	510,9
Kiinnelainat	1 040,0	515,8	69,0	256,1
Lainojen vakuutena kiinnityksiä			70,0	452,2

Annetut pantit ovat pääasiassa konsernin eläkelainojen vakuuksia. Nämä lainat kuten myös kiinnelainat sisältyvät konsernitaseen vieraaseen pääomaan.

Takaukset

Konserniyhtiöiden puolesta lainoista	-	-	2 304,3	5 750,4
Konserniyhtiöiden puolesta leasing-sopimuksista	-	-	1 034,3	1 069,3
Konserniyhtiöiden puolesta muista sitoumuksista	-	-	594,5	169,4
Osakkuusyhtiöiden puolesta	149,4	163,2	149,4	163,2
Muiden puolesta	56,8	51,3	32,8	37,4
Yhteensä	206,2	214,5	4 115,3	7 189,7

Letter of Comfort -vastuusitoumukset*)

Konserniyhtiöiden puolesta luotoista	-	-	76,1	362,9
Konserniyhtiöiden puolesta leasing-sopimuksista	-	-	47,6	-
Konserniyhtiöiden puolesta muista sitoumuksista (swap-sopimukset ja valuuttakaupat)	-	-	76,3	107,5
Osakkuusyhtiöiden puolesta	10,6	-	-	-
Yhteensä	10,6	-	200,0	470,4

Muut vastuut	50,7	144,6	-	-
--------------	-------------	-------	---	---

*) Letter of Comfort -vastuusitoumukset eivät muodosta juridista takausta.

Oikeudenkäynnit

Laajaan kansainväliseen liiketoimintaansa liittyen konserni on vastaajana tai kantajana useissa oikeudenkäynneissä. Erityisesti on mainittava maaliskuussa 1994 Kemira Pigments Inc.:ä (entinen Kemira Inc.) vastaan Savannahissa Georgiassa, Yhdysvalloissa sijaitsevassa Chatham piirikunnan osavaltio-oikeudessa nostettu korvausvaatimuskanne, jonka korvausvaatimussumma on määrittelemätön. Lisäksi Kemira Pigments Inc.:ltä vaaditaan rangaistuksenluonteisia 60 miljoonan dollarin vahingonkorvauksia (punitive damages).

Kanteen nosti 14 Savannahin asukasta, joiden mukaan titaanidioksiditehtaan läheisyys on alentanut omaisuuden arvoa, ja he vaativat siksi korvausta kiinteän omaisuuden mahdollisesta arvonalennuksesta ja lääketieteellisistä tutkimuksista. Jälkimmäisestä vaatimuksesta on sittemmin luovuttu. Samalla on esitetty vaatimus yhteiskanteen (class action) nostamiseen kaikkien tehtaan mahdollisten ilmapäästöjen kantoalueella asuvien muiden ihmisten puolesta. Vaikka tämän oikeudenkäynnin lopputulosta ei ole mahdollista ennustaa, Kemira Pigments Inc.:ssä katsotaan, että kanteen väitteet ovat perusteettomia eikä yhteiskanteeseen ole perusteita.

Konserni ei odota minkään tällä hetkellä vireillä olevan oikeudenkäynnin yksin tai yhdessä muiden kanssa heikentävän merkittävästi konsernin taloudellista asemaa.

17. LASKENTAPERIAATTEEN MUUTOS

Vuoden 1993 alusta Suomessa voimaan astunut kirjanpitolain muutos mahdollistaa konsernitilinpäätöksen osalta sellaisten laskentaperiaatteiden noudattamisen, että ne täyttävät kaikilta olennaisilta osiltaan IAS:n vaatimukset. Konsernin vuoden 1994 tilinpäätös on laadittu lain mahdollistamia laskentaperiaatteita noudattaen. Samalla aikaisempien vuosien tiedot on muutettu vertailukelpoiksi.

Konsernilla on yhtenäiset laskentaperiaatteet ja elleivät tytäryhtiöt voi niitä noudattaa paikallisen lainsäädännön vuoksi, niiden tilinpäätökset on muutettu konsolidoinnin yhteydessä vastaamaan konsernin laskentaperiaatteita. Suurimpana tällaisena korjauksena on konsernitilinpäätöksessä korjattu ruotsalaisen Kemira Kemi AB:n rahoitusleasing, joka ruotsalaisessa tilinpäätöksessä on käsitelty vuokratuluna ja konsernitilinpäätöksessä se sisältyy konsernin käyttöomaisuuteen ja pitkäaikaisiin velkoihin ja tuloslaskelmassa korkoihin ja poistoihin.

Laskentaperiaatemuutoksen vaikutus vuoden 1993 julkaistuun tulokseen ja omaan pääomaan on seuraava:

Nettotulos vuoden 1993 tilinpäätöksessä	277,1
Vapaaehtoisten varausten muutos	-232,1
Kemira Kemi AB:n rahoitusleasingin tulosvaikutus	-22,9
Eläkevastuuvajauksen muutos	57,7
Osakkuusyhtiöeliminointi – laskentaperiaatteen muutoksen eliminointi	-71,3
Vaihto-omaisuuden arvostusperiaatteen muutoksen vaikutus peruutetaan	-78,3
Laskennallisen verovelan muutos	231,8
Muut muutokset	-12,5
<hr/> Vertailukelpoinen vuoden 1993 tulos	<hr/> 149,5
Oma pääoma vuoden 1993 tilinpäätöksessä	1 200,5
Vapaaehtoiset varaukset vähennettynä laskennallisella verovelalla	1 439,6
Kemira Kemi AB:n rahoitusleasingin vaikutus	-172,6
Arvonkorotusten poisto	-39,4
Eläkevastuuvajaus	-92,4
Osakkuusyhtiöiden vaikutus	-51,4
Muut muutokset	-10,0
<hr/> Vertailukelpoinen vuoden 1993 oma pääoma	<hr/> 2 274,3

18. KEMIRA OY:N OSAKKEET JA OSUUDET

		Tilikauden tulos Mmk*)	Osakkeiden lukumäärä	Omistusosuus kaikista osakkeista %	Osakkeiden nimellisarvo miljoonaa	Osakkeiden kirjanpitoarvo Mmk
Tytäryhtiöosakkeet						
Kemira Agro Oy	Suomi	140	7 000 000	100	FIM 700	700,0
Kemira Chemicals Oy	Suomi	185	3 811 000	100	FIM 381	381,1
Kemira Fibres Oy	Suomi	28	1 540 000	100	FIM 154	154,0
Kemira Finance B.V.	Hollanti	11	307 232	100	NLG 280	256,5
Kemira Metalkat Oy	Suomi	-12	320 000	100	FIM 32	32,0
Kemira Pigments Oy	Suomi	104	4 672 500	100	FIM 467	467,3
Kemira Safety Oy	Suomi	10	120 000	100	FIM 12	12,0
Keskinäinen Vakuutusyhtiö Tulenvara	Suomi	-	298	99	FIM -	3,7
Tikkurila Oy	Suomi	108	784 998	100	FIM 157	182,2
Vihtavuori Oy	Suomi	25	50 000	100	FIM 50	50,0
Spruce Insurance Ltd	Irlanti	4	50 000	100	FIM 5	5,0
Tytäryhtiöosakkeet yhteensä						2 243,8
Muut osakkeet ja osuudet						
Ekokem Oy Ab	Suomi		250	1	FIM 1	0,5
Forcit Oy	Suomi		7 614	15	FIM 1	1,7
Innopoli Oy	Suomi		6 667	1	FIM 1	0,7
Liikkeenjohdon Koulutuskeskus	Suomi		3	2	FIM -	0,2
Sifida Investment Company	Luxemburg		110	1	USD -	0,2
Tahkoluodon Polttoöljy Oy	Suomi		135	7	FIM -	0,1
Teollisuuden Voima Oy	Suomi		13 278 464	2	FIM 13	13,4
Asunto- ja kiinteistö- osakeyhtiöiden osakkeet						0,9
Puhelinyhteisöjen osakkeet ja osuudet						0,1
Muut osakkeet ja osuudet						0,2
Muut osakkeet ja osuudet yhteensä						18,0
Kemira Oy:n osakkeet ja osuudet yhteensä						2 261,8

*) Tilikauden tulos ennen satunnaiseriä, varauksia ja veroja. Mikäli tytäryhtiö muodostaa alakonsernin, tulos on alakonsernin vastaava tulos. Täydellinen lista konserniyhtiöistä sisältyy Kemira Oy:n viralliseen tilinpäätökseen.

19. KONSERNIN OSAKKEET JA OSUDET

		Omistusosuus %	Osakkeiden kirjanpitoarvo Mmk
Osakkuusyhtiöt *)			
Aluminium Sulphate Co. of Egypt	Egypti	26	15,6
Alufluor AB	Ruotsi	50	14,8
Ammonia A/S	Tanska	33	2,3
Cobelaz S.A.	Belgia	84	1,3
Convertitori Catalitici Europa S.r.l.	Italia	40	0,7
Erplip S.A.	Espanja	50	0,2
Ferriklor AB	Ruotsi	50	0,8
Fertigro V.O.F.	Hollanti	50	0
Finnrock Oy	Suomi	20	0,2
Hampton Industries Ltd	Iso-Britannia	39	3,7
Haumont Meststoffen N.V.	Belgia	100	2,1
Hiljo B.V.	Hollanti	50	8,7
IFK I/S	Tanska	50	1,0
Jain Kemira Fertilisers Pvt. Ltd	Intia	45	1,5
Kemax V.O.F.	Hollanti	50	-1,3
Kemipol Co. Ltd.	Puola	34	3,9
Kemira-Ube, Ltd	Japani	50	11,3
Kemira Trading Oy	Suomi	100	2,9
Kemivesi AS	Viro	40	2,6
Kemrhône S.A.R.L.	Ranska	50	0,4
Keskinäinen Vakuutusyhtiö Tulenvara	Suomi	99	5,3
A/S Latvijas Krasas	Latvia	39	1,5
Nord Kaolin Inc.	Yhdysvallat	20	20,5
Oy Polargas Ab	Suomi	30	61,1
SECO S.A.	Ranska	50	7,0
Spruce Insurance Ltd.	Irlanti	100	16,7
Superchart I/S	Tanska	50	7,9
Superstar Fertilizers Co. Ltd.	Thaimaa	40	2,3
Kiinteistöyhtiöt			12,5
Muut osakkuusyhtiöt			0,5
Yhteensä			208,0
Muut osakkeet ja osuudet			
Ekokem Oy Ab		2	0,6
Hage Co. Ltd			0,7
Peder P. Hedegaard A/S		5	8,9
Primex Ltd		5	2,4
Thomas Jourdan PLC		19	7,4
Vierumäen Kuntokylä Oy		8	1,8
Kemira Oy:n omistamat muut osakkeet			18,0
Muut osakkeet ja osuudet			13,7
Yhteensä			53,5
Osakkeet ja osuudet yhteensä			261,5

*) Sisältää myös sellaiset kokonaan omistetut yhtiöt, jotka on konsolidoitu pääomaosuusmenetelmän mukaisesti.

20. MUUTOKSET KONSERNIRAKENTEESSA 1994

Kemira Oy:n yhtiöittäminen

Kemira Oy:n liiketoiminnot siirrettiin vuoden 1994 alussa seuraaville uusille yhtiöille:

Kemira Chemicals Oy, Kemira Agro Oy, Kemira Pigments Oy, Kemira Fibres Oy, Kemira Metalkat Oy, Kemira Safety Oy ja Kemira Engineering Oy. Kemira Engineering Oy:tä lukuunottamatta kaikki yhtiöt ovat emoyhtiön 100 %:sti omistamia. Kemira Chemicals Oy, Kemira Pigments Oy ja Kemira Agro Oy omistavat Kemira Engineering Oy:n tasaosuuksin.

Konserniyhtiöiden ostot ja myynnit sekä uudet tytäryhtiöt

- Finn-Filter Oy:n liiketoiminnot ja tytäryhtiö Swedab Finn-Filter Svenska AB myytiin.
- Tikkurila Oy myi neljänneksen täysin omistamastaan tytäryhtiöstä A/S Eesti Värvistä.
- Kemira Kemi AB perusti uuden tytäryhtiön Kemira Chemidet GmbH:n ja hankki 51 % osuuden tšekkiläisestä Kemiflocista.
- Kemira Agro Oy perusti Latviaan tytäryhtiön Sia Kemira Agro Latvija.

Tytäryhtiöiden omistusten muutokset konsernin sisällä

- Tikkurila Oy omistaa Kemira Coatings Ltd:n 100 %:sti.
- Kemira Kemi AB tytäryhtiöineen siirrettiin Kemira Oy:n omistuksesta Kemira Chemicals Oy:n omistukseen.
- Kemira Chem Holding B.V. tytäryhtiöineen siirrettiin Kemira Holding B.V:n omistuksesta Kemira Chemicals Oy:n omistukseen.
- Kemira Chemicals Inc. tytäryhtiöineen siirrettiin Kemira Holdings Inc:n omistuksesta Kemira Chemicals Oy:n omistukseen.
- Kemira Holdings Inc. tytäryhtiöineen, Kemira Svenska AB, Kemira Kereskedelmi KFT, Kemira Holding B.V. tytäryhtiöineen ja Kemira Pigments S.A. siirrettiin Kemira Oy:n omistuksesta Kemira Pigments Oy:n omistukseen.
- Kemira Agro U.K. Ltd tytäryhtiöineen, Kemira Danmark A/S tytäryhtiöineen, Kemira S.A./N.V. tytäryhtiöineen, Viljavuuspalvelu Oy, Mykora Oy sekä A. Jalander Oy siirrettiin Kemira Oy:n omistuksesta Kemira Agro Oy:n omistukseen.
- Omistusosuudet Kemira Thai Co. Ltd:ssä ja Comercial de Fertilizantes Liquidos S.A:ssa siirrettiin Kemira Oy:n omistuksesta Kemira Agro Oy:n omistukseen.
- Kemira Bio Holding B.V. tytäryhtiöineen siirrettiin Kemira Holding B.V:n omistuksesta Kemira Agro Oy:n omistukseen.
- Kemira Agro Holding B.V. tytäryhtiöineen siirrettiin Kemira Holding B.V:n omistuksesta Kemira Oy:n omistukseen.
- Kemira Katalysatoren GmbH ja Metpela Oy siirrettiin Kemira Oy:n omistuksesta Kemira Metalkat Oy:n omistukseen.
- Kemira Safety Ltd siirrettiin Kemira Oy:n omistuksesta Kemira Safety Oy:n omistukseen.
- Kaanaan Ruskorae Oy siirrettiin Kemira Oy:n omistuksesta Kemira Chemicals Oy:n ja Kemira Pigments Oy:n omistukseen tasaosuuksin.
- Puolet Kemira Pigments S.A:n omistuksesta siirrettiin Kemira Pigments B.V:n omistukseen.
- Kemira Color Europe B.V. tytäryhtiöineen ja Kemira Color N.V. siirrettiin vuoden 1995 alussa Tikkurila Oy:n omistuksesta Kemira Coatings Ltd:n omistukseen.

Nimenmuutokset

- Kemira Inc:n nimi muutettiin Kemira Pigments Inc:ksi.
- Kemira Holding B.V:n nimi muutettiin Kemira Pigments Holding B.V:ksi.
- Kemira Bio Holding B.V:n nimi muutettiin Kemira Agro Holding B.V:ksi.
- Kemira Agro Holding B.V:n nimi muutettiin Kemira Finance B.V:ksi.
- Finn-Filter Oy:n nimi muutettiin Kaanaan Ruskorae Oy:ksi.
- Macpherson Woodfinishes Ltd:n nimi muutettiin Northern Universal Coatings Ltd:ksi.

HALLITUKSEN EHDOTUS VOITTOVAROJEN KÄYTÖSTÄ

Kemira Oy:n tilivuoden 1994 voitto oli 996 798 015 markkaa ja vapaa oma pääoma 31.12.1994 oli 756 449 672 markkaa. Konsernin vapaa oma pääoma 31.12.1994 oli 1 216 427 000 markkaa. Emoyhtiön osingonjakoa rajoittava konsernin vapaa oma pääoma oli 561 586 000 markkaa, joka saadaan kun konsernitaseen vapaasta omasta pääomasta vähennetään omaan pääomaan siirretty osuus vapaaehtoisista varauksista.

Yhtiökokoukselle ehdotetaan, että tilivuodelta jaetaan osinkoa 4 % vuoden päättyessä rekisteröidylle osakepääomalle 1 208 miljoonalle markalle eli 48 320 000 markkaa. Hallituksen käytettäväksi yleishyödyllisiin tai siihen rinnastettaviin tarkoituksiin (muun muassa lahjoituksiin Kemira Oy:n säätiölle) ehdotetaan varattavaksi 2 500 000 markkaa.

Helsingissä 2. maaliskuuta 1995

Heimo Karinen

Timo Mattila

Juhani Kari

Esa Tirkkonen

Leif Ekström

Sten-Olof Hansén

TILINTARKASTUSKERTOMUS

Kemira Oy:n osakkeenomistajille

Olemme tarkastaneet Kemira Oy:n kirjanpidon, tilinpäätöksen ja hallinnon vuodelta 1994. Hallituksen ja toimitusjohtajan laatima tilinpäätös sisältää toimintakertomuksen sekä konsernin ja emoyhtiön tuloslaskelman, taseen ja liitetiedot. Suorittamamme tarkastuksen perusteella annamme lausunnon tilinpäätöksestä ja yhtiön hallinnosta.

Tilintarkastus on suoritettu hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Kirjanpitoa sekä tilinpäätöksen laatimisperiaatteita, sisältöä ja esittämistapaa on tarkastettu riittävässä laajuudessa sen toteamiseksi, ettei tilinpäätös sisällä olennaisia virheitä tai puutteita. Hallinnon tarkastuksessa on selvitetty hallintoneuvoston ja hallituksen sekä toimitusjohtajan toiminnan lainmukaisuutta osakeyhtiölain säännösten perusteella.

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös on laadittu kirjanpitolain sekä tilinpäätöksen laatimista koskevien

muiden säännösten ja määräysten mukaisesti. Tilinpäätös antaa kirjanpitolaissa tarkoitetulla tavalla oikeat ja riittävät tiedot konsernin sekä emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Tilinpäätös konsernitilinpäätöksineen voidaan vahvistaa sekä vastuuvapaus myöntää emoyhtiön hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenille sekä toimitusjohtajalle tarkastamaltamme tilivuodelta. Hallituksen esitys taseen mukaisen vapaan oman pääoman käsittelystä on osakeyhtiölain mukainen.

Olemme perehtyneet tilikauden aikana julkistettuihin osavuosikatsauksiin. Käsityksemme mukaan osavuosikatsaukset on laadittu niitä koskevien säännösten mukaisesti.

Helsingissä 17. maaliskuuta 1995

Markku Tapio

Erkki Mäki-Ranta
HTM, JHTT

Hannu Niilekselä
KHT

HALLINTONEUVOSTON LAUSUNTO

Kemira Oy:n hallintoneuvosto on käsitellyt yhtiön vuoden 1994 tilinpäätöksen ja konsernitilinpäätöksen sekä perehtynyt tilintarkastuskertomukseen tänään pitämässään kokouksessa.

Vuoden 1995 varsinaiselle yhtiökokoukselle hallintoneuvosto toteaa lausuntonaan, että yhtiön hallintoa on hoidettu hyvin ja että hallintoneuvostolla ei ole Kemira Oy:n vuoden 1994 tilinpäätöksen ja konsernitilinpäätöksen johdosta mitään huomautettavaa. Hallintoneuvosto ehdottaa, että tilinpäätös ja konsernitilinpäätös vahvistetaan ja että vastuuvapaus myönnetään hallitukselle, toimitusjohtajalle ja varatoimitusjohtajalle. Hallintoneuvosto yhtyy hallituksen ehdotukseen voittovarojen käyttämisestä.

Vuoden 1994 varsinaisessa yhtiökokouksessa hallintoneuvoston erovuorossa olleet varapuheenjohtaja Heikki A. Ollila sekä jäsenet Arja Alho, Esko Seppänen ja Timo Järvilahti valittiin uudelleen.

Vuoden 1995 varsinaisessa yhtiökokouksessa ovat erovuorossa puheenjohtaja Timo Kalli ja jäsenet Kari Rajamäki, Ulla-Maj Jern ja Tarja Halonen.

Helsingissä 21. maaliskuuta 1995

Timo Kalli

Arja Alho

Ulla-Maj Jern

Veli Sundbäck

Heikki A. Ollila

Esko Seppänen

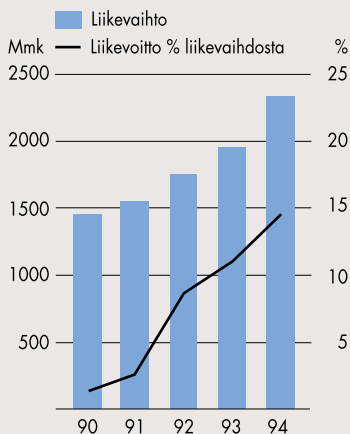
Tarja Halonen

Maija Perho-Santala

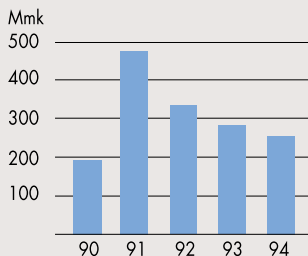
KEMIRA CHEMICALS

LIKEVAIHTO JA TULOS

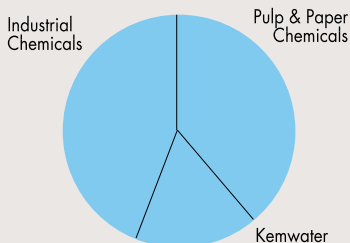
LIKEVAIHTO

INVESTOINNIT

LIKEVAIHTO YKSIKÖITTÄIN

YHTIÖN JOHTO

Yrjö Sipilä
toimitusjohtaja
Carsten Olsson
toimitusjohtajan varamies
Juhani Lindholm
Pulp & Paper Chemicals
Kjell Stendahl
Kemwater
Lars Welin
Industrial Chemicals

Yrjö Sipilä

Vuosi 1994 oli Kemira Chemicals Oy:lle menestyksenkäs. Liikevaihto kasvoi 19 % ja oli 2 336 Mmk. Liikevoitto nousi jo toisena peräkkäisenä vuotena merkittävästi ja oli 341 mk eli 59 % suurempi kuin vuonna 1993. Kaikki liiketoimintayksiköt, Pulp & Paper Chemicals, Kemwater ja Industrial Chemicals, ylittivät tulostavoitteensa.

Kun Kemira Oy vuoden 1994 alussa yhtiöitettiin, Kemira Chemicals Oy:hyn siirrettiin liiketoimintoja Kemira Agrosta: fosforihappo Siilinjärvellä, muurahaishappo Oulussa ja rikkihappo Kokkolassa. Nämä lisäsivät liikevaihtoa. Kemira-Uben vetyperoksiditehtaan osakassopimusta muutettiin siten, että se ei enää ole konserniyhtiö vaan konsolidoidaan osakkuusyhtiönä. Vuonna 1993 tapahtuneet kaoliini- ja ilmakaasuliiketoimintojen myynnit laskivat myös osaltaan liikevaihtoa. Vertailtaessa vuoden 1993 ja 1994 liikevaihtoja menevät lisäykset ja vähennykset suurinpiirtein tasan Kemira Chemicalsin tasolla, mutta liiketoimintayksiköistä Pulp & Paper Chemicals menetti liikevaihtoa, kun taas Industrial Chemicalsin liikevaihto lisääntyi.

Pulp & Paper Chemicalsin liikevaihto laski 13 % ja oli 993 Mmk ja Industrial Chemicalsin liikevaihto kaksinkertaistui 1 145 Mmk:aan. Muutokset johtuivat edellä mainituista rakennemuutoksista, mutta luvuissa oli myös selvää reaalikasvua. Kemwaterin liikevaihto kasvoi 4 % ja oli 432 Mmk. Kasvulukuja tarkasteltaessa on muistettava Suomen markan voimakas vahvistuminen, joka painaa ulkomaisten yksiköiden liikevaihtoa ja tulosta alaspäin. Erityisen voimakas vaikutus on valuuttaeroilla Ruotsin kruunuissa ja US-dollareilla tapahtuneeseen liiketoimintaan. Osa Kemwaterin uusista yhtiöistä ei

ole konserniyhtiöitä eivätkä ne siten näy liikevaihdossa.

MARKKINATILANNE

Vuoden 1994 aikana markkinoilla tapahtui paljon. Suurin osa vuoden tapahtumista oli myönteisiä. Euroopassa ja Pohjoismaissa, erityisesti Suomessa ja Ruotsissa, nousukausi vahvistui selvästi. Käänne parempaan tapahtui jo vuoden 1993 puolella, mutta pääosa positiivisista vaikutuksista näkyy vasta kertomusvuoden tuloksessa.

Kemira Chemicals Oy:n tärkeimmän asiakasryhmän, sellu- ja paperiteollisuuden, suhdanteet kääntyivät vahaan nousuun.

Sellun maailmanmarkkinahinta yli kaksinkertaistui vuoden 1993 pohjalukemasta (alle 400 USD). Kysynnän kasvaessa nopeasti sellutehtaiden käyntiasteet olivat lähellä maksimikapasiteettia.

Sellu veti myös eri paperilaatujen hinnat nousuun. Paperitehtaiden käyntiasteet kohosivat voimakkaasti. Asiakkaiden hyvinvointi heijastui luonnollisesti myös valkaisu- ja erikoiskemikaalien kasvavana menekkinä. Kilpailu markkinoista kiristyi edelleen ja hyvästä markkinatilanteesta huolimatta valkaisu- ja erikoiskemikaalien hintataso laski erityisesti Keski-Euroopassa.

Vedenpuhdistuskemikaalimarkkinat ovat luonteeltaan vakaampia eivätkä suhdannevaihtelut kosketa niitä samalla tavoin kuin sellu- ja paperiteollisuutta. Pohjoismaissa kehitys oli tasaista, paljolti edellisvuoden kaltaista. Hollannissa jäteveden puhdistus kehittyi pitkän harppauksen. Taistelu markkinaosuuksista oli kovaa, mutta ensimmäisenä paikallisena tuottajana Kemira Chemicals onnistui säilyttämään markkinajohtajuutensa.

Itä-Euroopassa ja Venäjällä tilanne muuttuu nopeasti ja vedenpuhdistustietoisuus lisääntyy. Yhtiö on vastannut uuteen markkinatilanteeseen rakentamalla ketjun vesikemikaalitehtaita Itä-Eurooppaan. Kemwater-tuloyksiköllä on tuotannossa olevat tehtaat Puolassa, Tšekin tasavallassa ja Virossa. Venäjän markkinoille toimitettiin tuotteita nykyisistä tehtaista.

KEMIRA CHEMICALS 1994

	Mmk
Liikevaihto	2 336
Kulut	-1 762
Poistot	-233
Liikevoitto	341
Rahoituserät	-156
Tulos ennen satunnaisia eriä	185
Sijoitettu pääoma (keskimäärin)	2 451
Sijoitetun pääoman tuotto-%	15 %
Investoinnit	256
Henkilöstö (keskimäärin)	2 221

Oulussa käynnistyi 45 000 tonnin vetyperoksiditehdas, joka palvelee lähinnä Pohjoismaiden sellu- ja paperiteollisuutta. Kemira Chemicals tuottaa 7 % maailman vetyperoksidista.

Industrial Chemicals -tuloksikkö markkinoi tuotteitaan useille toimialoille. Rehufosfaattien osalta halpatuonti idän suunnalta väheni ja markkinat väkiintuivat. Fosforihapon, kalsiumkloridin ja muurahaishapon kysyntä- ja tarjontatilanne on taannut näitä tuotteita valmistaville tehtaille edellisvuotta korkeammat käyntiasteet.

INVESTOINNIT

Vuoden 1994 tärkein investointi valmistui keväällä Ouluun. Uusi vetyperoksiditehdas käynnistyi edellä aikataulusta ja projektin kustannusarvio alitettiin. AKD-neutraaliliima-asema valmistui Ranskan Lauterbourgiin. Kipsipigmentti-tuotanto kaksinkertaistettiin Siilinjärvelä. Oleum- ja puhdasrikkihappotehdas valmistui Helsingborgissa Ruotsissa.

Kemwaterin osakkuusyhtiö A/S Kemivesi aloitti toimintansa Tallinnassa Virossa. Tsekinmaalta ostettiin enemmistö Kemifloc-yhtiöstä. Molemmat valmistavat rautakemikaaleja vedenpuhdistuksen tarpeisiin. Yhteistyössä Kemira Pigments Oy:n kanssa valmistui Poriin rakeista ferrisulfaattia valmistava laitos, joka aloitti toimintansa vuoden vaihteessa.

Industrial Chemicals sai valmiiksi investointinsa kalsiumkloridiin kolmella paikkakunnalla, Helsingborgissa, Kokkolassa ja Delfzijlissä Hollannissa. Kokkolassa alkanut monokalsiumfosfaattituotanto sujui hyvin. Siilinjärvellä valmistui fosforihapon puhdistuslaitos. Vuoden aikana tehtiin päätös muurahaishappotuotannon laajentamisesta Oulussa.

HENKILÖSTÖ

Kemira Chemicals Oy:n henkilöstö oli keskimäärin 2 221 henkeä (edellisvuonna 1 704 henkeä). Lisäys johtui pääosin Siilinjärven tehtaiden siirtymisestä Kemira Agrolta Kemira Chemicalsiin.

Muilla toimipaikoilla henkilöstön määrä ei juurikaan muuttunut Oulua lukuunottamatta, jossa lannoitetuotannon lopettamisen jälkeinen sopeutus jatkuu vielä. Henkilöstöön liittyviä tunnuslukuja arvioitaessa on otettava huomioon yhtiöittämissä yhteydessä tapahtuneet muutokset, esimerkiksi Kemira Chemicalsin ja Kemira Agron ristikkäiset sopimusvalmistukset useilla tehdaspaikoilla Suomessa.

TULEVAISUUDEN NÄKYMÄT

Lähipuosien taloudelliset näkymät ovat kemianteollisuudelle suotuisampia kuin moniin vuosiin. Tämä tulee näkymään myös Kemira Chemicals Oy:n toiminnassa. Myynnin kasvua rajoittaa lähinnä tuotantokapasiteetti, joka oli useilla merkittävillä tuotealueilla lähes kokonaan käytössä vuoden 1994 loppupuolella. Raaka-ainehintojen nousu oli nopeata erityisesti Industrial Chemicalsin tuoteryhmissä.

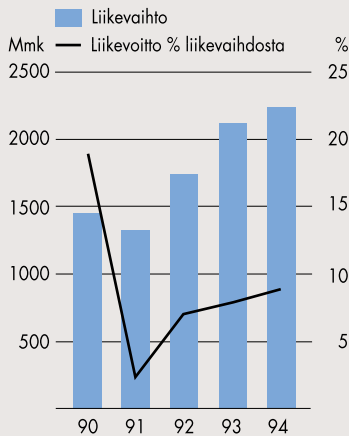
Tutkimukseen panostettiin kertomusvuonna lisää ja panostus jatkuu. Kemwaterin tärkeimmät kohteet ovat raskasmetallien poisto ja jätevesilietteen kierrätys. Pulp & Paper Chemicals keskittyy vetyperoksidin jatkojalostukseen, valkaisuun ja paperiteollisuuden erikoiskemikaaleihin. Industrial Chemicalsin tärkeimmät kohteet ovat fosforihapon, muurahaishapon, kalsiumkloridin ja rehufosfaattien jatkojalostus ja käyttösovellukset.

Kemira Chemicals Oy keskittyy valitsemansa strategian mukaisesti kasvualueisiinsa: sellu- ja paperiteollisuuden kemikaaleihin, vedenpuhdistuskemikaaleihin sekä valikoituihin teollisuuskemikaaleihin.

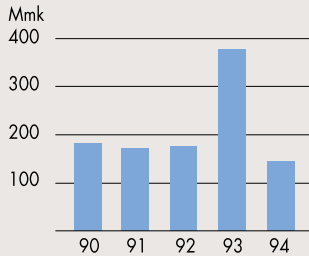

KEMIRA PIGMENTS

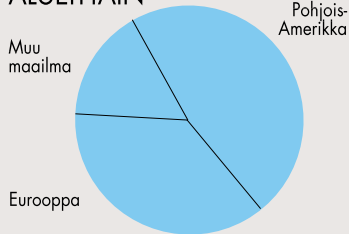
LIKEVAIHTO

INVESTOINNIT

LIKEVAIHTO MARKKINA-ALUEITTAIN

YHTIÖN JOHTO

Kari Autio
toimitusjohtaja
Risto Ojala
Savannahin tehdas
Matti Lumme
Porin tehdas
Seppo Matikainen
Rotterdamin tehdas

Kari Autio

LIKEVAIHTO JA TULOS

Kemira Pigmentsin liikevaihto vuonna 1994 kasvoi 6 % ja oli 2 243 Mmk (edellisvuonna 2 109 Mmk). Nousuun vaikutti osaltaan se, että heinäkuussa 1993 ostetun Rotterdamin tehtaan toiminta sisältyi liikevaihtoon koko vuodelta. Liikevaihdon kasvua Suomen markoissa laskettuna rajoitti markan vahvistuminen erityisesti US-dollariin nähden. Liikevoitto oli 199 markkaa (166 Mmk), jossa kasvua edellisvuoteen oli 20 %.

MARKKINATILANNE

Vuonna 1994 titaanidioksidin kysyntä kasvoi selvästi ja sen seurauksena myös hinnat lähtivät lievästi nousuun. Kemira Pigmentsin tärkeimmillä markkina-alueilla, Euroopassa ja Yhdysvalloissa, ilmoitettiin hinnankorotuksista, jotka pääosin toteutuivat. Vuoden lopulla ilmoitettiin vielä lisäkorotuksista, joiden vaikutus näkyy vuoden 1995 alkupuolella.

Hintakehitys oli positiivinen myös muualla maailmassa ja Kemira Pigments on nostanut tuotteidensa hintoja kaikilla markkina-alueillaan.

Loppuvuodesta toimitustilanne kiristyi ennakoitua suuremman kysynnän vuoksi. Kysynnän kasvun oletetaan jatkuvan, ja vuoden lopulla useat tuottajat julkaisivatkin tuotantokapeikkojen poistoon tähtäävät suunnitelmansa. Myös Kemira Pigments ilmoitti joulukuussa kapasiteetin nostosta Euroopan tehtailaan. Ilmoitetut kapasiteettien lisäykset eivät tule oleellisesti muuttamaan kilpailuasemia suurimpien tuottajien kesken. Kemira Pigments on kolmanneksi suurin titaanidioksidintuottaja sekä Euroopassa että Yhdysvalloissa. Yhtiön markkinaosuudessa ei tapahtunut merkittäviä muutoksia toimintavuoden aikana.

Myös mikrokiteisen pigmentin, hel-

miäispigmentin ja titaanikemikaalien myynti kehittyi myönteisesti. Päätuotteen, titaanidioksidin, osa laskutuksesta oli kuitenkin yli 95 %, joten muiden tuotteiden myynti ei juurikaan vaikuttanut tulokseen.

INVESTOINNIT

Vuoden 1994 merkittävin investointipäätös oli Kemira Pigmentsin Euroopan tehtaiden kehitysohjelma, joka tähtää tuotantokapeikkojen poistoon Porin ja Rotterdamin tehtailla. Kolmelle vuodelle ajoittuvat 500 Mmk:n investoinnit nostavat Kemira Pigmentsin kokonaiskapasiteetin 280 000 tonnista 321 000 tonniin. Investointi parantaa yhtiön kannattavuutta.

Porin tehtaiden osuus investoinnista on noin 400 Mmk. Merkittävä osa kehitysohjelmaa on uusi poistevesien puhdistamo, joka mahdollistaa vesistöjä päästöjen kannalta haitattoman tason. Suurin osa Rotterdamin 100 Mmk:n osuudesta käytetään tehtaalla jälkikäsitelyosaston uusimiseen. Toimenpiteillä pystytään kohottamaan tuotteiden laatua, ja se mahdollistaa myös kokonaan uusien titaanidioksidipigmenttien tuottamisen.

Ympäristönsuojeluun investoitiin Porin lisäksi myös Rotterdamin ja Savannahin tehtailla. Lokakuussa aloitettiin Rotterdamin tehtaalla 10 Mmk maksavan nikkelpoistolaitoksen rakentaminen. Vuoden 1995 keskivaiheilla valmistuva laitos vähentää oleellisesti prosessissa käytettyjen raaka-aineiden sisältämän nikkelin pääsyä vesistöön. Savannahin kloridiprosessia käyttävälle tehtaalle päätettiin rakentaa kaasupäästöjen talteenottojärjestelmä, joka valmistuu vuoden 1995 loppuun mennessä.

Kemira Pigmentsin kaikilla toimipaikoilla tehtiin lisäksi tuotantoteknologiaa parantavia investointeja. Vuoden 1994 investoinnit olivat yhteensä 146 Mmk.

Loppuvuodesta aloitti tuotantonsa Kaanaan Ruskorae Oy, joka on Kemira Pigments Oy:n ja Kemira Chemicals Oy:n yhteisyritys. Laitos sijaitsee Kemira Pigmentsin Porin tehtaalla yhteydessä ja se tuottaa rakeista

KEMIRA PIGMENTS 1994

	Mmk
Liikevaihto	2 243
Kulut	-1 845
Poistot	-199
Liikevoitto	199
Rahoituserät	-95
Tulos ennen satunnaisia eriä	104
Sijoitettu pääoma (keskimäärin)	2 453
Sijoitetun pääoman tuotto-%	10 %
Investoinnit	146
Henkilöstö (keskimäärin)	1 971

Porin tehtaille hyväksyttiin 400 Mmk:n suuruinen, kolmivuotinen investointiohjelma. Se parantaa tuotteen laatutason, nostaa kapasiteettia pullonkauloja poistamalla ja lopettaa tehtaan haitalliset päästöt mereen.

ferrisulfaattia. Tuotetta käytetään vedenpuhdistukseen ja sen markkinointista huolehtii Kemira Chemicals Oy.

RAAKA-AINEET

Kemira Pigments hankkii pääraaka-aineensa, titaanimalmin, useilta eri toimittajilta. Kasvanut kysyntä johti myös titaanimalmin hinnannousuun, mutta sen kustannusvaikutus kohdistuu vuodelle 1995.

TUTKIMUS JA KEHITYS

Tutkimus- ja kehitystoiminnassa korostuivat tuotekehitys sekä tuotantoteknologian ja ympäristönsuojelun kehitys. Tutkimusyhteistyö eri toimipaikkojen välillä

tukee tehokkaasti titaanidioksidipigmenttien kehitystyötä, joka on johtanut uusiin tuotteisiin.

Kloriditeknologian kehityshankkeita sovellettiin käytäntöön ja sulfaattiteknologian kehitystyössä edistyi vuonna 1994 merkittävästi. Porin titaanidioksiditehtaan jätevesien puhdistukseen kehitettiin menetelmä, jonka avulla jätevesi voidaan puhdistaa vesistön kannalta täysin haitattomaksi. Puhdistuksessa syntyvistä sivutuotteista valmistetaan Finnstabi-tuotenimellä markkinoitavaa tuotetta geoteknisiin ja ympäristönsuojelusuovelluksiin.

HENKILÖSTÖ

Kemira Pigmentsin palveluksessa oli

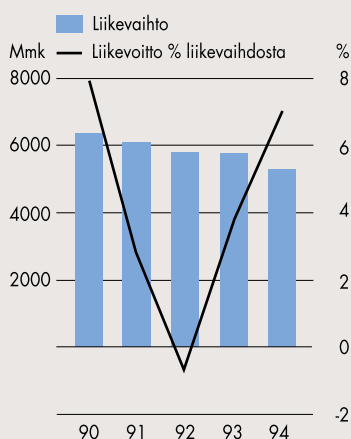
keskimäärin 1971 henkeä (1993: 1833). Kasvu johtuu siitä, että vuonna 1994 mukaan on laskettu Rotterdamin tehtaan henkilöstö koko vuodelta. Rotterdamin organisaation rationointiohjelma saatetaan loppuun kuluvan vuoden aikana.

TULEVAISUUDENNÄKYMÄT

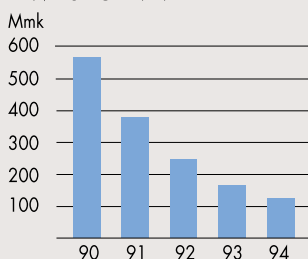
Vuodelle 1995 on ilmoitettu kaikilla markkina-alueilla hinnankorotuksista. Raaka-aineet ja muut kustannustekijät ovat kääntyneet nousuun, mutta Kemira Pigmentsin tuloksen uskotaan paranevan, edellyttäen että taloudellinen kehitys päämarkkina-alueilla säilyy vakaana.

KEMIRA AGRO

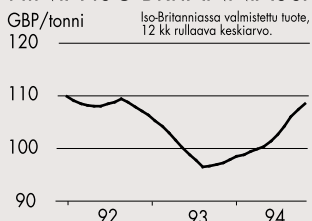
LIKEVAIHTO

INVESTOINNIT

AMMONIUMNITRAATIN HINTA ISO-BRITANNIASSA

YHTIÖN JOHTO

Tauno Pihlava
toimitusjohtaja
Rauno Valkonen
varatoimitusjohtaja
Timo Lainto
Agriculture
Timo Törmälä
Horticulture
Risto Keränen
Fine Chemicals

Tauno Pihlava

Kemira Agro paransi huomattavasti tulostaan vuonna 1994. Kasvinravinteiden kysyntä kasvoi loppuvuotta kohti ja useat tehtaat tekivät tuotantoennätyksiä.

LIKEVAIHTO JA TULOS

Kemira Agro Oy:n liikevaihto oli 5 257 Mmk (edellisvuonna 5 726 Mmk). Laskun syinä olivat Kemira Oy:n yhtiöittämisen yhteydessä tapahtunut eräiden liiketoimintojen siirto sekä Suomen markan arvon vahvistuminen.

Liikevaihdon laskusta huolimatta tulos parani selvästi edellisvuoteen verrattuna. Liikevoittoa kertyi 368 Mmk (219 Mmk). Kemira Agro Oy:n kassavirta oli investointien jälkeen selvästi positiivinen.

MARKKINATILANNE

Maailmanlaajuinen maatalouden elpyminen näkyi myös Euroopassa. Vuosia jatkunut voimakas laskeva suuntaus kasvinravinteiden kysynnässä laantui. Typen osalta kulutus jopa kasvoi prosentin verran.

Yleiseen markkinatilanteeseen vaikutti positiivisesti myös Itä-Euroopasta

KEMIRA AGRO 1994

	Mmk
Liikevaihto	5 257
Kulut	-4 501
Poistot	-388
Liikevoitto	368
Rahoituserät	-228
Tulos ennen satunnaisia eriä	140
Sijoitettu pääoma (keskimäärin)	4 672
Sijoitetun pääoman tuotto-%	9 %
Investoinnit	123
Henkilöstö (keskimäärin)	3 648

peräisin olevien tuontimäärien tasaantuminen. Eteläisen Euroopan tuottajat edistyivät myös tuotantonsa rakennemuutoksessa ja rajoittivat kapasiteettejaan.

Kaikkien pääravinteiden raaka-ainehinnat nousivat. Ammoniakin huippuhinnat olivat lähes kaksinkertaiset edellisvuoteen verrattuna. Fosforihapon hinta jatkoi tasaista nousuaan koko vuoden ja kalisuolan itätuonnille EU asetti rajahinnan, joka nosti tuotteen hintatasoa koko Euroopan alueella.

Parantunut kysyntä ja vakiintunut tarjonta yhdessä raaka-ainehintojen nousun kanssa saivat tuotehintojen pitkäaikaisen laskusuunnan kääntymään nousuun. Merkittävien hintojen kohoaminen tapahtui Iso-Britanniassa, jossa nousu vuositasolla oli 20 %:n luokkaa. Manner-Euroopan puolella käänne tapahtui myöhemmin kesällä ja siellä nousu ylti noin 10 %:iin.

Kemira Agron markkina-asemassa ei tapahtunut merkittäviä muutoksia huolimatta siitä, että tuotantolaitokset kaikilla markkina-alueilla kävivät lähes täydellä kapasiteetilla.

TOIMINTA YKSIKÖITTÄIN

Vuoden alussa Kemira Agro Oy:n itsenäistytessä toiminta jaettiin asiakaslähtöisesti kolmeen eri liiketoimintayksikköön. Agriculture-yksikkö palvelee maatalousasiakkaita, Horticulture puutarha- ja metsäasiakkaita ja Technical Products pääasiassa teollisuusasiakkaita, mutta myös maatalouden torjunta-ainetarpeita. Vuoden lopulla päätettiin torjunta-ainemyynnistä sekä Kokkolan tehtaiden hienokemikaalituotannosta muodostaa oma Fine Chemicals -liiketoiminta.

Liiketoimintayksiköiden vastuulla ovat pitkäaikaiset strategiat, myynti- ja markkinointipoliittiset linjaukset sekä kehitystyö. Liiketoiminnan tulokset muodostuvat kuitenkin aluekohtaisissa tulosityksiköissä.

Ulkoista ja sisäistä tiedottamista varten perustettiin varatoimitusjohtajan alaisuuteen tiedotusyksikkö.

Kemira Agron liikevoitto Suomessa oli selvästi positiivinen, mikä johtui erityisesti asiakkaiden varautumisesta uuteen EU-aikaan. Maatalouden tuotopuorusteet olivat viimeisen kerran vanhan järjestelmän mukaiset ja lannoitteilta poistettiin verot 1.6.94. Vilkaan lop-

puvuoden ansiosta kasvinravinteiden toimitusmäärät nousivat 13 % edellisvuoteen verrattuna. Kielteisesti Suomen liiketoimintaan vaikuttivat viennin osalta vahvistunut markan kurssi sekä agrokemikaalien itämarkkinoiden romahdus.

Suomen toimintojen kokonaisliikevaihto oli 1 876 Mmk. 14,5 %:n lasku johtui pääosin fosforihappo- ja muurahishappoliiketoimintojen luovuttamisesta Kemira Chemicals Oy:lle.

Kemira Danmarkin tulosparannuksen esteinä olivat kohonneet raaka-ainekustannukset, heikko tuotannon taso sekä vientituloja supistanut dollarin arvon heikkeneminen. Tanskassa käynnistettiin syksyllä jatkokehitysprojekti, jolla pyritään rakenteellisiin kustannussäästöihin ja muihin tuloksentekoa parantaviin toimenpiteisiin. Uudeksi toimitusjohtajaksi nimitettiin vuoden 1995 alusta Keld Berg Poulsen.

Tanskan liikevoitto jäi lievästi negatiiviseksi, vaikka liikevaihto nousi 2 % ja oli DKK 1 433 miljoonaa.

Kemira Agro UK:n markkinoiden myönteinen kehitys sekä kysynnän että hintojen osalta auttoivat yksikön tuloksen merkittävässä parantumisessa. Osaltaan samaan suuntaan vaikuttivat oma ammoniakkituotanto, joka auttoi eliminoimaan raaka-ainepuolen kustannuspaineita sekä rakenteelliset säästöt niin kiinteissä kuin jakelukustannuksissakin.

Kemira Agro UK:n liikevoitto oli selvästi positiivinen ja liikevaihto nousi 21 % GBP 167 miljoonaa.

Kemira Agro Beneluxin liikevoitto kehittyi myös selvästi parempaan suuntaan, vaikka jäikin vielä lievästi negatiiviseksi. Oma ammoniakki- ja fosforihappotuotanto auttoivat tilannetta lopputuotteiden hinnankorotusten siirtyessä toiselle vuosipuoliskolle. Erityisen merkittävää Kemira Agro Beneluxin toiminnassa olivat saavutetut rakenteelliset kustannussäästöt, jotka luovat pohjan tuloksen saattamisessa positiiviseksi. Terten tehtaan kapasiteetti saatiin tehokkaammin käyttöön syksyn aikana hyödyntämällä raaka-aineena Wilbroekin typpihappoa.

Kemira Agro Beneluxin tulosityksikkö jaettiin kahdeksi uudeksi yksiköksi, Kemira Agro Hollanniksi ja Kemira Agro Belgiaksi. Hollannin toimintojen toimitusjohtajaksi nimitettiin Hans ten Berge ja Belgian Vincent Reuter. Järjestelyt tulivat voimaan 1.1.1995.

Kemira Agro Beneluxin liikevaihto nousi 6 % ja oli NLG 705 miljoonaa.

KEHITYSTOIMINTA JA INVESTOINNIT

Kehitystoiminnassa lähtökohtana oli entistä selvemmin asiakaslähtöisyys. Taloudellisen tilanteen vuoksi painotettiin enemmän lähitavoitteita unohtamatta kuitenkin tärkeimpiä pitkäaikaistavoitteita.

T&K-toiminnan organisointi ja ohjaus noudatti vuoden alussa voimaan astunutta liiketoimintayksikköjakoa ja panostukset ohjattiin tukemaan liiketoimintojen asettamia tavoitteita.

T&K-toiminnan volyyymi oli hieman yli 1 % liikevaihdosta, kun kaikki liiketoiminnot otetaan huomioon. Kokonaisuudessaan T&K-panostus väheni edelliseen vuoteen verrattuna. Tärkeimpänä osatekijänä oli fosfori- ja muurahishappoliiketoimintojen siirtyminen Kemira Chemicals Oy:lle.

Aikaisempien vuosien taloudellinen tilanne ja liiketoimintojen siirtymiset heijastuivat alentuneina investointeina, jotka olivat 123 Mmk. Tehdyillä investoinneilla vahvistettiin perusliiketoiminnan kilpailukykyä, tuotantotoiminnan jatkuvuutta ja materiaali-toimintojen tehokkuutta.

Merkittävä ympäristöinvestointi Hollannissa toimivalla Pernisin fosforihappotehtaalla varmisti tuotannon jatkumisen useiksi vuosiksi eteenpäin tiukkojen päästönormien puitteissa. Muiden tuotantolaitosten ympäristötehokkuus on todettu EU:n piirissä suoritettun vertailun mukaan tyydyttäväksi eikä erityisiä investointitarpeita tällä alueella ole näköpiirissä.

HENKILÖSTÖ

Kolme vuotta sitten aloitettu toimintojen tehostaminen ja tuotantorakenteen sopeuttaminen markkinoiden kehitystä vastaavaksi saatiin päätösten osalta loppusuoralle. Tehostamisprojektin tavoitteet saavutettiin ja ylitettiinkin.

Laatujohtamisprojektit jatkuivat kaikilla toimipaikoilla tavoitteena edelleen parantaa asiakasyytyväisyyttä. Oman henkilöstön kehitystavoitteiden toteuttaminen jatkuu osana asiakaspalveluprojektia. Uutena kehityskohteena on johtamisjärjestelmien kehittäminen henkilöstön laajan osallistumisen periaatteen

TIKKURILA OY

mukaisesti.

Henkilöstön määrä oli keskimäärin 3 648 henkeä (4 575 henkeä).

TULEVAISUUDEN NÄKYMÄT

Euroopan maatalousmarkkinat näyttävät toistaiseksi vakiintuneen. Maailmanmarkkinoiden kasvanut kysyntä merkitsee helpompia olosuhteita myös euroopalaisen ylijäämäviljan viennille. EU:n alueella velvoitekesannointiprosenttia laskettiin 15:sta 12 %:iin.

Itäisen Euroopan tuottajat ovat kohdanneet tuotannon ja kuljetusten kustannusten realiteetit. Tämä on selkeästi rajoittanut käynnissä olevaa kapasiteettia. Eurooppalaisen lannoiteteollisuuden oma rakennemuutos merkitsee vielä kysynnän ja tuotannon tasapainottumista.

Nämä seikat merkitsevät parantunutta käyttöastetta Kemira Agron tuotannolle ja lyhyellä aikavälillä myös vakaampaa hintatasoa. Pidemmällä näkemällä lannoiteteollisuuden on Euroopassa edelleen jatkettava kustannus- ja tuotantokenteen kilpailukyyn kehittämistä.

Kemira Agron strategiana on keskittyä palvelemaan kasvinravinneasiakkaiden tarpeita, mutta lisäarvoa liiketoiminnalle hankitaan myös synergisiltä teollisuusmarkkinoilta. Tuotekehityksessä huomioidaan kestävä kehitys, ympäristönsuojelu ja hyvän viljelykäytännön tarpeet.

Tuotannon kilpailukyky pidetään Euroopan parhaimmistossa ja siksi investoinneissa keskitytään tuotannon tehokkuutta ja käyttöastetta sekä työ- ja ympäristöturvallisuutta parantaviin hankkeisiin.

Yksi Tikkurilan ulkomaalien näkyvimmistä käyttökohteista sijaitsee Helsingin Kauppatorin laidalla: viime vuonna perusteellisesti remontoitu presidentinlinna.

LIKEVAIHTO JA TULOS

Tikkurila-konsernin tulos oli vuonna 1994 hyvä. Liikevaihto oli 1 261 Mmk (edellisvuonna myös Kemira Coatings konsolidoiden 1 210 Mmk). Markkamääräistä kasvua jarrutti Suomen markan ulkoisen arvon vahvistuminen. Kemira Coatings Ltd:stä tuli Tikkurilan täysin omistama tytäryhtiö vuoden 1994 alussa.

Emoyhtiö Tikkurila Oy:n liikevaihto oli 790 Mmk (edellisvuonna 724 Mmk). Kemira Coatings Ltd:n liikevaihto oli GBP 45 miljoonaa (1993: GBP

42 miljoonaa). Liikevaihdon kasvu oli odotusten mukaista myös Winter-Bouts BV:ssä, Dickursby Färg AB:ssä, AS Eesti Värvissä ja AO Finncolorissa. Kemira Color BV ja Kemira Color NV eivät saavuttaneet liikevaihtotavoitteitaan.

Tikkurila Oy:n ja sen tytäryhtiöiden yhteenlaskettu liikevoitto oli 143 Mmk (edellisvuonna myös Kemira Coatings konsolidoiden 141 Mmk).

MARKKINATILANNE

Tikkurila-konserni on noin 3 %:n markkinaosuudellaan Euroopan suurimpien maalinvalmistajien joukossa. Suurin on Akzo Nobel, jonka osuus markkinoista on noin 12 %. Muita suuria valmistajia ovat muun muassa brittiläinen ICI ja saksalaiset BASF ja Hoechst.

Tikkurilan vahva alue on sävytysjärjestelmät. Niiden asiakaskuntana ovat erilaiset maalinval-

TIKKURILA 1994

	Mmk
Liikevaihto	1 261
Kulut	-1 060
Poistot	-58
Liikevoitto	143
Rahoituserät	-35
Tulos ennen satunnaisia eriä	108
Sijoitettu pääoma (keskimäärin)	1 089
Sijoitetun pääoman tuotto-%	13 %
Investoinnit	85
Henkilöstö (keskimäärin)	1 590

mistajat suurimmista pienimpiin saakka. Sävytysjärjestelmien toimittajana Tikkurila on Euroopan markkinajohtaja.

Tikkurilan markkinastrategia on kolmitasoinen: kauppa- ja rakennusmaaleja markkinoidaan pääasiassa Pohjoismaihin, Baltian alueelle, entiselle SEV-alueelle ja Keski-Euroopan maihin. Teollisuusmaalien markkina-alueena on koko Eurooppa, Kaakkois-Aasia ja lähi-itä, ja sävytysjärjestelmiä myydään kaikkiin maanosiin. Vuonna 1994 suurin osa myynnistä suuntautui Länsi-Eurooppaan.

Kauppa- ja rakennusmaaleja Tikkurila valmistaa Suomessa, Virossa ja Latviasa. Venäjällä tuotanto käynnistyy vuoden 1995 aikana.

Teollisuusmaaleja Tikkurila valmistaa Suomessa, Iso-Britanniassa, Hollannissa ja Belgiassa. Yhtiön vahvoja alueita ovat korroosionesto, puun teollinen pintakäsittely, coil coating -pinnoitteet ja teollisuuden tuotemaalaus.

Sävytyspastojen tuotanto on keskitetty Suomeen ja Hollantiin.

Suomen kauppa- ja rakennusmaali-markkinat supistuivat vuonna 1994 edelleen jonkin verran rakennusalan laman ja ostovoiman heikkenemisen vuoksi. Vienti ja muut ulkomaantoiminnot kehittyivät hyvin myönteisesti. Erityisen voimakasta kasvu oli Baltiassa ja Venäjällä. Näissä maissa myynti oli yli kolminkertainen edellisvuotiseen verrattuna.

Teollisuusmaalien myynti kasvoi kaikilla Tikkurilan markkina-alueilla. Voimakaimmin kehittyi metalliteollisuusmaalien myynti, mutta kasvua tapahtui myös kaikissa muissa tuoteryhmissä.

Myös sävytysjärjestelmien myynti kasvoi edelleen voimakkaasti. Uusia markkinoita avautui muun muassa Etelä-Amerikassa, Lähi-idässä ja Aasiassa.

INVESTOINNIT

Suurin rakennusinvestointi oli uuden pastatehtaan rakentaminen Sittardiin Hollantiin. Kemira Coatings Ltd:n loput osakkeet (50,1 %) siirrettiin kaupalla Kemira Oy:ltä Tikkurila Oy:lle.

RAAKA-AINEET

Raaka-aineiden hinnat nousivat voimakkaasti vuoden 1994 aikana. Eräiden avainraaka-aineiden kohdalla ilmeni saatavuusongelmia.

HENKILÖSTÖ

Tikkurila-konsernin palveluksessa oli vuonna 1994 keskimäärin 1 590 henkeä (1993: 1 518 henkeä).

TUTKIMUS JA TUOTEKEHITYS

Ympäristöasioiden huomioon ottaminen muun muassa tuotteiden elinkaari-analyysien avulla oli keskeisellä sijalla Tikkurilan tuotekehityksessä. Uusia, ympäristöä vähemmän kuormittavia tuotteita kehitettiin sekä kuluttajien että teollisuuden käyttöön. Entisissä tuotteissa raaka-aineita korvattiin vähemmän haitallisilla, ja kierrätysraaka-aineiden osuutta lisättiin.

Tikkurila Oy:lle myönnettiin tiettävästi ensimmäisenä maalitehtaan maailmassa standardin BS 7750 mukainen ympäristösertifikaatti. AS Eesti Värv sai ensimmäisenä Baltian alueen maalintuotantajana ISO 9002 -standardin mukaisen laatusertifikaatin.

LIIKETOIMINNAN KEHITTÄMINEN

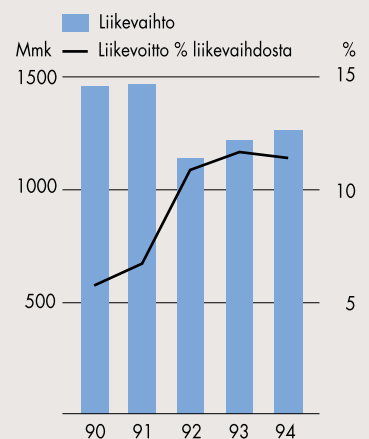
Tikkurilan Baltian liiketoimintoja varten perustettiin kertomusvuoden syksyllä yhteistyössä ruotsalaisen Alcro-Beckers AB:n kanssa liiketoimintayksikkö Baltic Color. Samassa yhteydessä Tikkurila myi Alcro-Beckersille 25 % Tallinnassa toimivan AS Eesti Värvin osakkeista. Baltic Color koordinoi AS Eesti Värvin ja Riitassa toimivan A/S Latvijas Krāsain tuotantoa sekä hoitaa osapuolten yhteistä markkinointia Baltiassa.

Tikkurila Oy solmi vuonna 1994 laivamaaliyhteistyötä koskevan sopimuksen Japanin suurimman maalintuotantajan Kansai Paint Co. Ltd:n kanssa. Sopimus mahdollistaa maailmanlaajuisen palvelun laivamaaliasiakkaille niin uudistuotannossa kuin huoltomaalauksessakin.

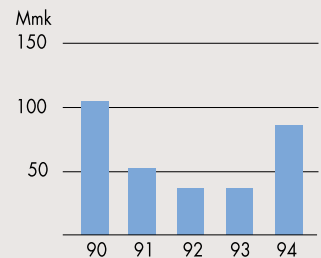
TULEVAISUUDEN NÄKYMÄT

Rakennusalan lama jatkuu Suomessa. Tikkurilan maaliliiketoiminta Baltiassa, Venäjällä ja Keski-Euroopassa kehittyi edelleen lupaavasti. Myös sävytysjärjestelmien myynnin kasvu jatkuu nykyisellä tasolla. Tulevaisuudessa yhä suurempi osa Tikkurila-konsernin liikevaihdosta tulee Suomen ulkopuolelta.

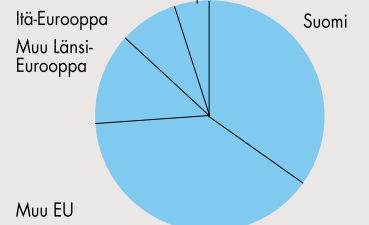
LIKEVAIHTO

INVESTOINNIT

LIKEVAIHTO MARKKINA-ALUEITTAIN

YHTIÖN JOHTO

Raimo Piironen
toimitusjohtaja
Visa Pekkarinen
Kauppa- ja rakennusmaalit
Tapio Käär
Teollisuusmaalit
Vesa Aulanko
Sävytysjärjestelmät

Raimo Piironen

KEMIRA FIBRES OY

Vuoden 1994 tulos oli odotusten mukainen. Liikevaihto oli 620 Mmk (1993: 624 Mmk). Noin 1%:n lasku johtuu Suomen markan vahvistumisesta. Liikevoitto oli 38 Mmk (48 Mmk). Myös toiminnan kassavirta oli selvästi positiivinen.

Viskoosin kysyntä oli useimmilla markkinoilla edellisvuotta parempi. Euroopan ulkopuolella kysyntä parani edelleen loppuvuotta kohden. Tämän syynä oli ennen kaikkea puuvillan kireä markkinatilanne.

Viskoosin suurimmat asiakasmaat olivat Saksa, Ranska ja Turkki.

Yhtiön toimialaan kuuluvien teksturoitujen lankojen kysyntä oli hyvä ja ylitti käytettävissä olleen kapasiteetin. Skandinavian ohella keskeiset asiakasmaat olivat Belgia ja Espanja.

Teksturointiliiketoiminnan tulos oli hyvä. Liiketoiminta on tarkoitus myydä yksikön toimivalle johdolle. Tätä koskeva neuvottelutulos syntyi vuoden 1995 alussa.

Kemikaaliyksikkö markkinoi sivutuotteena syntyvän natriumsulfaatin ja myy myös eräitä muita kemikaaleja. Yksikön tulos oli hyvä.

Keskeisten raaka-aineiden, sellun ja lipeän, hinnat nousivat erittäin jyrkästi. Hinnannousuja ei saatu samassa määrin siirretyksi tuotehintoihin.

Viskoosiliiketoiminnalle haettiin ja saatiin ISO 9001-järjestelmän mukainen sertifikaatti. Kokonaisvaltaista laatu- ja järjestelmää kehitetään edelleen.

Suurehkoista investoinneista valmistui ja otettiin käyttöön nonwoven-kuitujen kehittämisen investoinnin ensimmäinen vaihe.

Biologista puhdistamoa koskeva lupallinen viranomaispäätös lykkääntyi valitusten johdosta.

Henkilöstön kokonaisvahvuus oli keskimäärin 669 (658).

VIHTAVUORI OY

Liikevaihto oli 154 Mmk (1993: 174 Mmk). Lasku johtui puolustusvoimien supistuneista tilauksista, rakentamisen alhaisesta tasosta Suomessa sekä erään vientikaupan siirtymisestä vuodelle 1995 vientiluvan viivästy- misen vuoksi.

Tekstiiliteollisuus käyttää noin kaksi kolmasosaa Kemira Fibresin viskoosikuitutuotannosta.
Kuva: Pola

Vuoden 1994 tulos oli hyvä, joskin se jäi alle edellisen vuoden tuloksen. Liikevoitto oli 28 Mmk ja toiminnan kassavirta investointien jälkeen selvästi positiivinen.

Vuoden alussa otettiin käyttöön uusi patruonoituja emulsioräjähteitä tuottava tehdas. Uudella ympäristöystävällisellä tuotteella korvataan perinteisiä louhintaräjähteitä. Tuote sai hyvän vastaanoton, ja vuoden 1995 aikana osa perinteisten räjähteiden valmistuksesta lopetetaan Vihtavuori Oy:ssä.

Syksyllä 1994 käynnistettiin tehtaan jätevesien käsittelyprojekti yhdessä kunnan kanssa. Jätevedet tullaan johtamaan kokonaisuudessaan keskitettyyn puhdistamoon Jyväseudulla.

Puolustusvoimien hankinnat ovat edelleen pienenemässä. Viennin osuus on ollut vastaavasti kasvussa ja kuluvan vuoden viennin odotetaan olevan vuoden 1994 vientiä suurempi. Louhintaräjähteissä alentuneen kysynnän oletetaan kasvavan hitaasti jatkossa. Alalla oli vuonna 1994 voimakas hintakilpailu.

Patruonoitu Kemix-emulsioräjähdysaine on nopeasti panostettava, tehokas ja turvallinen louhintaräjähdde.

Kemira Safety kehitti voimakkaasti uusia tuotteita ja tuotantotekniikkaa

KEMIRA METALKAT OY

Kemira Metalkatin liikevaihto oli 114 Mmk, laskua edellisestä vuodesta oli 7 %. Edellisen vuoden liikevaihtoon sisältyi kertaluontoisia projektimyynnituloja. Tuotemyynti kasvoi merkittävästi. Liikevoitto oli -5 Mmk. Kemira Metalkat on vielä voimakkaassa markkinoillemenovaiheessa, jolloin korkeat kehitys- ja markkinointipanostukset rasittavat tulosta.

Tärkeimpiä vientimaita olivat Saksa, Espanja, Englanti ja Italia. Viennin osuus liikevaihdosta oli 90 %.

Suuret kilpailijat ovat lisänneet ja hajauttaneet valmistustaan ja kilpailu on tämän myötä kiristynyt.

Runsas puolet Kemira Metalkatin pienkonekatalyysaattoreista toimitetaan moottoripyörätehtaille.

Katalyysaattoreiden kysyntä on voimistunut autoteollisuuden ulkopuolisissa kohteissa.

Ajoneuvojen ja pienkoneiden katalyysaattoreiden kehitystä on jatkettu yhdessä järjestelmätoimittajien ja asiakkaiden kanssa. Uutena tuotteena markkinoille tuotiin liuotinhöyryjen polttoon soveltuva katalyysaattori.

Kemira Metalkat Oy:lle myönnettiin ISO 9001 -standardin mukainen laatusertifikaatti.

Volyymien kasvua on odotettavissa pienkoneiden katalyysaattoreissa. Autojen katalyysaattoreiden kysyntä voimistuu uusilla alueilla lainsäädännön kehittyessä. Kemira Metalkatilla on useita kehitysprojekteja, joiden odotetaan pääsevän kaupalliseen vaiheeseen lähitulevaisuudessa.

KEMIRA SAFETY OY

Vuoden 1994 tulos oli odotettua parempi. Liikevaihto oli 66 Mmk (1993: 56 Mmk). Noin 19 % nousu syntyi Länsi-Euroopan piristyvien markkinoiden ansiosta ja eräiden tuotteiden markkinaosuuden kasvun myötä. Liikevoitto oli 10 Mmk (4 Mmk). Investointien määrä oli noin 4 Mmk ja kassavirta investointien jälkeen oli selvästi positiivinen.

Muovi- ja kumiraaka-aineiden hinnat nousivat merkittävästi vuoden loppuun kohti mutta hintakilpailukyky säilyi kuitenkin hyvänä. Kaikille tärkeimmille tuotteille saatiin heinäkuussa 1995 pakolliseksi tuleva Euronormien mukainen CE-merkintäoikeus. CE-merkin pakollisuus selkeyttää markkinoita ja on jo poistanut heikkolaatuisia halpatuotteita markkinoilta. Merkittävimmät uudet tuotteet ovat palotilanteisiin tarkoitettu Civic-palopakohuppu ja Autoflow-puhaltimen kanssa käytettäväksi tarkoitettu Automask-suojain.

Investoinnit tehtiin tuotekehitykseen ja uuteen tuotantotekniikkaan, mikä näkyy uusina, entistä kilpailukykyisempinä tuotteina vuoden 1995 aikana. Merkittävimmät uutuudet tulevat olemaan uusi sotilasnaamari ja uudet suodatinsarjat.

Liiketoiminnan kehitys oli kaikilta osiltaan positiivista. Merkittävimmät syyt myönteiseen kehitykseen ovat aikanaan tehdyt strategiset päätökset tuotevalikoiman selkeyttämisestä ja keskittymisestä tärkeimpään osaamisalueeseen, hengityksensuojaukseen.

KEMIRA-KONSERNIN YMPÄRISTÖRAPORTTI

YMPÄRISTÖPOLITIikka

Konsernin uusi ympäristöpolitiikka hyväksyttiin Kemira Oy:n hallituksessa 19.9.1994. Siinä terävöitetään vuonna 1988 julkistetun ensimmäisen ympäristöpolitiikan periaatteita ja kuvataan lukuisia konserni- ja yhtiötasoilla toistuvia käytännön menettelyjä. Nämä muodostavat konsernin ympäristöasioiden hallintajärjestelmän pääkohdat (ks. seuraava sivu).

Uuden ympäristöpolitiikan avulla konserni soveltaa omaan liiketoimintaansa Kansainvälisen kauppakamarin Kestävän kehityksen peruskirjaa. Konserniyhtiöt ovat sitoutuneet kansainvälisen kemianteollisuuden omaehtoiseen ympäristö- ja turvallisuusohjelmaan Responsible Care – Vastuu huomisesta ja toteuttavat sitä itsenäisesti eri maissa. Mikä tärkeintä, kaikki käytännön ympäristötavoitteet asetetaan yhtiötasolla.

TUOTANTOLAITOKSET

Konsernilla on yli 60 teollista tuotantopaikkaa 20 maassa. Tässä kuvataan lyhyesti tärkeimpiä muutoksia vuonna 1994.

Kemira Chemicals Oy. Kemira Kemi AB:n tehtailla Ruotsin Helsingborgissa vähennettiin fosforikuormitusta 50 % parantamalla tehdasalueen jätevesien hallintaa. Rikkipäästöt ilmaan säilyivät erittäin matalalla tasolla (kuva 4).

Kemwater-liiketoimintayksikön vesikemikaalitehtailla, joita on 20 pääasias-

sa Euroopassa, toteutettiin lukuisia ympäristöparannuksia. Esimerkkejä toimenpiteistä ovat vesikiertojen sulkeminen jätevesipäästöjen lopettamiseksi, raaka-aineiden vaihtaminen kiinteiden jätteiden eliminoimiseksi ja uudet kaasunpesurit. Lisäksi varastosäiliöiden ja kloorikaasun käsittelyn ympäristöturvallisuutta parannettiin.

Yhtiön kolmella toimipaikalla Suomessa (Siilinjärvi, Oulu, Vaasa) laajennettiin tuotantoa ilman merkittäviä ympäristömuutoksia, entisten päästörajotusten puitteissa.

Kemira Pigments Oy. Yhtiössä käynnistettiin 500 Mmk:n investointiohjelma, joka sisältää titaanidioksidin tuotantokapasiteetin laajennusten ohella varsin merkittäviä ympäristöparannuksia lähivuosina.

Porin tehtailla laajennetaan jätehuonon kierrätystä ja väkevointiä. Lisäksi rakennetaan laimeiden jätevesien neutralointilaitos kahden vuoden kuluessa. Näiden yhteensä 165 Mmk:n investointien avulla voidaan lopettaa kokonaan haitalliset päästöt mereen. Samalla saatetaan päätökseen T&K-ohjelma, joka eteni tehdasmittakaavaisten koeajojen kautta prosessisuunnitteluun vuonna 1994. Jätteiden ja sivutuotteiden hyötykäyttöselvityksiä ja tuotteista jatkettiin menestyksekkäästi.

Kemira Pigments B.V:n Rotterdamin tuotantolaitoksilla Hollannissa käynnistyi 10 Mmk:n vesiensuojeluinvestointi. Sen avulla tehostetaan nikkelin poistoa jätevesistä erittäin tiukkojen päästörajojen alittamiseksi.

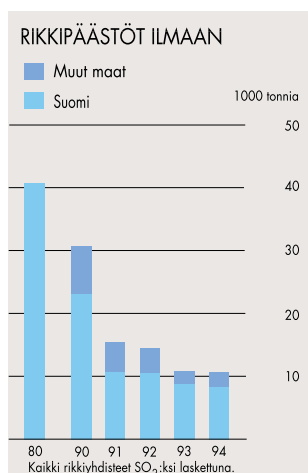
Kemira Pigments Inc:n Savannahin tehtailla Georgiassa, Yhdysvalloissa toteutettiin useita toimenpiteitä, joilla vähennettiin kloridimenetelmää käyttävän tehtaan titaanitetrafluoridipäästöjä ilmaan 60 %.

Kemira Agro Oy. Kemira Pernis B.V:n tehtailla Hollannissa otettiin lokakuussa käyttöön 13 Mmk maksanut kipsin pesu- ja kierrätysjärjestelmä, joka vähentää tehtaan fosforikuormitusta 20 %. Kemira B.V:n Rozenburgin tuotantolaitoksilla lopetettiin sinkki- ja rikkihappopäästöt muuttamalla jäähdytysvesijärjestelmää. Vastaava muutostyö Kemira S.A./N.V:n Tertren laitoksilla Belgiassa poisti raskasmetalleja ammoniakitehtaan jäähdytysvesistä.

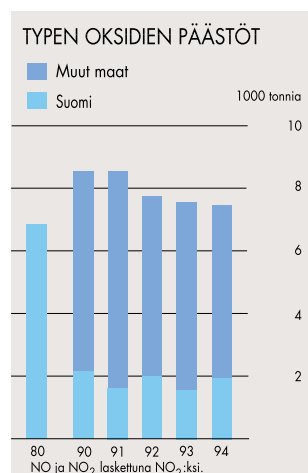
Tanskassa Kemira Danmark A/S:n Nørresundbyn tehtailla rakennetaan pesurijärjestelmää hajuyhdisteiden vähentämiseksi superfosfaattitehtaan poistokaasuista. Päätehtaalla Fredericiassa tehostettiin päästömittauksia ja käynnistettiin tehdasalueen ravinnehäviöiden ja melutason tutkimukset. Iso-Britanniassa Chesterissä toimivilla Kemira Ince Ltd:n tehtailla saatettiin loppuun yhdennetty päästöjen vähentämissuunnitelma- ja lupaprosessi (IPC), ja käynnistettiin ilmapäästöjen vähennysohjelma.

Suomessa Uudenkaupungin tehtaiden ennätystuotanto saavutettiin ilman olennaista lisäkuormitusta ympäristöön, mikä osoittaa hyvätasoisista päästöjen hallintaa. Käytöstä poistetun kipsikasan eristyksen ja vesiensuojelun tehokkuus varmistui ulkopuolisissa ympäristötutkimuksissa. Harjavalan tehtailla te-

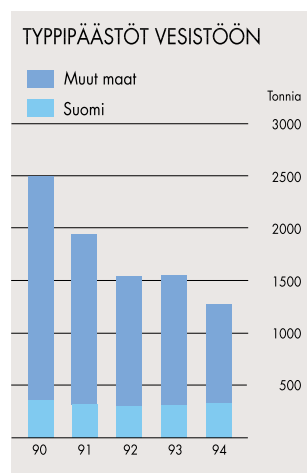
Kuva 1

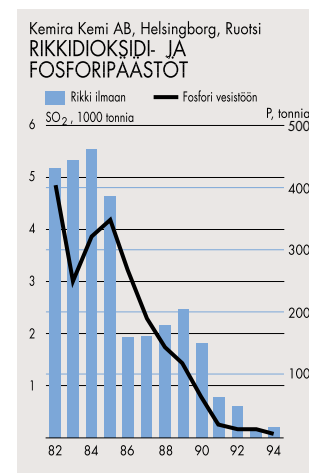
Kuva 2

Kuva 3

Kuva 4

hostettiin vesiensuojelua vähentämällä tehdasalueen ravinnehäviöitä jätevesiin ja aloitettiin rikkihapon varastoalueen varoaltaan rakennustyöt. Kokkolan tehtailla käynnistettiin rehusfosfaatin ja useiden hienokemikaalien uustuotanto ilman merkittäviä ympäristömuutoksia.

Tikkurila Oy. Suomessa Tikkurilan tehtailla vähenivät haihtuvat orgaaniset VOC-päästöt puoleen katalyyttisen polttolaitoksen toimiessa ensimmäistä täyttä vuotta. Vesikiertojen sulkemista jatkettiin. Kemira Coatings Ltd:n tehtailla Iso-Britanniassa tehostettiin ympäristömittauksia ja jätettiin viranomaisille parannussuunnitelmat osana IPC-lupa-prosessia.

Kemira Fibres Oy. Yhtiön Valkeakosken tehtailla saavutettiin kautta aikojen alhaisin päästötaso ilmaan ja veteen tehostamalla nykyisiä prosesseja ja käsittelylaitoksia. Uuden biologisen jätevedenpuhdistamon suunnittelua jatkettiin. Viskoosiprosessissa syntyvän jäteköyden määrää vähennettiin ja polttokäsittelyä lisättiin.

Vihtavuori Oy. Yhtiössä aloitettiin jätevesien neutralointilaitoksen suunnittelu- ja maanrakennustyöt. Puhdistetut jätevedet johdetaan jatkossa kunnalliseen puhdistamoon, jolloin tyyppikuormitus läheiseen järveen loppuu.

TUOTTEET

Konserniyhtiöiden ympäristöliiketoiminta eli ympäristö- ja turvallisuustuotteiden myynti kasvoi edelleen suotui-

sasti. Liikevaihto mukaan lasketuissa 20 tuoteryhmässä oli yhteensä noin 930 Mmk eli noin 8 % konsernin liikevaihdosta (ks. kuva 9).

Kemira Chemicals Oy:n vesikemikaalien myynti kunnalliseen vedenpuhdistukseen ja metsäteollisuudelle kasvoi hyvin, samoin kuin vetyperoksidin myynti kloorittomaan massan valkaisuun. Uudet vesikemikaalitehtaat käynnistettiin Suomessa, Tsekin tasavallassa ja Virossa.

Kemira Chemicals Oy:n investointi Siilinjärven tehtaiden kipsipigmenttituotannon laajentamiseen oli merkittävin edistysaskel jäteraaka-aineisiin perustuvissa tuotteissa. Ympäristölaitteistojen myynti säilyi edellisen vuoden tasolla.

Vaihtoehtoisten, ympäristöstävällisten tuotteiden myynti kasvoi huomattavasti. Lupaavinta kehitys oli Kemira Agro Oy:n orgaanisia kierrätysravinteita sisältävien puutarhatuotteiden ja Kemira Fibres Oy:n kloorittoman viskoosin myynnissä.

”Vihreän” liiketoiminnan lisäksi myös huomattava osa konventionaalisten tuotteiden, kuten sellu- ja paperikemikaalien, teollisuuskemikaalien, maali- tuotteiden ja -järjestelmien, räjähdysainesten ja kasvinravinteiden kehityksessä kohdistettiin ympäristötehokkuuteen ja -laatuun. Tuotteiden elinkaarianalyysiä (LCA) käytettiin lisääntyvässä määrin tuotekehityksen tukena.

Merkittävä osa konsernin T&K-toiminnasta suunnattiin ympäristövetoisiin sovelluksiin ja niin kutsuttuun säästävään teknologiaan. Lisäksi konserni

myötävaikutti useiden kestävä teknologian (SUSTECH) kehityshankkeiden valmisteluun EU:n tutkimusohjelmissa.

YMPÄRISTÖNSUOJELUN HALLINTAJÄRJESTELMÄT

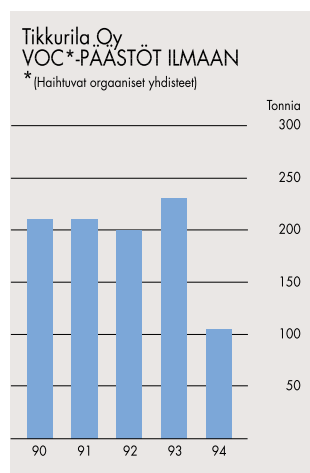
Konsernitason hallintajärjestelmälle luotiin puitteet uudistetussa ympäristöpolitiikassa. Vuonna 1990 aloitettua sisäistä ympäristöraportointia laajennettiin. Uuden politiikan mukaan konserniyhtiöt soveltavat itsenäisesti formaalisia ympäristöhallintajärjestelmiä liiketoimintaympäristönsä perusteella. Tämä koskee sekä EU:n EMAS-järjestelmää että kansallisiin standardeihin tai tulossa oleviin ISO 14000 -sarjan standardeihin pohjautuvia hallintajärjestelmiä. Konserni osallistui aktiivisesti ISO:n standardointityöhön.

Tikkurila Oy sai ympäristöasioiden hallintajärjestelmälleen englantilaisen BS 7750 -standardin mukaisen sertifi- kaatin ilmeisesti ensimmäisenä maali- tehtaana Euroopassa. Samalla Tikkurilan tehtaiden ympäristö-, terveys- ja turvallisuusasiat yhdistettiin ISO 9001 -laatu- ja ympäristöjärjestelmän kanssa toimintajärjestelmäksi. Toisena käytännön esimerkkinä on Kemira Ibérica S.A:n Tarragonassa Espanjassa sijaitseva tehdas, joka osallistui EMAS-järjestelmän pilot-hankkeeseen.

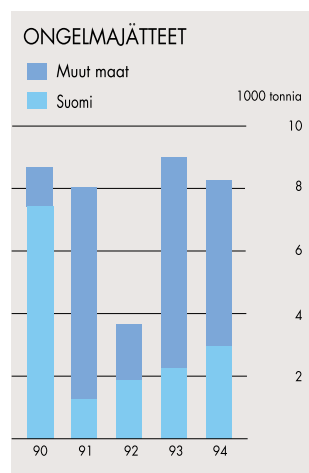
YMPÄRISTÖRISKIT, -VAHINGOT JA -LAKIASIAT

Ympäristöriskien hallintaa tehostettiin suorittamalla keskeisten ympäristö-

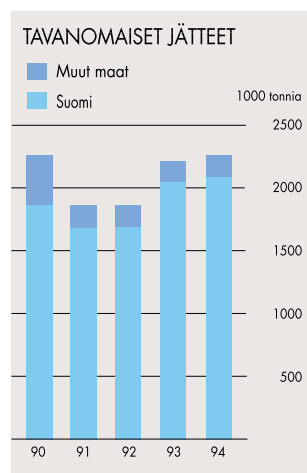
Kuva 5

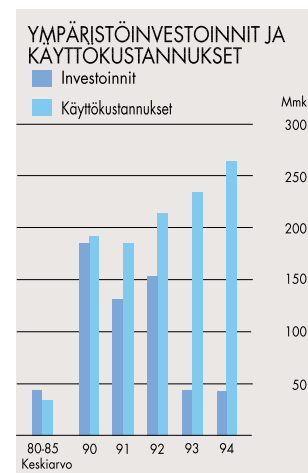
Kuva 6

Kuva 7

Kuva 8

riskien ja -vaikutusten arviointi yli 20 toimipaikalla Euroopassa. Ympäristölupiin ja kiinteistöihin liittyvät vastuut tarkastettiin Suomen päätoimipaikoilla osana yhtiöittämissprosessia. Konsernin ympäristöriskit arvioitiin myös Kemira Oy:n osakeannin yhteydessä osana due diligence -prosessia.

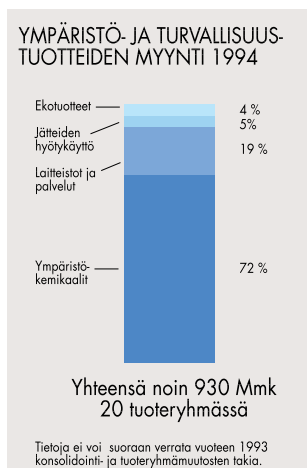
Konserniyhtiöiden omistamilla kiinteistöillä jatkettiin mahdollisesti saastuneiden ma-alueiden kartoittamista. Merkittävää ympäristöhaittoa aiheuttavia tai välittömiä toimenpiteitä vaativia ongelmia ei todettu. Uusia saastuneen maan saneeraushankkeita ei aloitettu, mutta puhdistustöitä jatkettiin Kemira Kemi AB:n Helsingborgin tehtailla.

Toimipaikoilla sattuneiden onnettomuuksien ja häiriötilanteiden yhteydessä ei todettu merkittäviä ympäristö- tai terveyshaittoja. Kemira Agro Oy:n Kokkolan tehtailla 1.6. tapahtunut tislauksyksikön räjähdys sekä ennätysellinen tulva Kemira Ibérica S.A:n Tarragonan tehtailla lokakuussa vaurioittivat tehdaslaitteistoja. Kemira Chemicals A.S:n tehtaalla Norjan Fredrikstadissa pääsi joitakin kiloja kloorikaasua ilmaan helmikuussa.

Vähemmän merkittäviä poikkeustilanteitä raportoitiin viideltä tehtaalta. Seitsemällä tehtaalla esiintyi yleisön valituksia hajun, melun tms. viihtyisyyshaitan takia. Kemira Pigmentsin Porin ja Savannahin tehtailla maksettiin yhteensä 1,4 Mmk korvauksina vuonna 1994 talojen katoille ja autoille aiheutuneista vahingoista, tai sakon luonteisina maksuina. Savannahin tehtailla on edelleen vireillä yksittäisiä, erikseen ajettuja vaatimuksia.

Neljätoista Savannahin asukasta

Kuva 9

nosti kanteen Kemira Pigments Inc:ää vastaan vahingonkorvauksista. Lisäksi vaaditaan rangaistuksenluonteisia 60 miljoonan dollarin vahingonkorvauksia. Kanteen mukaan titaanioksiditehtaan läheisyys on alentanut kiinteän omaisuuden arvoa. Lisäksi on esitetty vaatimus yhteiskanteen (class action) nostamiseksi, mutta oikeus ei ole vielä antanut päätöstä tästä hakemuksesta. Kanne sisälsi vaatimuksen lääketieteellisistä tutkimuksista, mutta tältä osin kanne on peruttu, minkä myös tuomari on hyväksynyt. Kemira Pigments Inc:n mukaan kanteet ovat perusteettomia eikä yhteiskanteeseen ole perusteita.

Seitsemän maanomistajaa vaatii Kemira Chemicals Oy:ltä vahingonkorvausta yhteensä 3,2 Mmk Siilinjärvellä. Vaatimus perustuu maiseman turmeltumiseen ja immissioihin. Kemira Chemicals Oy katsoo, että vaatimukset ovat perusteettomia, eikä huomattavia korvauksia ole odotettavissa.

Viranomaiset eri maissa antoivat konserniyhtiöitä koskevia useita ympäristölupia tai lupien tarkistuksia. Pariissa tapauksessa uudet lupaehdot edellyttivät keskiuuria ympäristöinvestointeja, joita on kuitenkin ennakoitu konserniyhtiöissä. Merkittäviä ympäristöhaittoja tai syytetoimenpiteitä aiheuttaneita luparikkomuksia ei esiintynyt, ei myöskään huomattavia vaikeuksia saada ympäristölupia uusille toimintoille.

TILASTOTIEDOT

Oheisessa taulukossa ja graafeissa esiintyvät tiedot perustuvat 36 toimipaikan vuosiraportteihin, verrattuna 23 merkittävimpään toimipaikkaan viime vuonna. Ensi kertaa raportoitavista tehtaista yksi on suurehko, muut melko pieniä tuotantoyksiköitä. Muiden toimipaikkojen päästöt eivät muuta kokonaiskuvaa merkittävästi.

Ympäristöinvestointimenot olivat melko alhaisella 43 Mmk:n tasolla, mutta loppuvuodesta tehtiin merkittäviä investointipäätöksiä. Ympäristönsuojelun käyttökustannusten kasvu jatkui. Yhteensä ympäristökustannukset olivat 2,6 % konsernin liikevaihdosta verrattuna 2,3 %:iin viime vuonna.

Ympäristönsuojelun tason parantuminen jatkui kaikilla liiketoimialoilla, joihin muutokset eivät olleet suuria. Useimmat merkittävät päästökomponeetit vähenivät edellisvuodesta tai säilyivät samalla tasolla huolimatta tuotan-

tomäärien kasvusta. Pölypäästöjen ja fosforikuormituksen kasvu on yhdistettävissä mittauksen kattavuuteen ja tuotannon nousuun.

YMPÄRISTÖVIESTINTÄ

Ensimmäinen konsernitason ympäristöraportti laadittiin vuodelta 1993 osana vuosikertomusta. Ulkopuolinen taho verifioi raportin. Jotkut tytäryhtiöt julkaisivat omia ympäristöraportteja tai -esitteitä. Ajankohtaisia ympäristöasioita selostettiin laajasti konsernin julkaisemassa Kemira-lehdessä.

YLEISET HUOMAUTUKSET

Kuten edellisessäkin vuotena raportti on laadittu vastaamaan sisällöltään CEFIC'in julkaisemia raportointiohjeita. Raportti ei käsittele prosessi- ja kuljetusturvallisuutta, kemikaalivalvontaa tai työsuojelua. Nämä hoidetaan itsenäisesti konserniyhtiöissä muun muassa Responsible Care -ohjelman osana. Tietoja energiatehokkuudesta tai luonnonvarojen käytöstä ei myöskään ole otettu mukaan.

Kemira-konsernin päästö- ja jätetiedot (tonneina) CEFIC:in ohjeiden mukaisesti

Vuoden 1994 luvuissa on mukana tiedot 13 uudelta tehtaalta, joista yksi on merkittävän kokoinen ja 12 pientä.

	1990	1993	1994	Trendi ⁸
Päästöt veteen				
Kemiallinen hapenkulutus (COD)		9 900 ⁹	8 907	+ -
Typpi (N)	2 500	1 562	1 288	-
Fosfori (P)	4 952	1 697 ¹⁰	1 796	- -
Metallit ¹ (Hg+Cd+Pb+Cr+As)		39	26	- -
Päästöt ilmaan				
Hiukkaset	1 950	1 180	1 536	-
Rikkidioksidi (SO ₂) ²	23 138	10 908	10 719	- -
Typen oksidit (NO ₂) ³	8 546	7 524	7 481	-
Orgaaniset yhdisteet (VOC) ⁴		823	839	+
Epäorgaaniset yhdisteet (VIC) ⁵		6 900	6 555	-
Raskasmetallit ⁶		<1	<1	+ -
Jätteet⁷				
Ongelmajätteet yhteensä	8 669	8 995	8 247	+ -
- Ulkopuoliselle kaatopaikalle		3 188	3 892	
- Muu ulkopuolinen käsittely		3 115	4 354	
- Omalle kaatopaikalle		1 218	0	
- Muu käsittely		1 474	0	
Tavanomainen jäte, 1 000 t	2 254	2 206	2 265	+ -
Liitetiedot				
Liikevaihto, Mmk	11 382	11 838	11 698	
Ympäristöinvestoinnit, Mmk	185	44	43	+ -
Ymp. käyttökustannukset, Mmk	192	234	263	+
Ympäristökustannukset yhteensä, % liikevaihdosta	3,3	2,3	2,6	+ -

¹ Lähinnä kromia (Cr³⁺).

² Kaikki rikkidihydriidit rikkidioksidiksi laskettuna.

³ Typen oksidit typpidioksidiksi laskettuna.

⁴ VOC on haihtuvien orgaanisten yhdisteiden summa.

⁵ Ammoniakin, suolahapon ja kuuden muun tavanomaisen epäorgaanisen yhdisteen summa, tässä tapauksessa pääosin ammoniakkia.

⁶ Seuraavat raskasmetallit yhteensä: Pb, Hg, Cd, Cr, As, Co, Ni.

⁷ Jätteet määriteltä EU-lainsäädännön mukaan: ei sisällä haitattomia kaivosjätteitä eikä sellaisia jätteitä, jotka jalostetaan edelleen tuotteiksi toimipaikoilla tai myydään ulkopuoliseen kierrätykseen.

⁸ Kehityssuunta viime vuosina.

⁹ Arvio. Aiheutuu tässä tapauksessa lähinnä raudasta ja muista epäorgaanisista päästöistä, joten tämä parametri ei ole konsernin kannalta kovin relevantti.

¹⁰ Valtaosin peräisin fosforihapon tuotannossa syntyvästä kipsistä.

LAUSUNTO

Minua on yhdessä KPMG Environmental Advisers (Englanti) -ryhmän kanssa pyydetty käymään läpi "Kemira-konsernin ympäristöraportissa" esitettyjen tietojen perusteet.

Olemme saadun tehtävän puitteissa suorittaneet seuraavat toimenpiteet:

- Tutustuneet raportissa esitettyjen lausumien taustatietoihin.
- Käyneet läpi tekstissä, graafeissa ja taulukoissa esitettyjen ympäristötietojen perusteet.
- Keskustelleet konsernitasolla ympäristöasioista vastaavien henkilöiden kanssa.
- Käyneet kahdella merkittävää kokoluokkaa olevalla suomalaisella toimipaikalla, jotka olemme itse valinneet, tutustuaksemme lähemmin niihin järjestelmiin, joiden avulla ympäristötiedot toimipaikoilla kerätään ja käsitellään.

Lukuunottamatta niitä kahta toimipaikkaa, joilla olemme käyneet, toimipaikkojen tiedontuottamisjärjestelmiä ei ole käyty läpi. Tavoitteenamme ei myöskään ole ollut varmistautua yksittäisten tietojen alkuperästä testien tai mittauksen avulla.

Suorittamiemme toimenpiteiden perusteella olemme kuitenkin vakuuttautuneet siitä, että raportissa esitetyt lausumat perustuvat olemassa oleviin tietoihin, että esitetyt tiedot on oikein johdettu toimipaikkojen toimittamista yksittäisistä tiedoista, että niiden kahden toimipaikan osalta, joilla olemme käyneet, tiedot on järjestelmistä oikein johdettu ja ne perustuvat asianmukaiseen aineistoon sekä, että ympäristöraportti täyttää CEFIC Guidelines on Environmental Reporting for the European Chemical Industry -ohjeissa asetetut yleiset vaatimukset.

Helsinki 21. helmikuuta 1995

Hannu Niilekselä
KHT
(KPMG)

KONSERNIYHTIÖT

31.1.1995

Yhtiö	Konsernin omistusosuus %	Maa	
Kemira Oy		Suomi	
Kemira Chemicals Oy	100	Suomi	■
Kemira Kemi AB	100	Ruotsi	■
Aminkemi AB	100	Ruotsi	■
Kemira Chimie S.A.	100	Ranska	■
Kemira Chemicals A/S	100	Norja	■
Kemira Kemi (UK) Ltd	100	Iso-Britannia	▲
Kemira Miljö A/S	100	Tanska	■
Scandinavian Silver Eel AB	100	Ruotsi	■
Aliada Quimica S.A.	100	Espanja	●
Kemira Ibérica S.A.	100	Espanja	■
Aliada Quimica de Portugal Lda.	74	Portugali	■
Kemifloc	51	Tsekinmaa	■
Kemira Chemidet GmbH	100	Saksa	▲
Kemira Chem Holding B.V.	100	Hollanti	●
Kemira Peroxides B.V.	100	Hollanti	■
Kemwater B.V.	100	Hollanti	■
Kemira Kemax B.V.	100	Hollanti	●
Kemira Papierchemikalien GmbH	100	Saksa	▲
Kemira Chemicals Inc.	100	Yhdysvallat	●
Kemira Water Treatment Inc.	100	Yhdysvallat	■
Kemira Paper Chemicals Inc.	100	Yhdysvallat	▲
Kemira Paper Chemicals Canada Inc.	100	Kanada	▲
Kaanaan Ruskorae Oy ¹⁾	100	Suomi	■
Kemira Pigments Oy	100	Suomi	■
Kemira Holdings Inc.	100	Yhdysvallat	●
Kemira Pigments Inc.	100	Yhdysvallat	■
Kemira Svenska AB	100	Ruotsi	▲
Kemira Kereskedelmi KFT	100	Unkari	▲
Kemira Pigments Holding B.V.	100	Hollanti	●
Kemira Pigments B.V.	100	Hollanti	■
Kemira Pigmente GmbH	100	Saksa	▲
Kemira Services Holland B.V.	100	Hollanti	□
Kemira International Finance B.V.	100	Hollanti	□
Kemira Pigments S.A. ²⁾	100	Belgia	▲
Kemira Agro Oy	100	Suomi	■
Kemira Agro U.K. Ltd.	100	Iso-Britannia	●
Kemira Ince Ltd	100	Iso-Britannia	■
Kemira Ltd	100	Iso-Britannia	■
Kemira N.I. Ltd	100	Iso-Britannia	■
The Pallet Centre Ltd	100	Iso-Britannia	■
Kemira Ireland Ltd	100	Irlanti	▲
Kemira Danmark A/S	100	Tanska	■
Kemira Deutschland GmbH	100	Saksa	▲

■ = tuotanto	■ Kemira Chemicals
▲ = markkinointi	■ Kemira Pigments
● = holding	■ Kemira Agro
□ = palvelu	■ Tikkurila
	■ Muut

Kemira Shipping A/S	100	Tanska	▲
Kemira Thai Co. Ltd	50	Thaimaa	▲
Kemira S.A./N.V.	100	Belgia	■
Battaille S.A.	100	Belgia	■
Engrais Battaille S.A.	100	Belgia	■
Haumont Meststoffen N.V.	100	Belgia	▲
S.A. Sabfran, Brunelle & Cie	100	Belgia	▲
Comercial de Fertilizantes Liquidos S.A.	50	Espanja	▲
Viljavuuspalvelu Oy	80	Suomi	□
Mykora Oy	100	Suomi	■
A. Jalander Oy	100	Suomi	■
SiA Kemira Agro Latvija	100	Latvia	▲
Kemira Agro Holding B.V.	100	Hollanti	●
Kemira Agro Benelux S.A.	100	Belgia	□
Kemira B.V.	100	Hollanti	■
Liprokem B.V.	100	Hollanti	●
Kemira Engrais S.A.	100	Ranska	▲
Kemira Pernis B.V.	100	Hollanti	■
Kemira Bio Control B.V.	100	Hollanti	▲
Terra Nigra France S.A.	67	Ranska	●
Tikkurila Oy	100	Suomi	■
Dickursby Färg AB	100	Ruotsi	▲
Winter-Bouts B.V.	100	Hollanti	■
AS Eesti Värv	75	Viro	■
A/O Finncolor	100	Venäjä	▲
Kemira Coatings Ltd	100	Iso-Britannia	■
Kemira Color Europe B.V.	100	Hollanti	●
Kemira Color B.V.	100	Hollanti	■
Kemira Color N.V.	100	Belgia	■
Kemira Coatings (Ireland) Ltd	100	Irlanti	▲
Northern Universal Coatings Ltd	100	Iso-Britannia	▲
Kemira Fibres Oy	100	Suomi	■
Kemira Engineering Oy ³⁾	100	Suomi	□
Vihtavuori Oy	100	Suomi	■
Kemira Finance B.V.	100	Hollanti	●
Kemira International Services S.A.	100	Belgia	□
Kemira Metalkat Oy	100	Suomi	■
Metpela Oy	100	Suomi	■
Kemira Katalysatoren GmbH	100	Saksa	▲
Kemira Safety Oy	100	Suomi	■
Kemira Safety Ltd	100	Iso-Britannia	▲

¹⁾ Kemira Chemicals Oy:n ja Kemira Pigments Oy:n tasaosuuksin omistama.

²⁾ Kemira Pigments Oy:n ja Kemira Pigments BV:n tasaosuuksin omistama.

³⁾ Kemira Chemicals Oy:n, Kemira Pigments Oy:n ja Kemira Agro Oy:n tasaosuuksin omistama.

Luettelosta puuttuvat ne yhtiöt, joilla ei ollut toimintaa vuonna 1994.

HALLINTO

Kemira Oy:n yhtiöjärjestyksen mukaan yhtiön asioita hoitavat hallintoneuvosto, hallitus ja toimitusjohtaja. Hallintoneuvoston valitsee yhtiökokous. Hallituksen ja toimitusjohtajan valitsee hallintoneuvosto.

Hallintoneuvoston oleellisimpana tehtävänä on valvoa, että yhtiön asioita hoidetaan terveiden liikeperiaatteiden mukaan ja kannattavuutta silmällä pitäen. Se myös päättää asioista, jotka koskevat toiminnan huomattavaa supistamista tai laajentamista, ja päättää hallitukselle annettavista ohjeista asioissa, jotka ovat laajakantoisia tai periaatteellisesti tärkeitä.

HALLINTONEUVOSTO	HALLITUS	
Timo Kalli, puheenjohtaja	Heimo Karinen	Esa Tirkkonen
Heikki A. Ollila, varapuheenjohtaja	s. 1939, dipl. ins.	s. 1949, dipl.ins.
Arja Alho	Kemirassa vuodesta 1964	Kemirassa vuodesta 1974
Esko Seppänen	Pääjohtaja, hallituksen puheenjohtaja 1991 -	Hallituksen jäsen 1991 -
Kari Rajamäki	Valvonta-alue Kemira Chemicals ja Kemira Pigments	Valvonta-alue Kemira Agro, Kemira Fibres, energia ja konsernisynergia
Ulla-Maj Jern	Omistaa Kemiran osakkeita 2 000 kpl	Omistaa Kemiran osakkeita 500 kpl
Tarja Halonen		
Timo Järvilahti		
Veli Sundbäck		Leif Ekström
Hanna Markkula	Timo Mattila	s. 1942, dipl.ekonomi
Maija Perho-Santala	s. 1943, tekn.lis.	Hallituksen jäsen 1994 -
Mirja Ryytänen	Kemirassa vuodesta 1972	Ei omista Kemiran osakkeita
Eroavuorossa vuonna 1995 ovat Timo Kalli, Kari Rajamäki, Ulla-Maj Jern ja Tarja Halonen.	Varapääjohtaja 1990 -, hallituksen varapuheenjohtaja 1991 -	
	Valvonta-alue Vihtavuori, Kemira Safety, Kemira Metalkat ja konsernitutkimus	Sten-Olof Hansén
	Omistaa Kemiran osakkeita 1 500 kpl	s. 1939, kauppat.toht.
Henkilöstön edustajat		Hallituksen jäsen 1994 -
Arvo Lehtimäki	Juhani Kari	Ei omista Kemiran osakkeita
Jukka Virta	s. 1944, varatuomari	
Jorma Luukkonen	Kemirassa vuodesta 1969	
Kirsti Lehtimäki	hallituksen jäsen 1990 -	
Pertti Kautto	Valvonta-alue Tikkurila	
	Omistaa Kemiran osakkeita 500 kpl	
TILINTARKASTAJAT		
Markku Tapio		
Erkki Mäki-Ranta		
Hannu Niilekselä		
Varatilitarkastaja		
Eric Haglund		

KONSERNIHALLINTO

Juhani Kari
Oikeushallinto

Kaj Friman
Taloushallinto
Hallintoneuvoston ja hallituksen
sihteeri

Reino Airikkala
Finanss hallinto

Eero Sipilä
Henkilöstö

Donald Jonasson
Ympäristönsuojelu

Mikko Sivonen
Energia

Botho Simolin
Viestintä

YDINLIIKETOIMINTA-ALUEIDEN JOHTO

Yrjö Sipilä
s. 1949, ekonomi
Kemirassa vuodesta 1975
Kemira Chemicals Oy:n toimitusjohtaja 1990 -*)

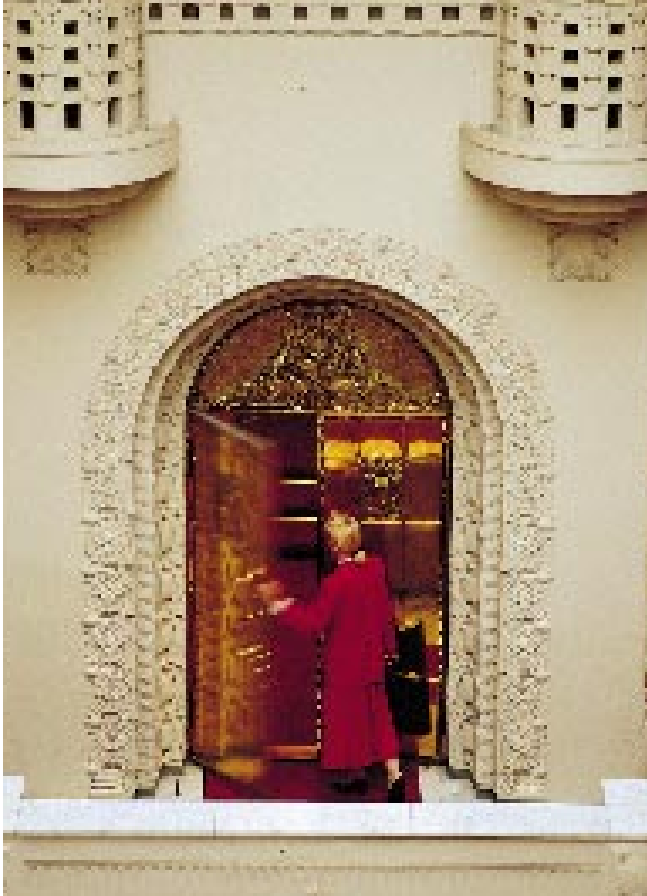
Kari Autio
s. 1945, dipl.ins.
Kemirassa vuodesta 1971
Kemira Pigments Oy:n toimitusjohtaja 1987 -*)

Tauno Pihlava
s. 1946, dipl.ins.
Kemirassa vuodesta 1970
Kemira Agro Oy:n toimitusjohtaja 1994 -*)

Raimo Piironen
s. 1949, ekonomi
Kemirassa vuodesta 1982
Tikkurila Oy:n toimitusjohtaja 1988 -

*) vuosi, jolloin nimitettiin aikaisemman organisaattiorakenteen mukaisen tulosryhmän johtajaksi

Kemiran historiassa alkoi marraskuussa uusi jakso, kun yhtiö listautui Helsingin Arvopaperipörssiin.

Kemira Agro sopi liuosravinnetehtaan rakentamisesta yhteisyrityksenä Intiaan. Jain Kemira Fertilisers Ltd myy tuotteensa Intiaan, jossa viljelyksistä tippukastelutia on noin 60 000 hehtaaria.

Kemira tutustuttaa koululaisia kemiaan monin eri tavoin. Meri-Porin ympäristöluokion oppilaat keräsivät ympäristönäytteitä, jotka analysoitiin Porin tehtaiden tutkimuslaboratoriossa.

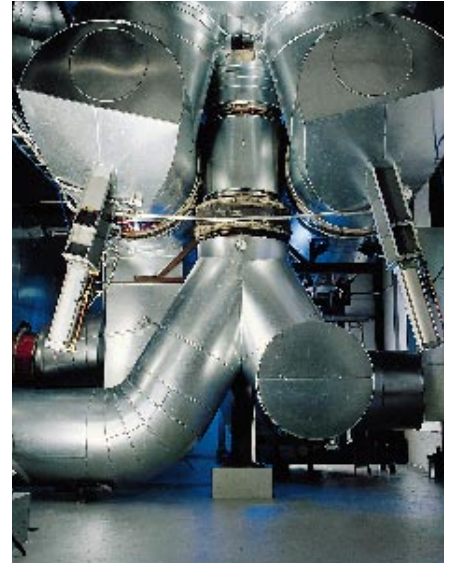
Tikkurila Oy aloitti syksyllä japanilaisen Kansai Paintin laivamaalien lisensivalmistuksen Euroopan markkinoille.

Asiakaslähtöisyyden tärkeyttä korostettiin kaikissa Kemiran toiminnoissa.

Rotterdamin titaanidioksiditehtaalla nostetaan kapasiteettia pullonkauloja poistamalla. Rakennettava nikkelpoistolaitos puhdistaa entisestään tehtaan vesipäästöjä.

Tikkurila Oy:lle myönnettiin BS 7750-standardin mukainen ympäristösertifikaatti. Tikkurilan katalyyttinen liuotepäästöjen käsittelylaitos on Suomen ensimmäinen erityisesti maaliteollisuudelle suunniteltu laitos.

Tallinnassa käynnistyi vedenpuhdistuskemikaaleja valmistava tehdas, jonka pääosakkaina ovat Kemira Chemicals ja Tallinnan kaupunki. Suomen ja Viron ympäristöministerit vihkivät tehtaan käyttöön.

Kemira Chemicalsin selluteollisuuden jäteveden puhdistukseen kehittämä FennoTrioX-menetelmä otettiin teolliseen käyttöön Ruotsissa SCA Graphic Sundsvall AB:n tehtaalla.

Kemira Metalkat on kehittännyt tehokkaita katalyysaattoreita myös vaihtoehtoisia polttoaineita käyttäviin ajoneuvoihin. Tämä Sisu kulkee nestekaasulla.

OSOITTEITA

SUOMI

KEMIRA OY

Porkkalankatu 3
PL 330
00101 Helsinki
Puh. (90)13 211
Tlx 121191 kehki fi
Fax (90)694 6167

KEMIRA CHEMICALS OY

Porkkalankatu 3
PL 330
00101 Helsinki
Puh. (90)13 211
Fax (90)694 1375

KEMIRA CHEMICALS OY

PL 20
71801 Siilinjärvi
Puh. (971)400 111
Tlx 42154 kesvi fi
Fax (971)400 777

KEMIRA CHEMICALS OY

PL 171
90101 Oulu
Puh. (981)313 8111
Fax (981)313 8222

KEMIRA CHEMICALS OY

Tutkimuskeskus
PL 171
90101 Oulu
Puh. (981)313 8111
Fax (981)313 8766

KEMIRA CHEMICALS OY

PL 74
67101 Kakkola
Puh. (968)828 2111
Fax (968)822 1487

KEMIRA CHEMICALS OY

PL 500
65101 Vaasa
Puh. (961)325 8111
Fax (961)321 4767

KEMIRA CHEMICALS OY

29200 Harjavalta
Puh. (939)357 111
Fax (939)357 219

KEMIRA PIGMENTS OY

Porkkalankatu 3
PL 330
00101 Helsinki
Puh. (90)13 211
Fax (90)132 1794

KEMIRA PIGMENTS OY

28840 Pori
Puh. (939)341 000
Tlx 66141 kepor fi
Fax (939)341 149

KEMIRA AGRO OY

Porkkalankatu 3
PL 330
00101 Helsinki
Puh. (90)13 211
Fax (90)694 4327

KEMIRA AGRO OY

Tutkimuskeskus
Luoteisrinne 2
PL 44
02271 Espoo
Puh. (90)80 471
Fax (90)882 263

KEMIRA AGRO OY

PL 5
23501 Uusikaupunki
Puh. (922)1541
Tlx 62570 keuus fi
Fax (922)154 216

KEMIRA AGRO OY

29200 Harjavalta
Puh. (939)357 111
Fax (939)357 219

KEMIRA AGRO OY

PL 74
67101 Kakkola
Puh. (968)828 2111
Fax (968)822 1487

TIKKURILA OY

Kuninkaalantie 1
PL 53
01301 Vantaa
Puh. (90)85 771
Fax (90)8577 6900

KEMIRA FIBRES OY

PL 24
37601 Valkeakoski
Puh. (937)57 311
Tlx 22161 str fi
Fax (937)573 1412

VIHTAVUORI OY

41330 Vihtavuori
Puh. (941)377 9211
Tlx 28257 kehal fi
Fax (941)377 1460

KEMIRA METALKAT OY

PL 20
41331 Vihtavuori
Puh. (941)377 9500
Tlx 28141 kecat fi
Fax (941)377 1978

KEMIRA SAFETY OY

PL 501
65101 Vaasa
Puh. (961)325 8511
Fax (961)321 2671

KEMIRA ENGINEERING OY

Porkkalankatu 3
PL 330
00101 Helsinki
Puh. +358 0 13 211
Tlx 121191 kehki fi
Fax +358 0 694 0914

METPELA OY

Turuntie 41
23800 Laitila
Puh. (922)56 300
Fax (922)56 305

VIILJAVUUSPALVELU OY

Graanintie
PL 500
50101 Mikkeli
Puh. (955)164 040
Fax (955)164 050

A. JALANDER OY

Muurlantie 101 B
25130 Muurla
Puh. (924)320 496
Fax (924)320 495

MYKORA OY

27400 Kiukainen
Puh. (938)864 5650
Fax (938)864 5655

BELGIA

KEMIRA INTERNATIONAL SERVICES S.A.

Avenue Einstein 11
B-1300 Wavre
Puh. +32-10-232 711
Fax +32-10-228 988
Tlx 59218

KEMIRA PIGMENTS S.A.

Avenue Einstein 11
B-1300 Wavre
Puh. +32-10-232 711
Fax +32-10-222 892

KEMIRA AGRO BENELUX S.A.

Avenue Einstein 11
B-1300 Wavre
Puh. +32-10-232 711
Tlx 59218 kemi b
Fax +32-10-228 988

KEMIRA S.A./N.V.

P.O. Box 6
Rue de la Carbo
B-7333 Tertre
Puh. +32-65-712 211
Tlx 57122 kemira b
Fax +32-65-641 917

KEMIRA COLOR N.V.

Industriepark 16
B-2220 Heist-op-den-Berg
Puh. +32-15-244 693
Fax +32-15-248 873

ESPAÑA

KEMIRA IBÉRICA, S.A.

Gran Via Corts Catalanes,
641
E-08010 Barcelona
Puh. +34-3-412 3050
Fax +34-3-412 0884

COMERCIAL DE FERTILIZANTES LIQUIDOS S.A.

Avda Alicante, 20
E-46460 Silla (Valencia)
Puh. +34-6-121 05 40
Fax +34-6-120 04 58

HOLLANTI

KEMIRA INTERNATIONAL FINANCE B.V.

P.O. Box 6105
NL-3196 ZG
Vondelingenplaat-RT
Puh. +31-10-472 8911
Fax +31-10-438 7270
Tlx 20015

KEMIRA PEROXIDES B.V.

P.O. Box 1015
NL-3180 AA Rozenburg
Puh. +31-1819-52 471
Fax +31-1819-52 401

KEMWATER B.V.

P.O. Box 1015
NL-3180 AA Rozenburg
Puh. +31-1819-52 569
Fax +31-1819-52 570

KEMIRA PIGMENTS B.V.

Prof. Gerbrandyweg 2
3197 KK Rotterdam
P.O. Box 1013
NL-3180 AA Rozenburg
Puh. +31-1819-46600
Fax +31-1819-131169

KEMIRA B.V.

Moezelweg 151
P.O. Box 1015
NL-3180 AA Rozenburg
Puh. +31-1819-52 911
Tlx 29681 kemi nl
Fax +31-1819-62 563

KEMIRA PERNIS B.V.

Vondelingenplaat 17
P.O. Box 6040
NL-3196 XK Rotterdam
Puh. +31-10-472 8911
Tlx 28773 kemip nl
Fax +31-10-416 7192

KEMIRA COLOR B.V.

Mijlweg 65
P.O. Box 83
NL-3300 AB Dordrecht
Puh. +31-78-527 599
Fax +31-78-510 886

WINTER-BOUTS B.V.

Jachthavenweg 9
P.O. Box 3051
NL-5902 RB Venlo
Puh. +31-77-820 777
Fax +31-77-826 437

IRLANTI

KEMIRA IRELAND LTD

11 Merrion Square
Dublin 2
Puh. +353-1-661 8118
Fax +353-1-661 8343

ISO-BRITANNIA

KEMIRA KEMI (UK) LTD

Orm House
2 Hookstone Park
Harrrogate
N Yorkshire HG2 8QT
Puh. +44-1423-885 005
Fax +44-1423-885 939

KEMIRA INCE LTD

Ince
Chester CH2 4LB
Puh. +44-151-357 2777
Tlx 627407 kemch g
Fax +44-151-357 1755

KEMIRA N.I. LTD

5 Ballygowan Road
Hillsborough
Co. Down BT26 6HX
Puh. +44-1846-682 121
Fax +44-1846-683 189

KEMIRA COATINGS LTD

Rookwood Way
Haverhill
Suffolk CB9 8PQ
Puh. +31-1819-46600
Tlx 817442 macho g
Fax +44-1440-706 192

KEMIRA COATINGS

Kelvin Way
West Bromwich
West Midlands B70 7JZ
Puh. +44-121-525 5665
Tlx 335398 mic g
Fax +44-121-553 2787

KEMIRA COATINGS

Argall Avenue
Leyton
London E10 7QA
Puh. +44-181-556 8833
Tlx 261930 micl g
Fax +44-181-558 8352

KEMIRA COATINGS

Warth Mills, Radcliffe
Road
Bury, Lancashire BL9 9NB
Puh. +44-161-464 6030
Fax +44-161-464 2806

KEMIRA COATINGS

5 Broadlands Crescent
Heywood Business Park
Pitsworth, Heywood
Lancashire OL19 12RG
Puh. +44-161-764 6017
Fax +44-161-764 6102

KEMIRA POLYMERS

Station Road, Birch Vale
Stackport,
Cheshire SK12 5BR
Puh. +44-1663-746 518
Tlx 669258 macpol g
Fax +44-1663-746 605

KEMIRA SAFETY LTD

Unit 14 B
Harris Business Park
Hanbury Road
Stoke Prior
Bromsgrove B60 4EH
Puh. +44-1527-579 990
Fax +44-1527-579 991

JAPANI**KEMIRA-UBE, LTD.**

Ube Building
3-11, Higashi-shinagawa
2-chome
Shinagawa-ku
Tokyo, 140
Puh. +81-3-5460 3365
Fax +81-3-5460 3442

KEMIRA-UBE, LTD.

Ube Plant
2575 Ohaza Fujimagari
Ube-City
Yamaguchi Prefecture 755
Puh. +81-836-353 000
Fax +81-836-352 288

KANADA**KEMIRA PAPER CHEMICALS CANADA, INC.**

1, rue Holiday, Tour Est
Niveau 5
Pointe Claire,
QC H9R 5N3
Puh. +1-514-697 9933
Fax +1-514-697 9170

LATVIA**SIA KEMIRA AGRO LATVIJA**

Maskavas iela 40/42-
507.ist
LV-1018 Riga
Puh. +371-2-228 851
Fax +371-8-830 280

AS LATVIJAS KRASAS

Kruzes Str. 3
LV-1041 Riga
Tel./Fax +371-9-345 049

NORJA**KEMWATER A/S**

Box 1177
N-1601 Gamle
Fredrikstad
Puh. +47-69-323 080
Fax +47-69-324 550

KEMIRA CHEMICALS A/S

Veritasvn. 1
N-1322 Høvik
Puh. +47-67-565 870
Fax +47-67-565 888

PORTUGALI**ALIADA QUIMICA DE PORTUGAL LTDA**

Rua José Falçao 199
4008 Porto
Puh. +351-2-200 7547
Fax +371-2-208 3476

PUOLA**KEMIPOL LTD.**

ul. Kuznicka 1
72-010 Police
Puh. +48-91-174 590
Fax +48-91-173 120

RANSKA**KEMIRA CHIMIE S.A.**

B.P. 5
F-67630 Lauterbourg
Puh. +33-8863 3663
Fax +33-8863 3651

KEMRHÔNE S.A.R.L.

c/o Rhône-Poulenc Chimie
25, Quai Paul Doumer
F-92408 Courbevoie
Cedex
Puh. +33-1-4768 1234
Fax +33-1-4768 2122

SECO S.A.

B.P. 239
1, rue Savérine
F-60772 Ribécourt Cedex
Puh. +33-4475 7500
Tlx 140458 seco ribec
Fax +33-4475 7510

RUOTSI**KEMIRA KEMI AB**

Box 902
S-251 09 Helsingborg
Puh. +46-42-171 000
Tlx 72218 kemira s
Fax +46-42-140 635

FERRIKLOR AB

Närkes Kvarntorp
S-692 00 Kumla
Puh. +46-19-577 301
Fax +46-19-577 353

KEMIRA SVENSKA AB

Drottninggatan 62
S-252 21 Helsingborg
Puh. +46-42-126 330
Fax +46-42-182 654

DICKURSBY FÄRG AB

Arrendevägen 36
Box 3014
S-163 03 Spånga
Puh. +46-8-761 7600
Fax +46-8-760 1307

SAKSA**KEMIRA PAPIER-
CHEMIKALIEN GMBH**

Postfach 210832
D-76158 Karlsruhe 21
Puh. +49-721-558 721
Fax +49-721-558 722

KEMIRA CHEMIDET GMBH

Nürnberger Strasse 4
D-6340 Hanau
Puh. +49-6181-92 470
Fax +49-6181-924 720

KEMIRA PIGMENTE GMBH

Mechtildisstrasse 1
D-50678 Köln
Puh. +49-2213 22514
Fax +49-2213 13546

**KEMIRA DEUTSCHLAND
GMBH**

Sutelstrasse 64
Postfach 51 07 20
D-30637 Hannover
Puh. +49-511-647 460
Tlx 921484 kemi d
Fax +49-511-647 4625

**KEMIRA KATALYSATOREN
GMBH**

Friedrichstrasse 55
D-65185 Wiesbaden
Puh. +49-611-373 074
Fax +49-611-300 663

TANSKA**KEMIRA MILJØ A/S**

Måde Industrivej 19
DK-6705 Esbjerg
Puh. +45-7545 2555
Fax +45-7545 2575

KEMIRA DANMARK A/S

Frydenlunds Allé 6
P.O. Box 100
DK-2950 Vedbaek
Puh. +45-4566 1010
Tlx 37151 kemira dk
Fax +45-4566 1025

KEMIRA DANMARK A/S

Limfjordsvej 27
DK-9400 Nørresundby
Puh. +45-9817 3522
Fax +45-9817 3807

KEMIRA DANMARK A/S

Kongensgade 107
DK-7000 Fredericia
Puh. +45-7922 3366
Tlx 51158 kemfre dk
Fax +45-7922 3322

THAIMAA**KEMIRA THAI CO. LTD**

Metro Building, 7th floor
180-184 Rajawongse Rd
Bangkok, 10100
Puh. +66-2-226 3871
Fax +66-2-224 5672

TSEKINMAA**KEMIFLOC A.S.**

nabr. Dr E Benese 24
75062 Prerov
Puh. +42-641 553 032
Fax +42-641 553 033

UNKARI**KEMIRA KERESKEDELMI KFT**

Népfürdő u. 21/c
H-1138 Budapest
Puh. +36-1-173 2599
Fax +36-1-270 0649

**KEMIRA AGRO HUNGARY
LTD. CO.**

Vöröskereszt street 6
H-6800
Hódmezővásárhely
Puh. +36-62-345 404
Fax +36-62-345 808

VENÄJÄ**KEMIRA AGRO OY**

Representative Office
Korovy Val 7/12
Moscow-117 049
Puh. +7-095-236 0519
Tlx 413918 kemou su
Fax +7-095-230 2354

TIKKURILA OY

c/o Kaukomarkkinat
Pokrovskij Bul. 4/17
101000 Moscow
Puh. +7-095-207 4144
Fax +7-095-298 4490

AO FINNCOLOR

ul. Vozrozhdenija L. 4
Business Center "PRIN"
Offices 801, 802
198 188 St. Petersburg
Puh. +7-812-119 1985
Fax +7-812-185 0287

VIRO**AS KEMIVESI**

Filtritee 9A
EE 0001 Tallinn
Puh. +372-6-312 799
Fax +372-6-312 796

AS EESTI VÄRV

Liimi 5
EE 0005 Tallinn
Tel/Fax 949-106 152

YHDYSVALLAT**KEMIRA WATER
TREATMENT, INC.**

P.O. Box 2247
Savannah, GA 31402
Puh. +1-912-234 8605
Fax +1-912-234 7041

**KEMIRA PAPER
CHEMICALS, INC.**

P.O. Box 2247
Savannah, GA 31402
Puh. +1-912-234 8605
Fax +1-912-234 7041

KEMIRA PIGMENTS INC.

P.O. Box 368
Savannah, GA 31402
Puh. +1-912-652 1000
Tlx 544027 kemira sav
Fax +1-912-652 1175

KEMIRA-KONSERNI 1990-1994

		1994	1993	1992	1991	1990
Liikevaihto	Mmk	11 698	11 838	11 195	10 848	11 382
Muutos edelliseen vuoteen	%	-1	6	3	-5	3
Vienti ja ulkomaan myynti	Mmk	8 910	9 237	8 635	8 264	8 310
Muutos edelliseen vuoteen	%	-4	6	4	-1	4
Osuus kokonaismyynnistä	%	76	78	77	76	73
Poistot	Mmk	975	1 115	1 075	1 002	837
Liikevoitto	Mmk	988	782	457	317	912
Prosenttia liikevaihdosta	%	8	7	4	3	8
Rahoitustuotot ja -kulut	Mmk	587	681	823	610	652
Prosenttia liikevaihdosta	%	5	6	7	6	6
Satunnaiset tuotot ja kulut	Mmk	-74	-196	-46	-140	-147
Tulos ennen veroja	Mmk	327	-95	-412	-433	113
Prosenttia liikevaihdosta	%	3	-1	-4	-4	1
Liiketoiminnan kassavirta	Mmk	1 371	944	685	588	652
Käyttöomaisuusinvestoinnit ja yritysostot	Mmk	-657	-850	-915	-1 180	-1 136
Käyttöomaisuuden myynnit	Mmk	73	432	500	210	99
Kassavirta ennen rahoitusta	Mmk	787	526	270	-382	-385
Käyttöomaisuus ja muut pitkä- aikaiset sijoitukset	Mmk	8 212	9 114	9 912	9 907	9 259
Vieras pääoma	Mmk	10 560	13 724	14 837	14 057	12 583
Oma pääoma	Mmk	3 722	2 274	1 977	2 269	2 531
Nettovelat	Mmk	6 347	8 810	9 588	9 136	8 170
Taseen loppusumma	Mmk	14 294	16 005	16 845	16 360	15 132
Henkilökunta keskimäärin josta Suomessa		11 156 6 141	11 446 6 294	12 648 6 684	14 321 7 281	15 256 7 697
Tärkeimmät valuuttakurssit (31.12.)						
USD		4,7432	5,7845	5,2370	4,1250	3,6260
GBP		7,4090	8,5540	7,9360	7,7180	6,9540
NLG		2,7337	2,9812	2,8883	2,4124	2,1382
SEK		0,6358	0,6945	0,7386	0,7429	0,6420
DKK		0,7794	0,8549	0,8392	0,6974	0,6245
BEF		0,1490	0,1602	0,1578	0,1318	0,1167

